

2021-2033

FORSLAG

Kommuneplan for Trekantområdet

HOVEDSTRUKTUR OG RETNINGSLINJER

Titel:

Forslag til Kommuneplan 2021-2033 for
Trekantområdet – hovedstruktur og retningslinjer

Udarbejdet af:

Byrådene i Billund, Fredericia, Haderslev, Kolding,
Middelfart, Vejen og Vejle Kommuner i fællesskab samt
Trekantområdet Danmark.

Planforslaget findes på:

www.trekantplan.dk (under menuen Om os)

Udgivelse:

2021

Henvendelse om planforslaget:**Billund Kommune**

Sebastian Hessner
79 72 70 72
shes@Billund.dk

Fredericia Kommune

Marianne Bay Andersen
72 10 75 38
marianne.bay@fredericia.dk

Haderslev Kommune

Kai Wisnewski
74 34 22 17
kwis@haderslev.dk

Kolding Kommune

Klavs Busch Thomsen
79 79 16 08
klath@kolding.dk

Middelfart Kommune

Vibeke Nørby
88 88 47 98
vibeke.norby@middelfart.dk

Vejen Kommune

Jens Josephsen
79 96 61 36
jeno@vejen.dk

Vejle Kommune

Marianne Bjerre
76 81 22 46
marbj@vejle.dk

Trekantområdet Danmark

Ida Heltoft
21 32 69 18
idahe@trekantomraadet.dk

Indhold

Forord	6
Læsevejledning.....	7
<hr/>	
1. Trekantområdet – en metropol på vej	8
1.1 Trekantområdets hovedstruktur	12
<hr/>	
2. Byerne – drivkraften for udviklingen	14
2.1 Arealer til byudvikling	18
2.1.1 Retningslinje for arealer til byudvikling	18
2.1.2 Retningslinje for byudvikling og naturområder	19
2.1.3 Retningslinje for byudvikling og overordnede veje	20
2.1.4 Retningslinje for byudvikling i kystnærhedszonen	21
2.2 Erhverv	22
2.2.1 Retningslinje for erhvervslokalisering	22
2.2.2 Retningslinje for virksomheder med særlige beliggenhedskrav	24
2.2.3 Retningslinje for risikovirksomheder	25
2.2.4 Retningslinje for områder forbeholdt produktionserhverv	28
2.2.5 Retningslinje for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv	30
<hr/>	
3. Det åbne land - sammenhæng og balance	31
3.1 Landbrug	35
3.1.1 Retningslinje for særligt værdifulde landbrugsområder	35
3.1.2 Retningslinje for lokalisering af store husdyrbrug	36
3.2 Skovrejsning	37
3.2.1 Retningslinje for skovrejsningsområder	37
3.2.2 Retningslinje for områder, hvor skovrejsning er uønsket	38
3.3 Lavbundsarealer	39
3.3.1 Retningslinje for lavbundsarealer og lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder	39
3.4 Naturområder	40
3.4.1 Retningslinje for naturområder, herunder de særligt værdifulde	40
3.4.2 Retningslinje for økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder	42
3.4.3 Retningslinje for internationale naturbeskyttelsesområder	44
3.4.4 Retningslinje for Grønt Danmarkskort	46
3.5 Landskaber og geologiske bevaringsværdier	47
3.5.1 Retningslinje for bevaringsværdige landskaber	47
3.5.2 Retningslinje for større sammenhængende landskaber	49
3.5.3 Retningslinje for særligt værdifulde geologiske beskyttelsesområder	50
3.5.4 Retningslinje for kystnærhedszonen	51
3.5.5 Retningslinje for offentlighedens adgang	52
3.6. Anvendelse af vandløb, søer og kystvande	53
3.6.1 Retningslinje for badevandsområder	53
<hr/>	

4. Turisme, kultur og fritidsliv	55
4.1 Turisme	58
4.1.1 Retningslinje for ferie- og fritidsanlæg	58
4.1.2 Retningslinje for campingpladser	59
4.1.3 Retningslinje for sommerhusområder	60
4.2 Friluftsliv og idræt	61
4.2.1 Retningslinje for større fritids- og idrætsanlæg	61
4.2.2 Retningslinje for rekreative stier og friluftsområder	62
4.2.3 Retningslinje for lystbådehavne	63
<hr/>	
5. Høj mobilitet og bæredygtig energiforsyning	64
5.1. Veje	68
5.1.1 Retningslinje for de overordnede veje	68
5.2. Kollektiv trafik	69
5.2.1 Retningslinje for den kollektive trafik	69
5.3. Lufthavne	70
5.3.1 Retningslinje for Billund Lufthavn	70
5.3.2 Retningslinje for Flyvestation Skrydstrup	72
5.4. Vindmøller	73
5.4.1 Retningslinje for vindmølleområder	73
5.4.2 Retningslinje for opstilling af vindmøller	74
5.4.3 Retningslinje for husstandsmøller	77
5.5. Solenergianlæg	78
5.5.1 Retningslinje for lokalisering af store, fritstående solenergianlæg	78
5.6. Biogasanlæg	80
5.6.1. Retningslinje for lokalisering af biogasanlæg	80
5.7. Olie- og gasanlæg	81
5.7.1 Retningslinje for olie- og gasanlæg	81
5.8. Højspændingsanlæg og antennemaster	82
5.8.1 Retningslinje for højspændingsanlæg	82
5.8.2 Retningslinje for master og antenner	83
<hr/>	
6. Miljøforhold	84
6.1 Støjforhold	86
6.1.1 Retningslinje for støjkonsekvenszoner	86
6.1.2 Retningslinje for arealer til støjfølsom anvendelse	90
6.2 Luftforurening	92
6.2.1 Retningslinje for arealer belastet af lugt, støv og anden luftforurening	92
<hr/>	

7. Klima	94
7.1 Klimatilpasning	98
7.1.1 Retningslinje for klimatilpasning og risikoområder	98
7.1.2 Retningslinje for oversvømmelse og erosion	99
7.1.3 Retningslinje for håndtering af tag- og overfladevand	101
<hr/>	
8. Forhold til anden planlægning	102
<hr/>	
Appendix	105
<hr/>	

Forord

Trekantområdets kvaliteter, dets strategiske placering og evnen til at udnytte mulighederne i både konkurrence og samarbejde gør, at vi sammen med København og Århus i dag fremstår som et af landets mest betydningsfulde og attraktive vækst- og investeringsområder. Når vi i Trekantområdet arbejder sammen om en fælles kommuneplan, er det med henblik på at styrke områdets samlede vækst og attraktivitet og samtidig skabe flere udviklingsmuligheder, end vores kommuner har hver for sig. Ligesom mange af de udfordringer, som vi står over for, kun kan løses i fællesskab. Det gælder eksempelvis sikringen af den grønne omstilling.

Vi ved, at verden er foranderlig. Trekantområdet er en funktionel storbyregion – en metropol på vej – som indbyggerne opfatter som deres naturlige nærområde, hvor de frit bevæger sig for at arbejde, shoppe, dyrke fritidsinteresser og deres sociale liv.

Foranderlighed, dynamik og bevægelighed forudsætter imidlertid styring og fysisk planlægning. Her er mange interesser i spil. Den politiske afvejning mellem forskellige hensyn og fastlæggelse af retningslinjerne for kommunens indsats er en central politisk prioriteringsopgave. Kommuneplan 2021-2033 sætter retning for Trekantområdets arealanvendelse, og er den bærende plan, hvori borgere og virksomheder kan orientere sig om reglerne. Det gælder bl.a. planlægning for erhverv, infrastruktur, nye vand- og naturindsatser og andre aktiviteter i det åbne land såsom placering af vindmøller, biogasanlæg m.v.

Kommuneplan 2021-2033 er et godt grundlag for, at Trekantområdets helt særlige kvaliteter og muligheder også i fremtiden udbygges og udnyttes optimalt.

Ib Kristensen
Borgmester, Billund

Johannes Lundsryd Jensen
Borgmester, Middelfart

Steen Wrist
Borgmester, Fredericia

Egon Fræhr
Borgmester, Vejen

H.P. Geil
Borgmester, Haderslev

Jens Ejner Christensen
Borgmester, Vejle

Jørn Pedersen
Borgmester, Kolding

Læsevejledning

Kommuneplanen er primært webbaseret og kan tilgås fra både Trekantområdets og de enkelte kommuners hjemmesider. Den fælles kommuneplan tager udgangspunkt i den gældende Planlov, med særlig reference til lovens § 11a, der indeholder en fortegnelse over de emner, kommuneplanen skal fastsætte retningslinjer og arealudpegninger for. For retningslinjer og udpegninger, der alene har lokal interesse, samt kommuneplanens rammer for lokalplanlægningen (Planlovens § 11b), henvises til den enkelte kommunes lokale dele af kommuneplanen.

Foto: Vejle Kommune

1

Trekantområdet – en metropol på vej

Trekantområdet – en metropol på vej

Trekantområdet skal spille en førende rolle i Vestdanmark. Trekantområdet er i dag en funktionel byregion – et område der opfattes som vores naturlige nærområde og som vi frit bevæger os i for blandt andet at arbejde, shoppe og bruge kultur- og friluftstilbud. Sammen udgør området en åben, grøn storby med vækst i såvel erhverv som bosætning.

I den løbende udvikling af Trekantområdet skal der være et målrettet fokus på FN's Verdensmål og bæredygtighed i bred forstand.

I Trekantområdet har vi de samme høje ambitioner for grøn omstilling af samfundet, og vores fælles mål for grøn omstilling i Trekantområdet er: 70% reduktion af drivhusgasudledningen i 2030 ift. 1990 og at vi når netto-nul^[1] målet senest i 2050.

Note [1]: Netto-nul betyder, at udledningen af drivhusgasser skal modsvares af tilsvarende optag og lagring i havet, skove, jorden og ved hjælp af teknologi, der kan optage og lagre.

Den åbne, grønne storby

Danmark har to stærke vækstområder koncentreret i og omkring Hovedstadsområdet og i Østjylland. I Østjylland fremstår storbyregionerne Aarhus og Trekantområdet som de to hovedcentre for vækst.

Trekantområdet er Danmarks absolutte trafikale knudepunkt for både person- og godstrafik. Området er hjemsted for en af landets største godshavne ved Fredericia, den internationale lufthavn herunder cargo-center i Billund og to af landets største transportcentre. Det er her, at både jernbanerne og motorvejene mødes.

Den gode infrastruktur, den centrale beliggenhed i Danmark og stærke innovative tilgange er Trekantområdets største fordel og et vigtig konkurrenceparameter i forhold til omgivelserne.

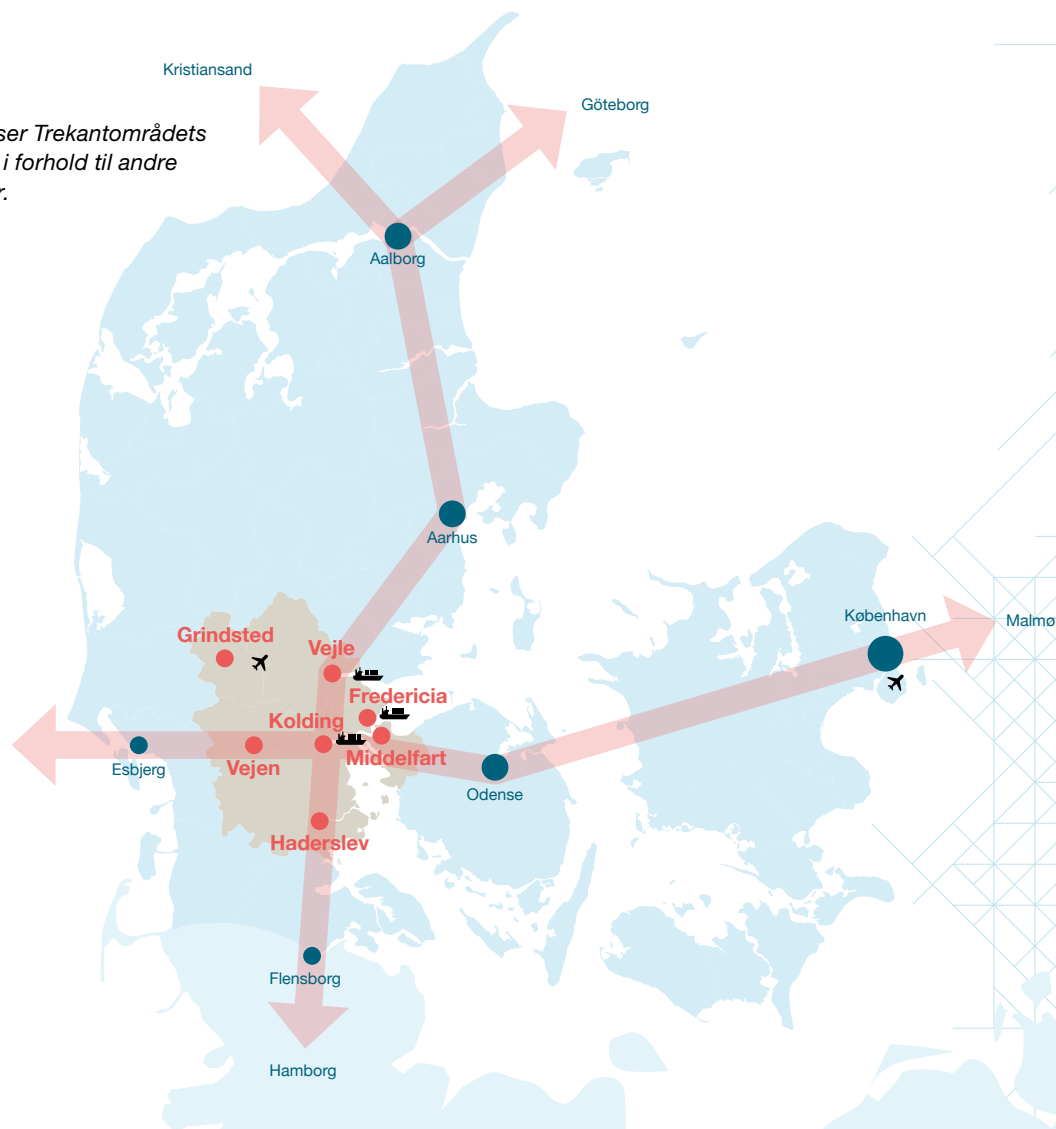
Da den smukke natur er et vigtigt parameter i områdets attraktivitet i forhold til bosætning, erhvervslokalisering og turisme, lægges der vægt på en grøn udvikling, hvor de store landskabstræk mellem byerne bevares.

Selv de stærkeste danske byregioner er små i en global sammenhæng. Det er således vigtigt, at samspillet med de tættestliggende byregioner styrkes. Trekantområdet vil udbygge samarbejdet med byregionen Aarhus og skabe tættere bånd til metropolen Hamborg og det nordtyske opland. Trekantområdet vil også styrke samarbejdet med andre aktører, herunder Odense og Esbjerg.

Med Trekantområdets vedvarende fokus på at udvikle den åbne, grønne storby midt i Danmark og som Danmarks internationale region, skal Trekantområdet udbygge sin førende position i Vestdanmark samt være en dynamo for vækst både nationalt og internationalt. Trekantområdets strategi for vækst og attraktivitet og den fælles kommuneplan er grundlaget for dette.

Figur 1 viser Trekantområdets placering i forhold til andre store byer.

Bæredygtighed, grøn omstilling og verdensmål

I Trekantområdet vil vi fortsætte en bæredygtig udvikling, hvor der skabes vækst samtidig med at ressourceforbruget mindskes. Derfor skal planlægningen understøtte f.eks. en bystruktur, hvor der kan opretholdes en god mobilitet samtidig med, at forbruget af fossile brændsler til transport reduceres.

Den bæredygtige byudvikling opnås blandt andet også ved at spare på arealerne og fokusere på kvalitet. Det betyder, at der kun i mindre grad udlægges nye arealer, og at der i stedet fokuseres på byfortætning og byomdannelse med mulighed for at blande byfunktioner, bolig og erhverv, genanvende eksisterende byområder og udnytte kollektiv trafik og kollektiv forsyning bedre. Det betyder også, at den del af byudviklingen, som foregår i endnu ubebyggede områder, skal foregå med ressourcebevidsthed og tage hensyn til vandmiljøet og klimaforandringerne.

Vi vil skabe gode rammer for et sundt hverdagsliv. I den fysiske planlægning vil vi fortsat have fokus på at etablere nem adgang til naturen og byrum, hvor borgerne har mulighed for motion, bevægelse, leg, samvær og rekreation. Vi vil i samspil med borgerne tage konkrete initiativer, der er målrettet forskellige aldersgrupper og fællesskaber. De unikke værdier i naturen er et stort aktiv for Trekantområdet, som vi vil synliggøre og opmuntre borgerne til at bruge.

I Trekantområdet ser vi bæredygtighedsbegrebet, der omfatter såvel FN's Verdensmål som grøn omstilling, som et bærende fundament for den videre udvikling og styrkelse af området som funktionel byregion i vækst.

Grøn omstilling

Grøn omstilling er et begreb, der dækker over alle de tiltag, der har til formål at begrænse global opvarmning. Fokus ligger primært på at reducere mængden af kuldioxid og drivhusgasser til

atmosfæren – både ved at mindske udledningen samt ved at optage og binde den. Grøn omstilling dækker på den måde alt, der reducerer udledningen af drivhusgasser, lige fra nationale, regionale og lokale strategiske indsatser til adfærdsændringer hos den enkelte.

Kommunerne arbejder hver for sig med grøn omstilling, blandt andet gennem udarbejdelse af DK2020 klimaplaner (klimaplaner, som lever op til Parisaftalen og viser vejen til netto nul-udledning for kommunerne senest i 2050).

I Trekantområdet finder vi vores rolle i den samlede klimaindsats i to spor. For det første integrerer vi grøn omstilling i den fælles planlægning med fokus på helhedsorienteret arealplanlægning i byerne og i det åbne land. For det andet samarbejder vi om konkrete omstillingsprojekter, som det giver særlig gevinst at være fælles om. Her bygger vi blandt andet videre på det historiske samarbejde i Trekantområdet på varme- og energiområdet.

Grøn omstilling sker gennem omlægning af energiproduktionen fra fossile brændsler til vedvarende energikilder. Samtidig er gennemførelsen af energieffektivisering og energibesparelser meget væsentlig i forhold til at reducere udgifterne til den grønne omstilling - det er billigere slet ikke at bruge energien end at producere energi, selvom den er grøn. Grøn omstilling indebærer altså en omfattende omlægning af hele måden vi producerer og forbruger energi på – til el, varme, transport osv. Planlægning for anlæg for produktion af vedvarende energi som solenergi- og biogasanlæg er vigtige i den sammenhæng.

Grøn omstilling i transportsektoren vil derudover også fremmes gennem planlægning af infrastruktur.

Udledning af drivhusgasser fra landbruget sker primært i forbindelse med produktion af husdyr og i forbindelse med dyrkning af afgrøder. Ændret arealanvendelse og en helhedsorienteret arealplanlægning er nogle af de planlægningsmæssige virkemidler der benyttes.

En del af vores klimaaftryk er forbundet med aktiviteter, som resulterer i en CO₂-emission uden for vores egen geografi. Det gælder f.eks. vores forbrug af varer produceret andre steder. Den grønne omstilling vil derfor også forudsætte en mere cirkulær økonomi med nye forbrugsmønstre, der f.eks. gør det lettere at reparere og genbruge produkter, og at udvikle mere miljøvenlige og ressourceeffektive produkter. Det kan også betyde nye forretningsmodeller, som gør det nemmere for virksomheder at producere energineutralt eller at udleje deres varer i stedet for at sælge dem.

Flere af ovenstående omstillingselementer er ikke direkte noget, som en kommuneplan kan påvirke. Dog arbejder kommunerne med området, eksempelvis gennem kommunernes DK2020-klimaplaner.

Kommuneplanen rummer dog retningslinjer for byudvikling og arealregulering, og indretningen af vores byer spiller en væsentlig rolle i den grønne omstilling. Med planlægning har vi en række redskaber til at skabe nogle gode fysiske rammer omkring livet i byen, samtidig med, at vi planlægger ressourcebevidst og understøtter en mere bæredygtig livsstil. Det samme gælder når vi gennem en helhedsorienteret arealplanlægning uden for byerne indtænker virkemidler til reduktion af drivhusgasudledning.

FN's Verdensmål

Kommunerne i Trekantområdet vil med den fælles kommuneplan arbejde for at realisere FN's Verdensmål.

De 17 verdensmål og 169 delmål forpligter FN's 193 medlemslande til helt at afskaffe fattigdom og sult i verden, reducere uligheder, sikre god uddannelse og bedre sundhed til alle, anstændige jobs og mere bæredygtig økonomisk vækst. Målene skal frem mod 2030 sætte kursen mod en mere bæredygtig udvikling - både for mennesker og for den planet, vi bor på.

En række af målene relaterer sig til nationale målsætninger, mens andre kræver handling på et kommunalt niveau. Kommunerne vil i udmøntningen af kommuneplanen skærpe og målrette initiativer og indsatser i forhold til, hvordan de kan medvirke til at realisere relevante verdensmål. De verdensmål, der naturligt berøres af kommuneplanlægningen indgår derfor på tværs af den fælles kommuneplans temaer.

1.1 Trekantområdets hovedstruktur

Hovedstruktur

De 7 hovedbyer – Fredericia, Grindsted, Haderslev, Kolding, Middelfart, Vejen og Vejle – skal være drivkraften for områdets udvikling. Byerne skal rumme det alsidige og kreative byliv, der gør dem til en attraktion.

Hovedbyerne rummer koncentrationen af arbejdspladser, detailhandel, uddannelses- og kulturinstitutioner, kommunal administration, trafikknudepunkt for den kollektive trafik, havn med mere.

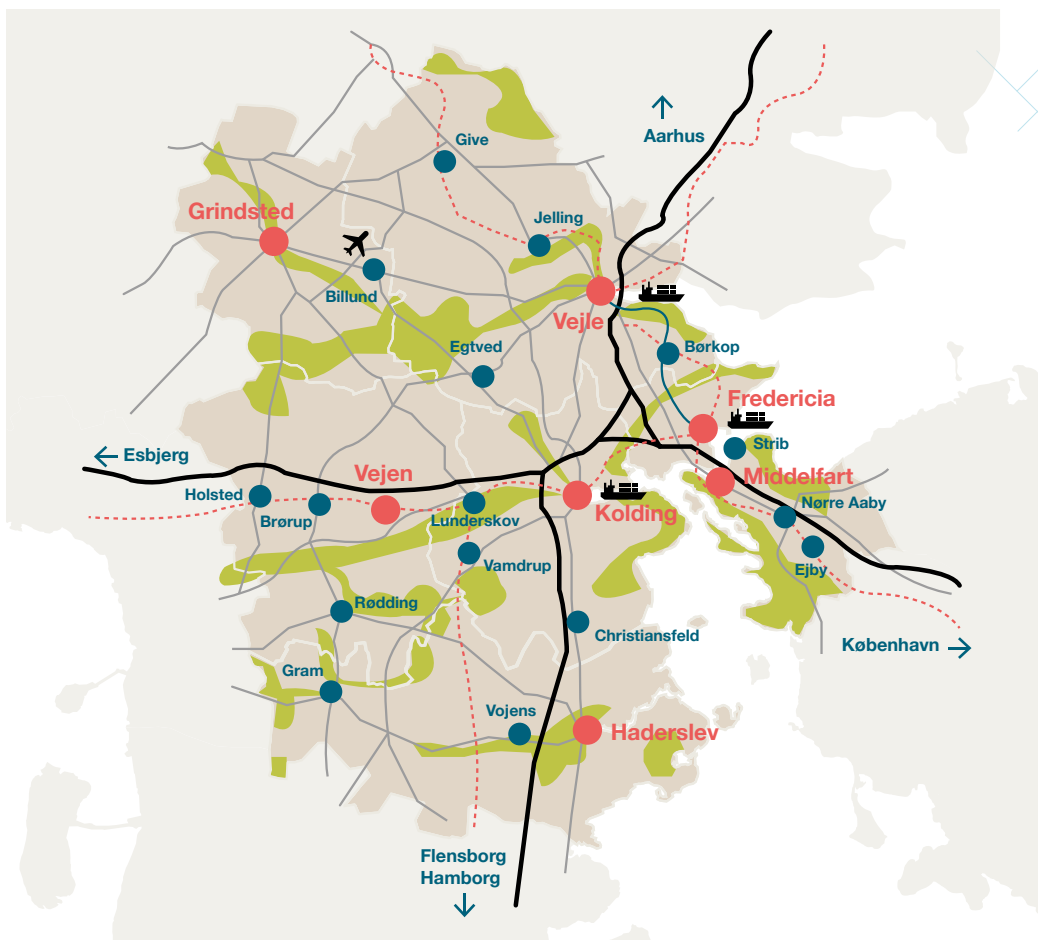
Vejle, Kolding og Fredericia har Trekantområdets største befolkningkoncentrationer og har både stærke erhvervsliv og kulturliv. Haderslev er en mellemstor by med en stærk historisk bystruktur og med en byudvikling, der giver muligheder for erhverv,

kultur, sport og fritid samt bosætning. Middelfart, Vejen og Grindsted har overordnet set mere karakter af bosætningsbyer, men med et stærkt erhvervsliv. Billund er områdets hovedstad for familieturisme.

Vejle er desuden hovedsæde for Region Syddanmark, mens Kolding er hjemsted for et campus af Syddansk Universitet og et supersygehus.

Centerbyerne har en bred vifte af privat og offentlig service, arbejdspladser, detailhandel, god kollektiv trafikbetjening med videre.

Bymønstret i de enkelte kommuner med lokalbyer, landsbyer er beskrevet i de lokale dele af kommuneplanen.

Figur 2 viser de overordnede strukturer i Trekantområdet: bymønstret, jernbaneforbindelserne, erhvervshavnene, vejene, de sammenhængende grønne områder samt landbrugsområder.

Byerne i Trekantområdet skal udgøre et bynetværk i den åbne grønne storby, der tilsammen rummer storbyens funktioner og muligheder. Trekantområdet skal have velfungerende by- og lokalsamfund og skal bygge videre på deres individuelle styrker, identitet og særpræg.

Udvikling af nye byområder skal både ske i områdets hovedbyer, centerbyer og lokalbyer. Den åbne, grønne storby kendetegnes ved en god sammenhæng mellem by, land, natur og vand, hvor kvalitet og bæredygtighed er de overordnede kodeord.

Det åbne land udgør en vigtig del af Trekantområdet med skov, natur og landskaber, som indgår i en sammenhængende struktur. Forskellige interesser knytter sig til udnyttelsen af landområderne, hvoraf de mest væsentlige er landbrugs-, natur- og friluftssinteresserne. Her er landbrugserhvervet en central aktør i arealforvaltningen, og anvendelsen af det åbne land skal ske i et samspil, hvor såvel landbruget som de rekreative interesser og udviklingen af landsbyerne sker, så der er balance mellem benyttelse og beskyttelse. Der skal således værnes om natur, miljø og landskab, og i samarbejde med landbruget vil vi fremme et levedygtigt landbrugserhverv og et livsgrundlag på landet.

Ud over byerne og de åbne landskaber defineres Trekantområdets hovedstruktur også af en trafikal infrastruktur i form af veje, jernbaner, havne og lufthavne. Alle områder, som har betydning for og relation til bosætning, arbejdspladser og rekreative udfoldelser.

Trekantområdet skal således være stedet, hvor der er mange forskellige muligheder for at bosætte sig – geografisk og i forhold til boligtyper, størrelse på bolig, ejer- eller lejerform m.v. Mangfoldigheden i forhold til arbejdspladser, uddannelse og fritid m.v. er stor. Det drejer sig om udfoldelsesmuligheder på alle niveauer, privat, på arbejde og i fritiden og for alle alderstrin.

Trekantområdet udgør dog ikke en traditionel storby, men en storbyregion. Som navnet siger, er den åbne, grønne storby ikke en tæt og kompakt by som f.eks. København, hvor kollektive transportmidler med hyppige afgang binder byen sammen. I Trekantområdet går der tog mellem de største byer. Vejene er den vigtigste sammenbindingskraft i forhold til den stigende integration mellem byerne i området. Det hænger bl.a. sammen med den stigende pendling, men også stigende erhvervs- og fritidskørsel på kryds og tværs af området, med stigende trængsel til følge. Der er derfor stor fokus i Trekantområdet på at sikre, at området fremadrettet har en robust vej- og baneinfrastruktur, der imødegår trængsel og giver optimal tilgængelighed og høj mobilitet.

Grønt Danmarkskort

Udpegningen af Grønt Danmarkskort udgør et samlet naturnetværk, hvor der skal sikres en forstærket indsats for større og mere sammenhængende naturområder – også på tværs af kommunerne. I Trekantområdet er udbygningen af Grønt Danmarkskort et væsentligt element i den fortløbende udvikling af den grønne åbne storby. Derfor er det vigtigt at sikre en koordinering med indsatser indenfor især grøn omstilling og friluftsliv.

2

Byerne – drivkraften for udviklingen

Byerne – drivkraften for udviklingen

Byerne er drivkraften for den positive udvikling i Trekantområdet. Både de store og mindre byer skal være kendetegnet ved attraktive områder for bosætning og varierede bomuligheder. Byudviklingen skal være kendetegnet ved en god sammenhæng mellem by, land, natur og vand, og ved at klimatilpasning udnyttes til at tilføre byen arkitektoniske og rekreative kvaliteter. Bykvaliteten skal være høj, og indretningen af byerne skal invitere til samvær og fysisk aktivitet. Udvikling af byer og boliger skal fremmes gennem fokus på klima, bæredygtighed og helhedsorienteret planlægning.

Trekantområdet skal være et attraktivt område at drive mange forskellige virksomheder i. Erhvervsudviklingen koncentrerer især i de større byer. Bymidterne skal fortsat være kendetegnet ved aktivt byliv og handelsliv. Trekantområdet skal fortsat være Danmarks produktionscentrum og entreprenante centrum, og derfor er velbeliggende og attraktive erhvervsgrunde en central del af byudviklingen, sammen med en god infrastruktur.

Byudvikling og bosætning

Trekantområdet er i konstant udvikling. En stadig større del af befolkningen ønsker at bo i byerne, og der er fortsat brug for erhvervsarealer til virksomhedernes udvikling. Samtidigt har kommunerne fokus på at styrke landbrugets muligheder, på at øge arealerne til natur og til biodiversitet, samt styrke mulighederne for at imødegå klimaforandringerne gennem tiltag for vedvarende energiproduktion og anlæg til håndtering af vand. Denne udvikling skaber et stort pres på Trekantområdets arealanvendelse, og hvor fremtidig anvendelse skal ske i tråd med grøn omstilling og bæredygtig udvikling jfr. FN's Verdensmål.

I byplanlægningen sættes fokus på at fremme kvalitet i det bebyggede miljø, og sikre udviklingen af bæredygtige bymiljøer i hovedbyer, centerbyer og lokalbyer. Trekantområdet skal være med til at fremme attraktive og varierede bosætningsmuligheder.

I Trekantområdet skal der arbejdes målrettet med byfortætning af hensyn til den samlede arealanvendelse, bæredygtighed og byudvikling.

I byernes udvikling skal der arbejdes for synergi mellem fortætning, blanding af byfunktioner, byrum og trafikale knudepunkter. Det vil fremme kollektive og

ressourcebesparende løsninger på områder, såsom den kollektive trafik, varmeforsyning, affaldshåndtering og genbrug. Byfortætning vil primært omhandle de større byer. Byernes udvikling skal tage hensyn til hvilken bykategori, der er tale om.

Udgangspunktet er, at byudvikling sker i, og i direkte tilknytning til, de eksisterende bysamfund. Det har stor betydning, at hver by har sin egen karakter, og at et områdets identitetsskabende kvaliteter bevares og styrkes. Endvidere er det vigtigt, at der er let adgang til byfunktioner som skole, butikker med videre.

Levende bymiljøer handler om at skabe rammer for et varieret og sammensat byliv, hvor rekreative og sociale aktiviteter blandes med plads til forskelligheder i livsstil og til at deltage i byens liv. Foreninger, ildsjæle, urbane fællesskaber m.fl. skal involveres i nye samarbejder om udvikling og anvendelse af bydele og byrum, med henblik på at understøtte borgernes tilknytning til lokalområdet og skabe grundlag for fastholdelse og tiltrækning af nye borgere.

Trekantområdet skal rumme et varieret og regionalt orienteret handelsliv, som kan matche områdets intention om at være funktionel storby. Kvaliteten i et varieret udbud af butikker skal fremme byernes

attraktivitet som leve- og bosted, og tilbyde borgerne alle former for butikstyper, -størrelser og -koncepter.

Detailhandelen skal først og fremmest koncentreres i bymidterne for at udnytte den eksisterende infrastruktur og den kollektive trafik bedst muligt, samt skabe et livligt bymiljø. Aflastningsområderne, lokalcentre og områder til butikker med særligt pladskrævende varer supplerer bymidterne.

Infrastrukturen har en stor rolle i forhold til at fremtidssikre Trekantområdet, således at den åbne, grønne storby kan fungere som et samlet hele. God infrastruktur er også vigtig, når nye bolig- og erhvervsområder udlægges, så de er lette at slutte til de overordnede veje og den kollektive trafik. For at sikre høj bykvalitet, og gøre byerne gode at bo og leve i, skal forebygning af støj indgå i planlægningen.

Byernes udvikling skal forholde sig til de landskabelige og kulturhistoriske træk. Det arbejdes for, at tilgængeligheden øges til grønne områder og naturmiljøer. Disse kvaliteter bliver stadigt vigtigere i konkurrencen med andre byer, bl.a. fordi vores mentale sundhed påvirkes positivt af, at der er natur tæt ved. De blå og grønne omgivelser aktiveres ved sammentænkning af varierede muligheder for udfoldelse og rekreative oplevelser. Endvidere tilstræbes gode stiforbindelser mellem områderne, så det er motiverende at gå eller cykle. Mere fysisk bevægelse skal opnås gennem sammenhængende planlægning og tilgængelighed for alle borgergrupper.

Det forandrede klima betyder risiko for flere og længerevarende hedebølger, stigende grundvandsspejl og havstand, kraftigere stormfloder samt mildere vintre med flere ekstreme regnskyl. Dette bliver en vigtig faktor i forhold til planlægningen, som skal forsøge at sikre en naturlig håndtering af vejrets indvirkning på bymiljøet bl.a. ved at nytænke byernes landskab, afstrømning af vand, etablering af lokal natur og biodiversitet.

Områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsopland til almene vandforsyninger skal så vidt muligt friholdes for udlæg af nye arealer til erhvervsformål eller nye anlæg, der medfører en øget fare for forurening af grundvandet. Ligeledes må arealanvendelsen i eksisterende kommuneplanlagte områder ikke ændres til formål, der medfører en øget fare for forurening af grundvandet.

De hensyn der er defineret i ovenstående er særligt med til at understøtte henholdsvis verdensmålerne om at gøre byer og lokalsamfund inkluderende, robuste og bæredygtige. Trekantområdet understøtter også verdensmålerne i vores planlægning ved at fremme fysisk aktivitet og trivsel, gennem varetagelse af de grønne og blå kvaliteter, og planlægning der styrker modstandskraft og tilpasningsevne til klimarelaterede risici.

Erhverv

Trekantområdet skal fortsat være Vestdanmarks vigtigste vækstcenter. Samspelet mellem bosætning, arbejdspladser og uddannelsesmuligheder skal øges via en stærk lokaliseringspolitik, som skal gøre det attraktivt for virksomheder og borgere at komme til området. Der er plads til alle typer virksomheder, men særligt industrien er en stærk driver i Trekantområdet. Her er flere industriarbejdspladser end i Danmarks tre største byer tilsammen, og virksomhederne klarer sig bedre end produktionsvirksomheder andre steder i landet. En af hovedforklaringerne er at produktionsvirksomhederne har fokus på specialiserede produkter i høj kvalitet.

Trekantområdets velstand og udvikling hænger også sammen med vidensniveau og menneskelige kompetencer. I videnøkonomien er kreativitet og evnen til at omsætte viden, til produkter og ydelser, blandt de væsentligste konkurrenceparametre.

Forskellige typer virksomheder betyder, at kommunerne skal kunne tilbyde forskellige typer af områder til erhvervsvirksomheder. Planlægningen af erhvervsområderne og deres omgivelser skal tilpasses, så de lever op til virksomhedernes lokaliseringsbehov og er i god sammenhæng med resten af byen. Planlægningen skal sikre, at der både er plads til bl.a. service- og kontor erhverv i bymidterne nær bylivet og i de særlige udlagte erhvervsområder i periferien af byen. Kommunerne vil fremme bæredygtigt erhvervsbyggeri med integrering af grønne, rekreative områder samt energi- og miljørigtigt byggeri i god arkitektur.

Trekantområdet har også en styrkeposition inden for virksomheder, der arbejder med transport og logistik. Tilgængelighed i forhold til det overordnede vejnet er derfor en vigtig lokaliseringsfaktor. Tilgængelighed vægtes dog højt for alle virksomhedstyper, da denne er vigtig for virksomhedernes varetransport og for personalet, som i stadigt højere grad pendler også langvejs fra.

Uddannelse, innovation og forskning skal være bærende elementer i den fremtidige erhvervsudvikling, og tiltrækningen af højtuddannet arbejdskraft vil have høj prioritet, ligesom tiltrækning og uddannelse af dygtig faglært arbejdskraft er vigtig for virksomhedernes fortsatte vækst.

I byerne vil kommunerne arbejde med at omdanne udtjente erhvervsområder til nye blandede byfunktioner, boliger og erhverv, hvor disse kan indpasses uden at skabe miljømæssige gener.

Trekantområder bidrager til FN's Verdensmål ved at fremme en innovativ og vedvarende bæredygtig vækst.

2.1 Arealer til byudvikling

2.1.1 Retningslinje for arealer til byudvikling

Der skal skabes sammenhængende byområder med klare grænser mellem by og land. Nye arealudlæg skal udlægges i umiddelbar tilknytning til eksisterende byer og tages i brug indefra og udefter. Der skal ved valg af konkrete byvækstområder tages hensyn til landbrugsejendommens arronderingsforhold, således at der i videst mulige omfang undgås indgreb i en i forvejen hensigtsmæssig arrondering af landbrugsejendomme.

Afgrænsning af landsbyer skal finde sted på baggrund af samlede overvejelser om landsbyens karakter, landsbyens struktur, plan og mulige udvikling.

Arealudlæg til byudvikling i fremtidig byzone og afgrænsning af landsbyer fremgår af kort.

Redegørelse

Arealudlæg til nye byområder skal fastsættes ud fra overvejelser for størrelsen af den forventede byudvikling i den kommende planperiode på 12 år. Da Trekantområdet har stor rummelighed til både boliger og erhverv, er den samlede rummelighed til byudvikling som udgangspunktet fastholdt.

Ved udlæg af nye arealer til byudvikling skal der bl.a. redegøres for afvejningen imellem byvækstinteresser, jordbrugsinteresser, grundvandsinteresser og klimatilpasningsinteresser. For at nå klimamålene, vil Trekantområdets virkemidler til grøn omstilling vægte højt i den planmæssige afvejning. I områder, der er udpeget til råstofgraveområde i den regionale råstofplan, skal råstofforekomsterne så vidt muligt udnyttes, inden arealet anvendes.

For at styrke lokalsamfundene og de mindre landsbyer, gives der mulighed for en begrænset tilvækst i boliger, i form af placering af enkelte nye boliger som huludfyldning eller på en måde, der understøtter landsbyens struktur. Der skal sikres en klar grænse mellem land og by og spredt bebyggelse i det åbne land skal undgås.

Kommuneplanens rækkefølgebestemmelser skal sikre, at byvæksten sker inde fra eksisterende by og udad. Helhedsplanlægning skal sikre, at byerne til stadighed fremtræder som sammenhængende enheder.

Kommunerne vil i nogle sammenhænge have brug for at pege på perspektivområder der angiver hvilken retning byudviklingen forventes at ske, på længere sigt end 12 år. Det kan enten være til bolig- og erhvervsformål, eller til ferie- og fritidsanlæg. Disse er vist på kort.

2.1.2 Retningslinje for byudvikling og naturområder

Naturområder i byudviklingsområder skal bevares med henblik på at fastholde et mangfoldigt og varieret dyre- og planteliv. Lokalplaner for områder, som indeholder økologiske forbindelser eller områder for potentiel natur, skal sikre, at sådanne områder friholdes for bebyggelse, og at der skabes en sammenhængende natur.

Naturområder og andre beskyttede områder kan som hovedregel ikke inddrages som fælles friarealer.

Redegørelse

Inddragelse af bynære områder med natur- og landskabsinteresser til byudvikling skal ske på en måde, så værdierne indarbejdes som en kvalitet i planlægningen og dermed bliver en kvalitet i bymiljøerne. Skabelsen af sammenhængende natur i forbindelse med byudvikling kan medvirke til at bibeholde og genskabe spredningsveje for dyr og planter. Det er dog en forudsætning, at det sammenhængende naturområde friholdes for barrierer i form af f.eks. tværgående hegn, oplyste områder, områder med stor aktivitet og lignende.

Der vil ofte være et større eller mindre indslag af naturområder i arealer, som inddrages til byudvikling. Disse naturområder søges bevaret med henblik på at sikre et varieret dyre- og planteliv. Dette af hensyn til såvel naturområdets indhold af dyr og planter som til det kommende byområdes kvalitet. Naturområder og andre beskyttede områder kan som hovedregel ikke inddrages som fælles friarealer.

I nogle af de nye byudviklingsområder er dele af arealerne omfattet af naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer. I forbindelse

med lokalplanlægningen skal hensynet til beskyttelsesinteressen afvejes med udnyttelsen, og det må påses, at der tages hensyn til de interesser, linjerne skal varetage. I visse situationer kan en ophævelse eller en reduktion af bygge- og beskyttelseslinjerne forsvares.

Hvor byggeri sker op til et naturområde, skal der etableres en fri zone mellem naturområdet og den nye bebyggelse. Zonens bredde tilpasses de lokale forhold, men bør normalt være 10-25 m. Zonen kan eksempelvis anvendes til rekreative stier.

For områder, der samtidig er udpeget til økologiske forbindelser og potentiel natur, gælder, at formålet både er at skabe sammenhængende natur og kvalitet i byområderne. I byområderne er kun de overordnede økologiske forbindelser udpeget.

Udpegningen betyder, at der i forbindelse med byomdannelse og nye byområder skal sikres økologiske forbindelser og faunapassager. Afgænsningen mellem bebyggelse og de nye naturområder fastlægges i forbindelse med lokalplanlægningen.

2.1.3 Retningslinje for byudvikling og overordnede veje

Nye områder til byudvikling skal placeres hensigtsmæssigt i forhold til det eksisterende og planlagte overordnede vejnet. Som hovedregel kan byudvikling kun foregå på den bynære side af eksisterende og planlagte overordnede veje.

Der skal sikres plads til etablering af fremtidens kollektive trafik så som busser, tog, letbane m.v. De nære landskaber til motorveje og øvrige fjerntrafikveje kan kun bebygges på baggrund af en kvalitativ helhedstænkning. Mellem byerne skal der fortsat bevares åbne landskaber langs motorvejene.

Redegørelse

Nye områder til byudvikling skal placeres hensigtsmæssigt i forhold til det eksisterende og planlagte overordnede vejnet. Udviklingen af større byudviklingsområder skal ske på baggrund af en kvalitativ helhedsplanlægning.

Vejnettet udgør ofte en naturlig afgrænsning mellem byen på den ene side, og natur og landskab på den anden side. Ved udpegning af nye områder til byudvikling, er det vigtigt at sikre god fremkommelighed og en trafikikkerhedsmæssig forsvarlig sammenhæng mellem bydele på hver sin side af vejnettet.

En uhensigtsmæssig placering af nye områder til byudvikling kan dels resultere i en reduceret fremkommelighed på vejnettet og dels vanskeliggøre en hensigtsmæssig og trafikikkerhedsmæssig forsvarlig sammenhæng mellem bydele på hver sin side af vejnettet. Omvendt skal det ved planlægning af nye vejanlæg sikres, at de ikke udgør en barriere for fremtidig byudvikling.

Motorvejene, og erhvervsarealer i tilknytning hertil, udgør et dominerende element i landskabet. Der skal i motorvejenes nære landskaber være enkelte områder, afhængig af landskabets karakter, hvor natur og landskab er det bærende element. Det er i nogle tilfælde hensigtsmæssigt at beplante.

Der kan godt bygges langs motorvejene i forbindelse med eksisterende byområder, hvis samspillet mellem by, motorvej og landskab er præget af kvalitet og helhedstænkning. I den forbindelse anses 300 m på hver side af motorvejene som det nære landskab. Ved nyere vejanlæg, skal byggeri udformes, sådan at landskabstypernes særkender respekteres. På grund af den fremtrædende placering skal sådant byggeri være præget af arkitektonisk kvalitet, og det bør f.eks. sikres, at virksomheder med udendørs oplag får en mindre synlig placering.

For at sikre at kommunerne er gode at leve i, skal forebyggelse af støj og lysforurening indgå i planlægningen. Med lysforurening menes blænding og lysindtrængen uden for det område, lyset var tiltænkt.

2.1.4 Retningslinje for byudvikling i kystnærhedszonen

I den kystnære zone kan der kun planlægges for byudvikling, såfremt der foreligger en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.

I forbindelse med byudvikling inden for kystnærhedszonen skal kommunerne endvidere sikre, at der ikke opstår en ny bebyggelsesfront mod kysten. Samtidig bør der skabes udvidet adgang til kysten for offentligheden.

Kystnærhedszonen er vist på kort.

Redegørelse

Inden for kystnærhedszonen må der kun inddrages nye arealer i byzone og planlægges for arealer i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig og funktionel begrundelse for kystnær lokalisering. Bortset fra trafik anlæg og andre overordnede infrastrukturanlæg kan der kun i ganske særlige tilfælde planlægges for bebyggelse og anlæg på land, som forudsætter inddragelse af arealer på søterritoriet eller særlig kystbeskyttelse. I forbindelse med planlægning ved kysten skal der ske en sikring mod oversvømmelser og erosion som følge af havstandsstigninger.

Nye byzoneudlæg til beboelse må kun anvendes til helårsbeboelse. Der må ikke udlægges nye sommerhusområder, medmindre de er en del af et landsplandirektiv om udvidelse af sommerhusområder i kystnærhedszonen. Eksisterende sommerhusområder fastholdes til fritidsformål. Ferie- og fritidsanlæg skal lokaliseres efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelse. Samtidig skal offentlighedens adgang til kysten sikres og udbygges.

Det skal sikres, at der uden for byzonen ikke opstår en ny bebyggelsesfront mod kysten medmindre, der er en særlig planlægningsmæssig begrundelse for byudvikling langs kysten. Den planmæssige begrundelse for nyudlæg i kystzonen fremgår kommuneplanens rammedel for de kommuner, som har udlagt nye arealer her.

Med moderniseringen af planloven, der trådte i kraft den 15. juni 2017, er der åbnet mulighed for, at udpege udviklingsområder inden for kystnærhedszonen. Udviklingsområder er områder i kystnærhedszonen uden særlige natur-, miljø- og landskabsinteresser, hvor kommunerne får større adgang til at planlægge for udvikling af byer og landsbyer og for anlæg i landzone. Udviklingsområder udpeges gennem et landsplandirektiv, der udstedes af erhvervsministeren på baggrund af ansøgninger fra kommunalbestyrelserne.

2.2 Erhverv

2.2.1 Retningslinje for erhvervslokalisering

Nye erhvervsarealer skal udlægges på baggrund af samlede overvejelser om den fremtidige erhvervsstruktur.

Bymidterne skal fastholdes som attraktive erhvervsområder for service- og kontorerhverv.

Erhvervsarealer i umiddelbar tilknytning til motorveje og det øvrige overordnede vejnet skal primært forbeholdes transporttunge virksomheder. Ved lokalisering skal der tages hensyn til omgivelserne miljømæssigt og visuelt.

Redegørelse

Et bærende princip for den fremtidige erhvervsudvikling er: Rette virksomhed på rette sted. Anvendelsen af virksomhedsklassificering er et godt pejlemærke i forbindelse med lokalisering af virksomheder, jf. Miljøministeriets ”Håndbog om miljø og planlægning”.

Det overordnede princip for udlæg af nye erhvervsområder er - som for udlæg af nye boligområder - at arealerne udlægges og udnyttes ”indefra og ud”. Det vil sige, at nye erhvervsudlæg skal placeres i tilknytning til den eksisterende byzone. Allerede udlagte områder langs motorvejsnettet kan udnyttes i overensstemmelse med den planlagte anvendelse. For flere af byerne i Trekantområdet er mulighederne for placering af nye erhvervsområder i tilknytning til den eksisterende byzone begrænsede, og nye erhvervsarealer, der placeres i byranden, vil uvægerligt samtidig blive placeret tæt på overordnede veje og motorvejsnettet. Anvendelsen af disse arealer vil være til et bredere spekter af erhvervstyper end blot de transporttunge. Den arkitektoniske kvalitet af byggeriet og hensynet til landskabet skal i disse områder prioriteres højt, da områderne har en stor synlighed. I forbindelse med udlæg af nye erhvervsarealer skal der etableres de nødvendige bufferzoner mellem følsom anvendelse og erhverv differentieret efter de forskellige virksomhedsklasser. Ved udlæg skal det sikres, at området kan håndtere de øgede vandmængder, som klimændringerne medfører, ligesom det er vigtigt, at en klimavenlig energiforsyning tænkes ind.

Efterspørgslen efter erhvervsarealer langs motorvejene er stor. Udgangspunktet er dog fortsat, at en spredning af erhvervsarealer langs motorvejene og en sammenvoksning af byerne skal undgås. Erhvervsområder, der udlægges umiddelbart op til tilslutningsanlæg til det overordnede vejnet, skal som udgangspunkt forbeholdes transporttunge erhverv. Det vil sige virksomheder, som genererer meget trafik i form af tunge lastbiler med gods og varer.

Trekantområdet tiltrækker også kontordomiciler. Disse hovedkontorer er så store og akkumulerer så megen trafik, at det er svært at få dem indpasset i bymidten. De kan derfor med fordel lokaliseres samlet ved indfaldsvejene således, at de kan forsynes med kollektiv trafik og har let adgang til det overordnede vejnet.

Der er stor efterspørgsel på erhvervsarealer, hvor synligheden er stor, og der bygges enorme bygninger og haller enten som produktionsvirksomheder eller som vare- og distributionshoteller. Ønsket om en synlig placering må dog ikke ske på bekostning af målet om at fastholde natur og åbne landskaber imellem byerne. Fastholdelse af natur og det åbne landskab er en af kommunernes måde at understøtte verdensmålet om at gøre byer robuste og bæredygtige.

Bymidterne er stadig attraktive erhvervsområder for service og kontorerhverv, og derfor er det vigtigt at fastholde disse erhvervsområder og understøtte dem. Det er endvidere målet ved fortætning og byomdannelse at skabe et samspil

med uddannelsesinstitutionerne. I udtjente erhvervsområder fastlægges rammer for omdannelse af de ældre bynære erhvervsområder, således at der er mulighed for at blande flere funktioner.

For at landområderne fortsat kan være attraktive for bosætning og investering, er det relevant med beskæftigelsesmuligheder i landområderne. Derfor skal der arbejdes for erhverv i mindre omfang i tilknytning til landsbyerne og i det åbne land. Der skal primært tages udgangspunkt i udnyttelse af

eksisterende bygninger og udvidelse i forbindelse hermed. Erhverv i det åbne land skal som hovedregel etableres og udvides efter planlovens landzonebestemmelser. Denne udvikling skal ske i samspil med de eksisterende kvaliteter og ressourcer i landsbyerne og i det åbne land, herunder de naturmæssige værdier. Nye og flere arbejdspladser skal primært være i form af f.eks. ikke-forurenende servicevirksomheder, håndværksvirksomheder og specialiseret fødevarerproduktion.

Afstandsklasser

Der opereres med 7 klasser og disse klassers anbefalede afstand til boligområder:

Klasse 1	0 meter	Forretninger, liberale erhverv, kontorer og småværksteder med butik.
Klasse 2	20 meter	Bogbinderier, elektronikværksteder og f.eks. laboratorier.
Klasse 3	50 meter	Håndværksprægede virksomheder og visse servicevirksomheder.
Klasse 4	100 meter	Levnedsmiddelfabrikker og mindre, overfladebehandlende virksomheder, herunder autolakkerier.
Klasse 5	150 meter	Maskinfabrikker, betonfabrikker og farve- og lakindustrivirksomheder.
Klasse 6	300 meter	Asfaltfabrikker, slagterier, større maskin- og betonfabrikker samt jernstøberier
Klasse 7	500 meter	Medicinal- og pesticidproduktion og kraft- og stålvalseværker.

Udsnit fra "Håndbog om miljø og planlægning" - Miljøstyrelsen

2.2.2 Retningslinje for virksomheder med særlige beliggenhedskrav

---

Virksomheder, anlæg og indretninger, der kan forventes at belaste de nære omgivelser på trods af forureningsbegrænsende foranstaltninger, skal placeres i særlige erhvervsområder.

Omkring de særlige erhvervsområder skal der udlægges et konsekvensområde på 500 m fra grænsen af området. Konsekvensområdet skal friholdes for forureningsfølsom anvendelse, indtil der er foretaget undersøgelser, som dokumenterer, at miljøforholdene er acceptable i området. Kan det nødvendige konsekvensområde ikke udlægges i forhold til eksisterende og planlagte områder for forureningsfølsom anvendelse, skal afstanden på mindst 500 m tilvejebringes ved differentiering i det planlagte erhvervsområde.

Områderne for virksomheder med særlige beliggenhedskrav er angivet på kort.

Redegørelse

Ifølge Planloven skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for beliggenheden af områder til virksomheder, hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige beliggenhedskrav. Begrebet "virksomheder, der stiller særlige beliggenhedskrav" skal ses i sammenhæng med Miljøbeskyttelseslovens kap. 5. Udover særligt forurenende industrivirksomheder er det anlæg som f.eks. rensningsanlæg (vandforurening), affaldsanlæg (luft, støj, jord, vand), lufthavne (støj). Der er forskellige kriterier for udpegning af de særlige erhvervsområder. Derfor er ikke alle områder anvendelige til de samme typer virksomheder. Udpegningen er sket på baggrund af støj-, luft-, spildevands- og grundvandsforhold.

Omkring flere af de udlagte områder findes der allerede i dag forureningsfølsomme områder (boligområder) inden for 500 meter. For disse områder gælder, at hele området ikke umiddelbart kan anvendes til alle typer virksomheder. Konsekvenszonen på 500 meter omkring de særlige erhvervsområder svarer til planlægningsafstanden mellem boliger og erhvervsvirksomheder med et støjkrav på 70 dB(A) i skel.

Nogle virksomheder belaster omgivelserne eller udgør en risiko for de nære omgivelser på trods af foranstaltninger til at imødegå dette. Disse virksomheder placeres bedst i særlige erhvervsområder, hvor der er god afstand til beboelsesområder og rekreative områder.

Virksomheder der genererer meget godstrafik, påvirker omgivelserne med støj og luftforurening, samt øger risikoen for ulykker i trafikken, placeres bedst nær det overordnede vejnet, og evt. med adgang til jernbane.

Af hensyn til flysikkerheden bør der ikke etableres anlæg, der kan tiltrække fugle inden for en afstand af 13 km fra Billund Lufthavn og Kolding Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup samt Haderslev Flyveplads ved Skovbølling.

2.2.3 Retningslinje for risikovirksomheder

For alle risikovirksomheder (nye som eksisterende) fastlægges sikkerhedszoner og planlægningszoner. Disse fremgår af kort i den lokale del af kommuneplanen.

De vedtagne lokale retningslinjer for den enkelte risikovirksomhed skal fremgå af kommuneplanen. Inden for sikkerhedszonerne må der som udgangspunkt ikke etableres ny følsom arealanvendelse, som f.eks. boliger, institutioner, forretninger, hoteller eller steder hvor der opholder sig mange mennesker.

Inden for planlægningszonen kan der planlægges for boliger, erhverv m.v., såfremt det ved en vurdering af risikoforholdene kan godtgøres, at den samfundsmæssige risiko og/eller risikoen for individer ligger inden for risikomyndighedernes acceptkriterium.

Inden for planlægningszonen må der som udgangspunkt ikke planlægges for institutioner, der er væsentlige i en beredskabssituation, eksempelvis sygehuse og bygninger, som huser redningsberedskabet.

Risikomyndighedernes acceptkriterium for den samfundsmæssige risiko fastlægges i henhold til Miljøprojekt 112, jf. Miljøstyrelsens anvisninger.

Nye anlæg må ikke medføre øget risiko for dominoeffekt.

Redegørelse

I det følgende beskrives definitionerne på:

- Sikkerhedszone
- Planlægningszone og samfundsmæssig risiko
- Generel planlægningsafstand på 500 meter jf. bekendtgørelse nr. 371 af 21. april 2016

Sikkerhedszone

Sikkerhedszonen udgør det areal omkring virksomheden, hvor konkrete risikoberegninger har vist, at sandsynligheden for at dø som følge af et uheld på virksomheden, er større end et dødsfald pr. 1 mio. år.

Som udgangspunkt må der ikke være eksisterende eller planlagt følsom anvendelse inden for sikkerhedszonen.

Efter en konkret vurdering kan der accepteres andre virksomheder end risikovirksomheden inden for sikkerhedszonen. Kriteriet for dette er, at sandsynligheden for et dødsfald er mindre end 1 gang pr. 100.000 år.

Planlægningszone og samfundsmæssig risikovurdering

Planlægningszonen udgør det areal omkring virksomheden, der potentielt kan blive påvirket af et uheld.

Planlægningszonen fastsættes ud fra den maksimale konsekvensafstand for det værste mulige uheld, hvor sandsynligheden for et uheld er større end 1 gang pr. 1 mia. år.

Inden for planlægningszonen skal planmyndigheden altid inddrage risikoforholdene i overvejelserne, når der planlægges for en mere følsom arealanvendelse, herunder flere boliger og andre aktiviteter, som medfører en væsentlig stigning i antallet af mennesker, der varigt opholder sig i denne zone.

Er der følsomme aktiviteter inden for planlægningszonen, skal det som udgangspunkt dokumenteres ved beregninger, at den samfundsmæssige risiko er acceptabel. Hvis det ud fra de foreliggende oplysninger er åbenlyst, at acceptkriterier for samfundsrisiko er overholdt, er det ikke nødvendigt med beregninger.

Inden for planlægningszonen skal der som udgangspunkt ikke planlægges for institutioner, som er væsentlige i en beredskabssituation. Såfremt der alligevel igangsættes en sådan planlægning, skal der tages hensyn til de særlige forhold, der kan gælde for disse institutioner, f.eks. særlige behov i forbindelse

med beredskabets håndtering af uheld. Desuden bør kommunen arbejde for at nedbringe omfanget af planlægningszonen, således at ovennævnte institutioner på sigt kommer til at ligge udenfor planlægningszonen.

Det skal ligeledes vurderes, om der inden for planlægningszonen er andre aktiviteter, der vil kunne påvirke eller påvirkes af en risikovirksomhed og dermed afstedkomme eller forværre et større uheld (dominoeffekt).

Generel planlægningsafstand på 500 meter

Af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 371 af 21. april 2016 om planlægning omkring risikovirksomhed fremgår, at planmyndigheden skal inddrage hensynet til risikoen for større uheld i planlægningen forud for fastlæggelse af bestemmelser for arealanvendelsen i en kommune- og lokalplan. Det gælder for arealer, der ligger nærmere end 500 meter eller inden for en større passende sikkerhedsafstand fra en risikovirksomhed. Jf. gældende praksis svarer en "passende større sikkerhedsafstand" til den udlagte planlægningszone, hvis denne når længere ud end 500 meter fra risikovirksomheden.

Hensigten med bestemmelsen er at forebygge konflikter mellem risikovirksomheder og risikofølsom arealanvendelse så borgerne ikke udsættes for fare, eller risikovirksomhedens drift- og udviklingsmuligheder forringes.

Hensynet til risikoen for større uheld varetages ved, at risikomyndighederne skal høres forud for ny planlægning jf. §3 i bekendtgørelsen.

Hensigten med denne bestemmelse er, at kommunerne "tænker sig godt om", når der planlægges tæt ved en risikovirksomhed. Når der foreligger konkret beregnede planlægningszoner omkring en virksomhed, vil det være dem, man benytter i forbindelse med en eventuel samfundsmæssig risikovurdering, også selvom zonerne går længere ud end de 500 meter.

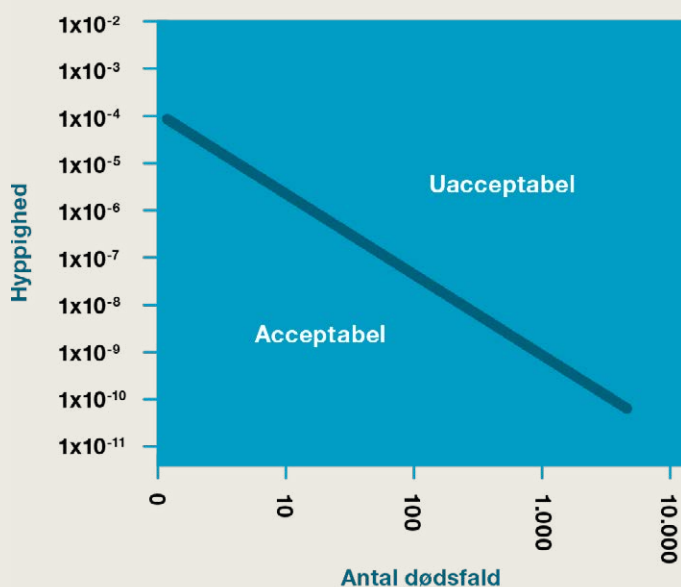
Hvis planlægningszonerne er mindre end 500 m fra risikovirksomheden skal planmyndigheden forholde sig til risikoen for uheld i området mellem planlægningszonen og 500 meter zonen.

Fakta

Den samfundsmæssige risikovurdering beskriver risikoen for, at en gruppe mennesker på én gang bliver udsat for konsekvenserne af et uheld. Dette udtrykkes som forholdet mellem uheldets forventede sandsynlighed og antallet af dødsfald (F-N kurve).

I planlægningszonen kan der accepteres virksomheder og følsom arealanvendelse i form af boliger, kontorer, forretninger m.v. under forudsætning af, at bygningskonstruktion, -anvendelse og -indretning sker på en sådan måde, at F-N kurven for samfundsmæssig risiko holder sig under en grænse (acceptkriterium) på 1 dødsfald pr. 10.000 år (1×10^{-4}), faldende med kvadratet på antallet af dødsfald, svarende til 10 dødsfald pr. 1 mio. år (1×10^{-6}) og 100 dødsfald pr. 100 millioner år (1×10^{-8}).

2.2.4 Retningslinje for områder forbeholdt produktionserhverv*

Inden for erhvervsområder udpeget til områder forbeholdt produktionserhverv kan der ikke planlægges for anvendelser, der ikke er omfattet af definitionen af produktionserhverv.

Områder forbeholdt produktionserhverv er vist på kort.

*) Betegnelsen "Produktionserhverv" omfatter produktions-, transport- og logistikvirksomheder.

Redegørelse

Produktionsvirksomheder er afgørende for vækst, udvikling og beskæftigelse i Danmark.

I Trekantområdet præges erhvervsstrukturen af virksomheder inden for produktion, transport og logistik.

I planloven blev der i 2017 indført regler, som sikrer, at kommunerne inddrager miljøforhold som støj, luftforurening og lugt i ny planlægning.

Med planlovens nye regler gives der samtidig mulighed for at udpege erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder for at undgå potentielle miljøkonflikter og skabe stabile, investeringssikre og attraktive erhvervsområder.

Omkring et erhvervsområde forbeholdt produktionsvirksomheder kan der udlægges et konsekvensområde. I dette område skal der tages hensyn til virksomhederne, ved ændret planlægning.

Definition af produktionserhverv

Produktionsvirksomheder er defineret i Erhvervsstyrelsens vejledning om produktionsvirksomheder i kommune- og lokalplanlægningen. Produktionsvirksomheder er virksomheder, der er omfattet af:

- Bekendtgørelse nr. 1458 af 12. december 2017 om godkendelse af listevirksomhed (godkendelsesbekendtgørelsen)

- Branchebekendtgørelser, som fremadrettet udskilles fra godkendelsesbekendtgørelsen
- Bekendtgørelse om virksomheder, der forarbejder emner af jern, stål eller andre metaller, som har hjemmel i lov om miljøbeskyttelse (Maskinværkstedsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om miljøkrav for mellemstore fyringsanlæg, som har hjemmel i lov om miljøbeskyttelse
- Virksomheder, der er anført på brugerbetalingsbekendtgørelsens bilag 1, dog ikke husdyrbrug.
- Øvrige transport- og logistikvirksomheder ^[1].

Udpegningen af områder forbeholdt produktionsvirksomheder tager udgangspunkt i virksomhedsklasserne i Miljøstyrelsens Håndbog om miljø og planlægning. Alle erhvervsområder er opdelt i virksomhedsklasser, hvilket skal sikre, at der etableres de nødvendige bufferzoner mellem følsom anvendelse og erhverv. Dette er nærmere beskrevet i redegørelsen til retningslinje for erhvervslokalisering.

Det er et krav i planloven, at kommunerne skal inddrage støj, lugt, støv og anden luftforurening i al planlægning, og ikke kun i og omkring områder forbeholdt produktionsvirksomheder. Dette indebærer, at der kun må planlægges for følsom anvendelse hvis der i lokalplanen fastsættes bestemmelser jf. §§ 15a

Note [1]: virksomheder, omfattet af branchebekendtgørelser, der er trådt i kraft før 12. december 2017 er ikke omfattet af definitionen af produktionsvirksomheder, det gælder f.eks. autoværksteder og renserier.

og 15b, som sikrer den fremtidige anvendelse mod gener.

Med kommuneplanens udpegning af områder forbeholdt produktionsvirksomheder synliggøres områder, hvor det er særligt attraktivt for produktionsvirksomheder med en vis miljøpåvirkning at etablere sig, og eksisterende produktionsvirksomheder er sikret fortsat drift- og udviklingsmuligheder.

Miljøforholdene på den enkelte virksomhed reguleres som hidtil efter miljølovgivningen. Kommunerne kan – men det er ikke et krav – gå i dialog med virksomheder om deres eventuelle udviklingsmuligheder ud over de gældende miljøgodkendelser.

Det kan være en udfordring at udpege eksisterende erhvervsområder, da de er udlagt og udviklet under tidligere lovgivning. Mange ældre erhvervsområder er bredere i deres anvendelser, og udpegningen af disse områder til forbeholdt produktionsvirksomheder vil medføre en konflikt mellem kommuneplanen og de gældende lokalplaner, da nye virksomheder fortsat kan etablere sig i overensstemmelse med lokalplanens anvendelsesbestemmelser.

Ved ny planlægning eksempelvis via lokalplanlægning vil der ikke kunne planlægges for andre virksomhedstyper end produktionsvirksomheder jf. definitionen. Allerede etablerede virksomheder

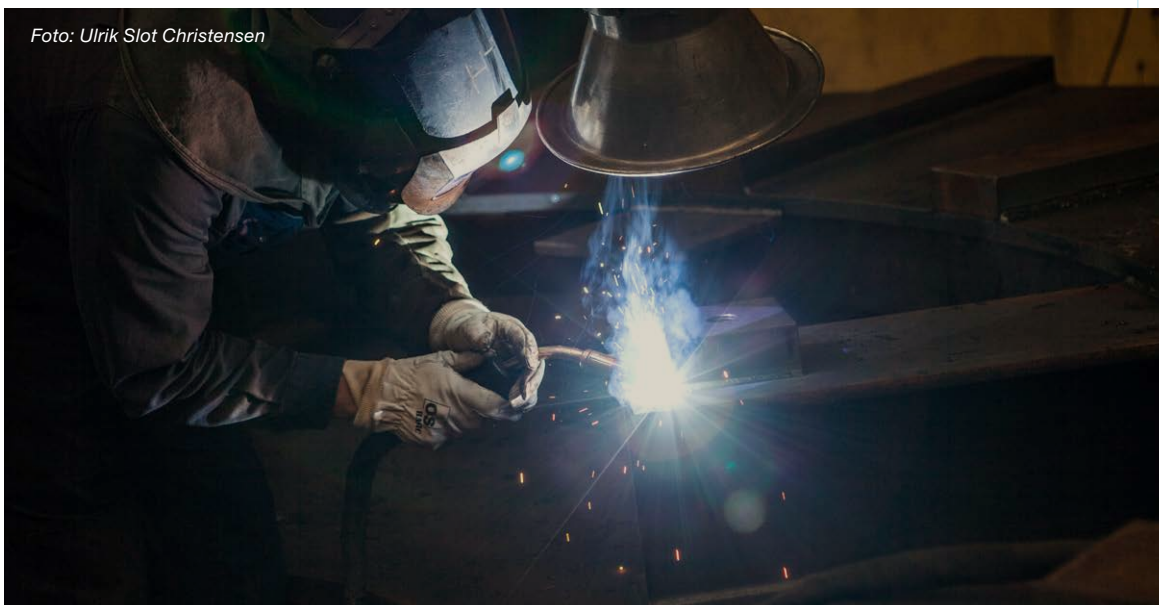
vil fortsat kunne blive i områder forbeholdt produktionserhverv, men deres udviklingsmuligheder vil fremover være begrænsede.

Områder forbeholdt produktionserhverv

Udpegningen af områder forbeholdt produktionsvirksomheder tager afsæt i en samlet vurdering på baggrund af følgende kriterier:

- Erhvervsområder, som indeholder eksisterende virksomheder, eller som er udlagt til virksomheder, i virksomhedsklasse 4-7
- Andelen af produktionsvirksomheder i forhold til øvrig erhverv inden for den enkelte erhvervsramme
- Gældende planlægning i området og afstanden til planlagt eller eksisterende miljøfølsom anvendelse i nærområdet
- Eksisterende udpegninger begrundet i miljøbelastning, f.eks. virksomheder med særlige beliggenhedskrav
- Investeringstunge produktions- og / eller transport- og logistikanlæg samt produktionsvirksomheder af betydning for regionale virksomheds-værdikæder
- Kommunens målsætning for byernes udvikling og potentiale, herunder de vedtagne strategier, helhedsplaner med videre

Foto: Ulrik Slot Christensen

2.2.5 Retningslinje for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv

---

Omkring nogle af de udpegede områder forbeholdt produktionserhverv, er udlagt konsekvensområder. De er i udgangspunktet udlagt som fast 500 meter opmærksomhedszone, men kan i nogle tilfælde være reduceret eller udvidet i henhold til konkrete vurderinger på baggrund af miljøkortlægninger.

Ved lokalplanlægning for miljøfølsom anvendelse inden for konsekvensområderne skal der foretages en konkret vurdering om behov for eventuelle afværgeforanstaltninger. Dette foretages for at sikre produktionserhvervenes fortsatte drift- og udviklingsmuligheder.

Konsekvensområder er vist på kort.

Redegørelse

Kommunen kan, men det er ikke et krav, udpege konsekvensområder omkring erhvervsområder forbeholdt produktionsvirksomheder, transport- og logistikvirksomheder.

Ved udpegning af konsekvensområder gøres der hermed særligt opmærksom på, at der på arealer beliggende inden for konsekvensområdet kun må planlægges for følsom anvendelse, hvis der i lokalplanen fastsættes bestemmelser jf. §§ 15a og 15b, som sikrer den fremtidige anvendelse mod gener.

Udpegning af konsekvensområder kan også ske ud fra ønsket om at synliggøre potentialer for virksomheders udviklingsmuligheder, hvor miljøpåvirkning kan række ud over den egentlige udpegning af områder forbeholdt produktionserhverv.

Grundlag for afgrænsning af konsekvensområder kan f.eks. baseres på støj- og lugtbredelseskortlægning i forbindelse med produktionsvirksomheders

miljøgodkendelse, på konsekvensområder omkring udpegede virksomheder med særlige beliggenhedskrav, eller tilsvarende eksisterende godkendte miljøforhold og gældende planlægning. Konsekvenszonernes afgrænsning kan også være baseret på virksomhedernes ønsker til udviklingsmuligheder.

Planloven giver mulighed for, at der inden for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv kan udlægges op til to transformationsområder, samt op til to lugtbelastede arealer, i en fireårige planperiode.

Transformationsområder giver mulighed for at planlægge for boliger i varigt støjbelastede områder, hvis en række betingelser er opfyldt. Tilsvarende giver lugtbelastede arealer mulighed for at planlægge for boliger i varigt lugtbelastede områder, hvis en række betingelser er opfyldt.

3

Det åbne land – sammenhæng og balance

Det åbne land – sammenhæng og balance

Trekantområdets hovedstruktur er den åbne, grønne storby med landskabet, skovene og naturen mellem byerne som væsentlige elementer. Kvaliteterne i det åbne land i form af natur og landskaber skal fortsat beskyttes og udvikles, og samtidig skal landbruget kunne udvikle sig på en bæredygtig måde og bidrage til den grønne omstilling. Nye naturområder skal udbygges det sammenhængende naturnetværk, der kan forbedre dyr og planters udbredelsesmulighed og dermed styrke biodiversiteten. Mere natur vil også gavne klimaet og vandmiljøet samt øge de rekreative muligheder for folk, der bor eller opholder sig i det åbne land.

Den åbne grønne storby

Det åbne land er et vigtigt element i den åbne, grønne storby med landskabet, skovene og den grønne og blå natur mellem byerne i Trekantområdet. Målet er at kæde de rekreative områder og natur- og landskabsområderne sammen, så byområderne adskilles af sammenhængende natur- og landskabskiler.

Landbruget har fortsat en væsentlig indflydelse på landskabets udformning og jordens udnyttelse, men i Trekantområdet er der et betydeligt pres på at få inddraget jord til byudvikling og infrastrukturanlæg. Landskabet og naturen rummer en kvalitet, som gør det attraktivt at opholde og bosætte sig her for mange mennesker. Landdistrikterne skal sikres en fortsat udvikling, så de bliver gode steder at leve og drive virksomhed. De forskellige interesser skal afvejes således, at der bliver en god balance mellem benyttelse og beskyttelse i det åbne land.

Udpegning af skovrejsningsområder giver mulighed for at forbinde den eksisterende natur og skovarealer for at styrke det grønne netværk, binde CO₂ og understøtte visionen om den åbne, grønne storby. Der bliver i Trekantområdet lagt vægt på, at landskabs- og naturkilerne mellem byerne friholdes for bebyggelse, så der opleves en grænse mellem land og by.

Landbrug

Trekantområdet ønsker udvikling af et bæredygtigt landbrug, hvor der er investeringssikkerhed og gode udviklingsmuligheder. Samtidig skal udviklingen ske på et bæredygtigt grundlag under hensyntagen

til natur, klima, miljø, landskab og lokalsamfund. Landbruget skal bidrage til den grønne omstilling på flere punkter. Det forventes at landbruget vil udvikle nye proteinholdige, plantebaserede produkter til konsum, så CO₂-udslippet reduceres. Desuden forventes det, at der investeres i en øget bioraffinering af grønne biomasser til foder og energi. Dette vil betyde nye industrilignende anlæg på landet. Desuden vil landbruget fortsat levere arealer til udbygning med energianlæg, såsom biogas, vindmøller og solenergi.

Landbruget er et betydningsfuldt erhverv i Trekantområdet. Omkring 2/3 af Trekantområdet er landbrugsareal. Derved er landbruget den største arealforvalter i det åbne land. Landbruget har indvirkning på blandt andet natur, vandområder, grundvand, naboer og nærmiljø. Strukturændringerne i landbrugserhvervet går mod færre, men større bedrifter, og det har stor indflydelse på mange landdistrikters udvikling. Den teknologiske udvikling øger muligheden for at forbedre natur- og miljøbeskyttelsen i landbrugsdriften, og den giver nye perspektiver for produktionsformer. De landbrugsbygninger, der derved bliver overflødiggjorte, skal finde en ny anvendelse eller om muligt fjernes.

Grønt Danmarkskort

Trekantområdet ønsker, at naturværdierne skal beskyttes og forbedres, og biodiversiteten skal øges. Arealer med natur skal udvides og samtidig skal befolkningens adgang til naturområder forbedres. Der skal skabes et sammenhængende naturnetværk, der understøtter visionen om den åbne, grønne storby.

I løbet af en lang årrække er naturen, såvel i udstrækning og variation blevet fattigere, og i disse år tales om en decideret biodiversitetskrise. De mere sårbare dele af naturen, især de lysåbne, næringsfattige lokaliteter er truet af tilgroning og forøget tilførsel af næringsstoffer. Mange naturområder er også truet af nye infrastrukturanlæg, byudvikling m.m. Der er derfor behov for både en beskyttende indsats i forhold til det, der endnu er tilbage, og en naturudviklende indsats for at genskabe naturområder. Naturgenopretning, skovrejsning og etablering af nye vådområder er vigtige dele af denne indsats. En anden vigtig del er en god formidling af viden om natur til en befolkning, der i stigende omfang bor fjernt fra naturen.

Udpegning af Grønt Danmarkskort som et samlet naturnetværk skal sikre en forstærket indsats for større og mere sammenhængende naturområder. Kommunerne vil udbygge naturnetværket ved at skabe nye naturområder og rejse ny skov og især arbejde på at styrke de økologiske forbindelser mellem Natura 2000-områderne. Endvidere vil kommunerne medvirke til at sikre, at yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges for Habitatdirektivets bilag IV-arter.

Grøn omstilling

Mere natur gavner også klimaet.

Skovrejsning har en positiv effekt, da skovene binder CO₂ og det påvirker det nationale CO₂-regnskab i positiv retning.

Områder til øget skovrejsning vil sandsynligvis ske på arealer som normalt fungerer som landbrugsarealer. Dermed vil skovrejsningen både optage CO₂, samt reducere udledning fra fortrængt landbrug. Det er vigtigt at arealer, som anvendes til skovrejsning, ikke er klassificeret som lavbundsjord med potentiale for at genoprette naturlig hydrologi, eksisterende natur m.v.

Skovrejsning udført på den rigtige/flersidige måde kan udover at reducere CO₂ udledningen også bidrage til flere rekreative områder i kommunen samt øget biodiversitet i området.

De lavtliggende, fugtige arealer i det åbne land vil, hvis man ikke dyrker og pløjer dem, også tilbageholde betydelige mængder drivhusgasser. Der er kortlagt lavbundsområder primært i ådale og på tørvejorde, som i dag anvendes til landbrug. Omlægning af disse arealer til ikke drænedede naturområder eller vådområder

vil betyde en relativt stor reduktion af CO₂ udledninger, da intensiv dyrkning og dræning af disse områder udleder store mængder klimagasser.

Vådområder vil også kunne virke som reservoirer for overfladevand og kan i nedbørsrige perioder være med til at tilbageholde vand og begrænse eller forhindre oversvømmelse af nedstrømsliggende byområder. Genopretning af lavbundsarealer til vådområder kan derfor blive et af Trekantområdets væsentligste elementer i bestræbelserne på at imødegå konsekvenserne af klimaforandringer, og kommunerne i Trekantområdet vil indtænke synergi i projekterne, så vådområderne kan tjene flere formål.

Multifunktionel jordfordeling

Multifunktionel jordfordeling er et middel, der kan anvendes til at sammentænke landbrugsproduktion med f.eks. rent vandmiljø, rent drikkevand, reduktion af CO₂, naturområder, klimatilpasning, friluftsliv og landdistriktsudvikling samt arrondering af landbrugsejendomme.

Multifunktionel jordfordeling er dermed et redskab til genforhandling og sammentænkning af arealer i det åbne land. Det giver mulighed for at skabe synergier mellem de mange eksisterende interesser – herunder blandt meget andet den grønne omstilling (f.eks. planlægning af solcelleanlæg og vindmøller), og erhvervsudvikling, landbrug, biodiversitet og ikke mindst landdistriktsudvikling. Dermed kan arealerne udnyttes bedst muligt.

Der er med den politiske aftale om "Multifunktionel jordfordeling" åbnet op for, at der kan søges midler til at dække udgifter ved multifunktionelle jordfordelinger. Formålet med ordningen er, primært gennem køb og salg af jorder, at gennemføre en multifunktionel jordfordeling, som skal realisere multifunktionelle projekter.

Kommunerne i Trekantområdet vil anvende multifunktionel jordfordeling som et virkemiddel til at opnå målene for det åbne land.

Landskaber

Kommunerne i Trekantområdet ønsker at bevare og beskytte de varierede landskaber og de geologiske bevaringsværdier. For at sikre befolkningen varige muligheder for at opleve landskabet, forstå dets tilblivelse og for at bevare de geologiske formationer samt landskaber, der er oplevelsesrige og karakteristiske for Danmark og Trekantområdet,

udpeges der i kommuneplanen områder, hvor der skal tages særlige hensyn til de landskabelige og geologiske værdier.

Landskabet og naturen i Trekantområdet hører til et af Danmarks mest afvekslende. Mens den vestlige del er præget af de flade midtjyske hedesletter og mellemliggende bakkeøer med store hede-, mose- og plantagearealer, ændrer landskabet og naturen sig mod østkysten og videre over det nordvestlige Fyn. Her er området karakteriseret af et stærkt kuperet randmorænelandskab, gennemskåret af dybe fjord- og ådale og af lange kyststrækninger mod Lillebælt. Omkring Vejle, Kolding og Haderslev fjorde samt langs med Lillebælt findes lange sammenhængende kyststrækninger af høj rekreativ, landskabelig og naturmæssig værdi.

Offentlighedens adgang til kysten og de bevaringsværdige landskaber skal sikres og forbedres, så alle har mulighed for at opleve disse landskaber. Derudover er der behov for en god formidling, der skaber forståelse for vores kulturlandskab og dets tilblivelse.

De hensyn, der er defineret i ovenstående er særligt med til at understøtte verdensmålene om livet på land og klimaindsats. Kommuneplanens udpegninger er med til at bevare og genoprette naturområder og dermed stoppe tab af biodiversitet. Skovrejsning og vådområder kan endvidere give et bidrag til at sænke udledningen af CO₂.

3.1 Landbrug

3.1.1 Retningslinje for særligt værdifulde landbrugsområder

I områder, der er udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder, skal landbrugets udviklingsplaner og investeringsinteresser vægtes højt.

Særligt værdifulde landbrugsområder er vist på kort.

Redegørelse

Landbrugsjord er en begrænset ressource til fødevarer- og energiproduktion, og derfor er det vigtigt i videst muligt omfang at sikre den værdifulde landbrugsjord mod anden anvendelse.

Det er derfor Trekantområdets mål at skabe klare rammer for en bæredygtig udvikling af landbrugserhvervet. I den forbindelse skal der skabes den nødvendige balance mellem investeringssikkerhed og udviklingsmuligheder for landbruget over for hensyn til natur, miljø og naboer samt byudvikling.

Udpegnings af særligt værdifulde landbrugsområder

Det overordnede formål med de særligt værdifulde landbrugsområder (SVL) er derfor at udpege arealer, der fastholdes til landbrugsformål for at sikre produktionen af:

- afgrøder, herunder specialafgrøder under hensyntagen til bl.a. jordbund, arrondering, vanding og klima.
- husdyr under hensyntagen til mulighed for forsyning og afsætning af foder, energi og gødning m.v.

Trekantområdets udgangspunkt er, at de arealer, der i dag bruges til landbrugsformål, er værdifulde. Der er imidlertid en række andre arealinteresser, der har indflydelse på brugen af landbrugsjorden, hvilket bevirker, at landbrugets interesser ikke altid kan vægtes højest.

Ved byerne vil der være en løbende afvejning mellem byernes udviklingsmuligheder og landbrugets investeringssikkerhed. Derfor er det vigtigt at have fokus på de udlagte byudviklingsområder, herunder landsbyer og perspektivområder, som giver et billede af byernes fremtidige udviklingsretning. Der er desuden knyttet en række rekreative interesser til de bynære landbrugsområder, som skal indgå i interesseafvejningen. Ligeledes må vigtige infrastruktur anlæg have en højere prioritet end det enkelte landbrugs udviklingsmuligheder.

Derudover vil der løbende blive indgået aftaler med lodsejere om skovrejsning, etablering af vådområder, opstilling af energianlæg o.a., der kan ændre arealets status fra at være særligt værdifuldt landbrugsområde.

Udpegningen forhindrer ikke, at husdyrproduktioner, der ligger udenfor SVL-områder, kan udvide, ligesom at der kan placeres staldanlæg udenfor SVL-områder. Desuden vil udpegningen af SVL-områder ikke forhindre at landbrugsarealer kan drives intensivt udenfor SVL-områder.

3.1.2 Retningslinje for lokalisering af store husdyrbrug

Interesseområderne vist på kort er særligt egnet til placering af driftsbygninger og driftsanlæg på store husdyrbrug, for eksempel i forbindelse med nyetablering eller udflytning af større produktionsanlæg. I interesseområderne skal anden anvendelse, der kan være i konflikt med store husdyrbrug, så vidt muligt undgås.

Lokalisering af nye driftsbygninger og driftsanlæg på store husdyrbrug kan ske både inden for og uden for interesseområderne. Der lægges vægt på, at placering og udformning er hensigtsmæssig i forhold til ejendommens drift, natur, miljø, landskab og naboer.

Redegørelse

Interesseområderne for store husdyrbrug gælder lokaliseringen og driftsanlæg på husdyrbrug, der på grund af emissioner og anlæggets fysiske udformning kan påvirke det fysiske miljø væsentligt.

Der er to formål med at udpege arealer til lokalisering af driftsbygninger og driftsanlæg til store husdyrbrug. For det første er det vigtigt at sikre, at de store husdyrbrug har langsigtede udviklingsmuligheder og investeringsikkerhed. For det andet er det vigtigt at sikre en hensigtsmæssig placering af bygninger og anlæg i forhold til infrastrukturen, herunder især i forhold til fælles biogasanlæg.

De store husdyrbrug kan medføre en større påvirkning af lokalområdet i form af bl.a. lugtpåvirkninger, ammoniakemission og øget transport. Den samlede bygningsmasse vil også kunne blive betydeligt større og mere dominerende end de typiske landbrugsbygninger og kan få karakter af industribyggeri. Planlægningen skal derfor bidrage til en hensigtsmæssig placering i forhold til natur, miljø, landskab og naboer. Der kan planlægges for placering af store husdyrbrug i områder med særlige drikkevandsinteresser, herunder nitratfølsomme indvindingsområder, hvis der udarbejdes en samlet redegørelse for grundvandsinteresserne med fokus på grundvandsbeskyttelsen. Ved placering af store husdyrbrug stilles der krav om tekniske tiltag, der sikrer grundvandsbeskyttelsen.

Reguleringen af husdyrbrug, herunder reguleringen efter husdyrbrugloven, er den samme, uanset om husdyrbruget ligger inden for eller uden for interesseområderne.

Overordnet set skal der foretages de samme vurderinger i forhold til andre arealinteresser. De store husdyrbrug er dog ikke kategoriseret som et potentielt grundvandstruende anlæg, og de kan derfor, som udgangspunkt placeres inden for nitratfølsomme indvindingsområder, hvis den pågældende landbrugsproduktion ikke har indvirkning på kildefelter/indvindingsoplande.

Liberaliseringen af landbrugsloven, som har givet muligheder for jordløse brug og afskaffet maksimalkravet til størrelsen på husdyrproduktionen på en bedrift, kan medføre, at flere husdyrbrug får svært ved at opfylde kravet om, at landbrugsbygninger som udgangspunkt skal opføres i tilknytning til eksisterende bygninger. Det kan derfor blive nødvendigt at finde nye placeringer for at opfylde kravene til natur, miljø og landskab.

Velovervejede placeringer og udformninger af fremtidens landbrugsbyggeri har stor betydning for de fremtidige udviklingsmuligheder for de enkelte landbrug, men også for de mennesker, som bor og færdes i det åbne land. Meget større bygninger end hidtil og fremtidige krav om brug af miljøteknologi vil betyde store forandringer for den fysiske udformning af byggeriet. Derfor er der god grund til at tænke i både arkitektur og placering i landskabet, når fremtidens landbrugsbyggeri skal udvikles.

3.2 Skovrejsning

3.2.1 Retningslinje for skovrejsningsområder

Omfang og beliggenhed af skovrejsningsområder fremgår af kort.

I Vejle, Kolding, Billund og Fredericia Kommuner gælder særligt, at områder udpeget til skovrejsningsområder, skal beskyttes mod arealanvendelser og anlæg, der kan virke hindrende for skovtilplantning.

Redegørelse

Skovene er et vigtigt grønt kerneelement i den åbne, grønne storby, og i Trekantområdet lægges stor vægt på at fremme skovrejsning for at forbedre miljøet og livsbetingelserne for borgerne, dyrene og planterne. For at realisere målet i det Nationale Skovprogram, skal der i kommuneplanerne inddrages minimum 20 % af det ubebyggede areal på landsplan som skovrejsningsområder. Der er derfor som udgangspunkt behov for, at kommunerne samlet udvider skovrejsningsområderne, som pt. udgør ca. 10 % af det ubebyggede areal på landsplan. Der er udpeget områder til skovrejsning ud fra følgende fem hovedformål:

- Behov for grundvandsbeskyttelse og beskyttelse af særlige drikkevandsområder samt lokal beskyttelse af almene vandværkers bevaringsværdige kildepladser.
- Fremme bynære, friluftsmæssige kvaliteter

- Mulighed for at styrke og skabe vigtige økologiske grønne forbindelseslinjer
- Mulighed for at understøtte vandplanernes målsætninger, hvor blandt andet skovrejsning i oplande til følsomme fjorde og søer vil kunne mindske udvaskningen af næringsstoffer
- Mulighed for at binde mere CO₂

For at fremme skovrejsningen mest muligt udpeger kommunerne i Trekantområdet også områder, hvor der er privat interesse i at rejse ny skov.

Udpegning af skovrejsningsområder forhindrer ikke, at området fortsat kan anvendes som hidtil, og der er heller ikke nogen pligt til at plante skov.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land, Klimaindsats og Rent vand.

3.2.2 Retningslinje for områder, hvor skovrejsning er uønsket

---

Omfang og beliggenhed af områder, hvor skovrejsning er uønsket, fremgår af kort.

Redegørelse

Områder, hvor skovrejsning er uønsket, er udpeget på steder, hvor skovrejsning er uforeneligt med andre planlægnings- og beskyttelseshensyn f.eks.:

- Arealer, der er udlagt til råstofgravning, byudvikling eller fremtidige veje
- Landskabsværdier. Det kan være værdifulde udsigtslandskaber ved kyster og ådale, specifikke landskabstræk f.eks. større landskabsfredninger samt geologiske værdier
- Lavbundsarealer i forbindelse med de store dalsystemer
- Bevarelsen af en række specifikke naturværdier (f.eks. udpegede potentielle vådområder eller dele af potentiel natur) og beskyttede naturtyper (heder, overdrev, moser, enge, strandenge m.m.)

- Bevarelsen af særlige kulturhistoriske enheder som kirkeomgivelser/kirkebeskyttelseszoner, de nationale kulturarvsarealer og kulturhistoriske værdier f.eks. arkæologiske eller særlige bevaringsværdige landsbyejerv
- Arealer i eller i umiddelbar nærhed af fuglebeskyttelsesområder med forekomst af arter, der er sårbare over for skovrejsning (som f.eks. engfugle, vadefugle, m.m.)

Opmærksomheden henledes endvidere på, at hensynet til de højdebegrænsende indflyvningsplaner omkring de offentlige flyvepladser Billund Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup, Haderslev Flyveplads ved Skovbølling og Kolding Lufthavn skal respekteres.

3.3. Lavbundsarealer

3.3.1 Retningslinje for lavbundsarealer og lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder

Lavbundsarealer skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau genskabes, eller som kan hindre muligheden for, at det vilde dyre- og planteliv styrkes.* Lavbundsarealerne er vist på kort.

Nye anlæg, herunder tekniske anlæg, veje m.v., der nødvendigvis skal placeres på lavbundsarealer, skal udformes, så muligheden for naturgenopretning på lavbundsarealet i øvrigt ikke går tabt. Anlægget skal udformes, så det kan tåle en højere vandstand.

Lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder: Lavbundsarealer, som er potentielt egnede som vådområder, skal friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes*. De potentielle vådområder er vist på kort.

*I Billund Kommune er bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af landbrugsejendomme, undtaget.

Redegørelse

Lavbundsarealerne er lavtliggende arealer, som ofte ligger i ådale og omkring vandløb. Mange lavbundsarealer er enge og moser, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Lavbundsarealer kan også være kunstigt afvandede vådområder, som tidligere har været moser, enge, lavvandede søer, eller fjordarme. Lavbundsarealerne danner en overgang mellem vandområder og de tørre landområder. De udgør derfor vigtige levesteder for planter og dyr.

Som et led i opfyldelse af EU's Vandrammedirektiv er mange lavbundsarealer udpeget som lavbundsarealer, der kan genoprettes til vådområder. For disse gælder, at der ikke kan gives tilladelse til byggeri og anlæg, der umuliggør en genopretning af det naturlige vandstands niveau. Genoprettes disse arealer til vådområder, vil arealerne tilbageholde næringsstoffer til gavn for især kystvandene.

Genopretning af vådområder nedsætter desuden risikoen for sommerudtørring af de små vandløb, så fisk og smådyr i større grad sikres overlevelse. Vådområderne er også væsentlige levesteder for fuglene. Derudover medvirker vådområder til at nedsætte afstrømnings hastigheden, så sliddet på vandløbene bliver mindre.

I nærheden af byerne er det desuden vigtigt at friholde lavbundsarealer i et omfang, der i tilstrækkelig grad sikrer reservoirer for overfladevand i tilfælde af kraftige nedbørshændelser, som vil blive hyppigere fremover. Genopretning af lavbundsarealer til vådområder kan derfor blive et væsentligt element i bestræbelserne på at imødegå konsekvenserne af klimaforandringer.

Opmærksomheden henledes på, at der af hensyn til flysikkerheden ikke bør etableres vådområder, der kan tiltrække fugle, inden for en afstand af 13 km fra Billund Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup, Haderslev Flyveplads ved Skovbølling og Kolding Lufthavn.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet i havet og Klimaindsats.

3.4 Naturområder

3.4.1 Retningslinje for naturområder, herunder de særligt værdifulde naturområder

---

Naturområder på land skal bevares og søges udvidet.*

Naturområderne skal sikre et mangfoldigt og varieret dyre- og planteliv. Hvis der helt undtagelsesvis tillades byggeri eller arealanvendelse, som forringer et naturområde, skal der stilles krav om udlægning af nye naturarealer, så naturværdierne samlet set bliver fastholdt eller forbedret. Dette gælder også for byggeri eller arealanvendelse, som finder sted uden for selve naturområdet, hvis det påvirker naturområdet. Naturområderne må ikke inddrages til anden eller mere intensiv anvendelse, med mindre naturværdierne samlet bliver fastholdt eller forbedret.

I de kommuner, hvor der er udarbejdet en naturkvalitetsplan, skal målsætningerne for de naturbeskyttede arealer danne grundlag for planlægning og sagsbehandling. Naturkvalitetsplanlægningen fremgår af de lokale dele af kommuneplanen.

Med henblik på at varetage de biologiske bevaringsinteresser i det åbne land må der ikke efter plan-, miljø- og anden relevant lovgivning meddeles tilladelser til aktiviteter, der kan påvirke naturområder i et omfang, som kan hindre opfyldelsen af de fastlagte naturkvalitetsmål.

Hvor byggeri sker op til et naturområde, skal der etableres en fri zone mellem naturområdet og den ny bebyggelse.**

De særligt værdifulde naturområder skal bevares og udvides. Deres helt særlige naturværdier skal sikres og gennem pleje og andre tiltag forbedres.***

Der skal stilles vilkår, der sikrer overlevelse og fortsat udbredelse af de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen af de særligt værdifulde naturområder.

Naturområderne, herunder de særligt værdifulde naturområder, er vist på kort. Ud over de specifikt udpegede naturområder findes områder med småbiotoper, eksempelvis småsøer, som man skal tage samme hensyn til som de specifikt udpegede naturområder.

* I Billund arbejdes der udelukkende med en fastholdelse af arealerne, ikke udvidelser.

** I Billund Kommune er bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af landbrugsejendomme, undtaget.

***I Billund Kommun arbejdes der udelukkende med en fastholdelse af arealerne, ikke udvidelser.

Redegørelse

Naturområder omfatter områder, som er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3, såsom moser, enge, overdrev, heder, strandenge, søer og nogle vandløb samt områder, som er omfattet af fredskov jf. skovlovens bestemmelser. Endvidere indgår øvrige områder, som vurderes som vigtige naturarealer. Den nuværende lovlige anvendelse af naturområderne kan fortsætte som hidtil.

I de kommuner, hvor der er udarbejdet en naturkvalitetsplan, skal målsætningerne for de naturbeskyttede arealer danne grundlag for planlægning og sagsbehandling. Naturkvalitetsplanlægningen fremgår af de lokale dele af kommuneplanen.

Under særlige omstændigheder, f.eks. i forbindelse med projekter af større samfundsmæssig interesse som anlæg af større veje, må eksisterende

naturområder tåle indgreb, der medfører opgivelse eller indskrænkning. I disse tilfælde skal der udlægges erstatningsarealer, der sikrer en naturtilstand af minimum samme kvalitet som før indgrebet. Der skal stilles krav om udlæg af faunapassager eller erstatningsbiotoper af større arealomfang eller med større eller tilsvarende naturindhold som før indgrebet.

Byggeri og anlæg uden for naturområder kan også have en negativ effekt på disse. Eksempelvis kan der ændres på de hydrologiske forhold i et moseområde, hvorfor der skal kompenseres for forringelsen.

Uden for de udpegede naturområder findes en række mindre, ofte ikke juridisk beskyttede naturområder som trædesten og vandringsveje, som er af meget stor værdi for især dyr, fugle og anden fauna: Levende hegn og diger, mindre vandhuller, kildevæld, småbevoksninger m.m. Det er vigtigt at sådanne bevares, og at der i forbindelse med etablering af byggeri og anlæg m.v. tages hensyn til disse naturværdier.

Hvor byggeri sker op til naturområde, skal der etableres en fri zone mellem naturområdet og den ny bebyggelse. Zonens bredde tilpasses de lokale forhold, men bør normalt være mellem 10 og 25 meter. I forbindelse med nye boligområder kan zonen med fordel anvendes til stianlæg og adgang for offentligheden til naturområdet.

De særligt værdifulde naturområder er naturområder, som rummer sjældne arter eller naturtyper eller indeholder naturtyper med et højt naturpotentiale. Det vil især være naturområder som i de enkelte kommuners naturkvalitetsplanlægning har en værdisætning eller målsætning med høj naturtilstand eller god naturtilstand (se faktaboks). I de fleste tilfælde har områderne en stor rigdom af arter, som er specielt knyttet til bestemte naturtyper eller til et samspil af forskellige naturtyper. For at sikre en positiv udvikling i de særligt værdifulde naturområder skal der tages særligt hensyn til de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen.

I forbindelse med tilladelser og godkendelser skal der stilles vilkår, der sikrer overlevelse og fortsat udbredelse af de arter og naturtyper, der ligger til grund for udpegningen. Disse områder vil i forbindelse med f.eks. naturpleje og naturgenopretning blive prioriteret højere end de øvrige områder.

For en række naturtyper henviser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen til kommuneplanens udpegning for særligt værdifulde naturområder. Det gælder de naturtyper, som er nævnt i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, benævnt kategori 3. For disse områder vil det være muligt på baggrund af en konkret vurdering at stille særlige krav om en maximal mer-ammoniakdeposition.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land.

Naturkvalitetsplanlægning

Naturkvalitetsplanlægning bruges til at fastlægge, hvilken tilstand naturtyper og områder skal opnå, og i hvilken rækkefølge indsatsen skal prioriteres.

Naturkvalitetsplanlægning går ud på at værdisætte eksisterende naturarealer efter en nøjere defineret skala. Samtidig opsættes der målsætning for den ønskede naturkvalitet af naturarealerne. På den måde får kommunerne et klart billede af forskellene mellem naturarealernes nuværende tilstand og den ønskede naturværdi. Hermed dannes grundlag for hvilke hensyn, der lægges vægt på i naturadministrationen, og grundlag for stillingtagen til eventuelle ansøgninger om godkendelser af aktiviteter eller indgreb, som kan påvirke naturområderne. Ligeledes vil naturkvalitetsplanlægningen blive brugt til at prioritere kommunens plejeindsats og projekter.

3.4.2 Retningslinje for økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder

Økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser

I de økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser skal dyr og planter naturlige bevægelsesveje styrkes. Her må ændringer i arealanvendelsen, bl.a. etablering af nye, større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.

Ved byggeri, anlæg eller ombygning af veje, jernbaner eller lignende, der vil afskære en økologisk forbindelse, skal der stilles krav om tiltag, der sikrer hensynet til en mere sammenhængende natur, eller der skal etableres faunapassager, hvor der er behov for det.*

Økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser inden for byzone skal styrke byernes rekreative og naturlige miljøer og indgå og friholdes som rekreative forbindelser ud til det omkringliggende åbne land.

Potentielle naturområder

De potentielle naturområder skal friholdes for byggeri, anlæg og ændret arealanvendelse, der forringer muligheden for at oprette nye naturområder eller etablerere sammenhænge mellem eksisterende naturområder.*

De økologiske forbindelser, de potentielle økologiske forbindelser og de potentielle naturområder er vist på kort.

* I Billund og Haderslev Kommuner er bebyggelse, der er erhvervsmæssigt nødvendig for driften af landbrugsejendommen undtaget.

Redegørelse

Opdyrkning, vejanlæg og byområder har over tid skabt barrierer i landskabet og gjort, at naturområderne ofte ligger som små arealer med stor afstand mellem hinanden. Dyrelivet har svært ved at bevæge sig rundt i et sådant landskab, og planternes spredning af frø og pollen bliver ineffektiv. De små naturarealer har svært ved at opretholde stabile bestande, og den manglende udveksling af nye gener, fører til isolation og lokal udryddelse. Særligt de mere specielle dyre- og plantearter er truet af denne udvikling.

De tre udpegninger - økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder - har til formål at modvirke fragmenteringen af naturen. Dels ved at bevare intakte områder, hvor eksisterende naturarealer i dag har god sammenhæng. Dels ved at skabe nye større sammenhængende naturområder eller forbedre sammenhænge mellem de enkelte naturarealer.

De økologiske forbindelser omfatter udvalgte eksisterende naturområder, der har en særlig værdi i

forhold til dyr og planter fri bevægelse i landskabet. Her er fokuseret på, at forbinde naturtyper med nogenlunde ens økologi, for at tilgodese de mest specialiserede arter (se faktaboks). De udvalgte naturområder er en delmængde af de naturområder beskrevet i retningslinjen for naturområder, herunder de særligt værdifulde naturområder.

De potentielle økologiske forbindelser er overordnede brede bånd omkring de økologiske forbindelsers eksisterende naturområder. Disse er udlagt omkring større landskabsstrøg såsom ådale og vandskel, jf. model for udpegning af økologiske forbindelser (se appendix). Inden for de potentielle økologiske forbindelser bør der ikke etableres barriereskabende anlæg eller ske forringelser mellem de eksisterende naturområder, udpeget i de økologiske forbindelser. I udpegningen, kan der med fordel udvikles ny natur, der kan fremme bevægelsen af arter. Udpegningen har dog ikke til formål, at områderne over tid helt skal udgøres af naturarealer, men alene at sikre, at dyr og planter bevægelighed i landskabet er intakt. Derfor kan der eksempelvis godt være større arealer

med intensivt dyrket landbrug i udpegningerne. Den nærmere afgrænsning af en potentiel økologisk forbindelse, fastlægges ved eksempelvis lokalplanlægning, og opdateres i kommende kommuneplan. De potentielle økologiske forbindelsers areal må dog ikke indskrænkes væsentligt uden kompenserende foranstaltninger, eksempelvis ved udlæg af erstatningskorridorer.

Udpegningen af potentielle naturområder består af specifikke områder, som har et stort potentiale for at kunne udvikle sig til værdifuld natur inden for en rimelig tidshorizont. Det er typisk lavbunds- og skræntarealer samt områder, som tidligere har været naturarealer. En ekstensivering af arealerne kan skabe større sammenhængende naturområder eller fungere som spredningskorridor eller bufferzone mellem natur og anden arealudnyttelse.

Samlet skal de tre udpegninger, hvor det er muligt, styrke de rekreative muligheder ved at forbinde rekreative naturområder med hinanden samt forbinde disse med de omkringliggende bysamfund og stinetværk. Hermed skabes der muligheder for, at man kan bevæge sig i en rig natur over længere tid. De økologiske forbindelser, potentielle økologiske forbindelser og potentielle naturområder, som ligger inden for eller nær byzone, bør indarbejdes som en kvalitet i og nær bymiljøerne. Det er særlig vigtigt, at det bynære landskab er udviklet med tanke for, at naturen kan opleves tæt på, og at der er let adgang til den.

I forbindelse med lokalplanlægning skal hensynet til en mere sammenhængende natur tillægges stor vægt. Ligeledes bør natur- og friluftprojekter samt etableringer af vådområder, områder for skovrejsning, erstatningsnatur, råstofetablering m.v. målrettes inden for naturnetværkets udpegninger. Indsatsen for at skabe større og mere sammenhængende naturområder bør særligt ske omkring Natura 2000-områder og andre særligt værdifulde naturområder, som i kraft af deres størrelse og naturmæssige kvalitet løbende tilfører de omkringliggende naturarealer vigtige plante- og dyrearter.

Af hensyn til flysikkerheden bør der ikke etableres anlæg, der kan tiltrække fugle inden for en afstand af 13 km fra Billund Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup, Haderslev Flyveplads ved Skovbølling og Kolding Lufthavn.

Udpegningerne er ikke til hinder for almindelig landbrugsmæssig drift eller for andre eksisterende aktiviteter såsom jagt eller færdsel. Retningslinjen sigter mest på større tekniske anlæg, der vil afskære en forbindelseslinje fuldstændigt – ikke landbrugsbyggeri i almindelig forstand. Almindeligvis er retningslinjen ikke relevant for landbrugsbyggeri, der ligger i tilknytning til eksisterende byggeri.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land.

Fakta

Tørre, åbne naturtyper: Tør eng, overdrev og hede.

Skov og krat: Gammel, urørt skov, sumpskov, tør åben skrænt- og kratkov, græsnings- og stævningskov, samt evighedstræer.

Våde naturtyper: Våde enge, rigkær, moser, kildevæld og sumpe, og disse naturtyper sammenhæng til sø og vandløb.

Kyst: Strandeng, strandsump, klit, samt kystskrænt.

Biotopeområder: Områder, hvor der er høj koncentration af småbiotoper, som udgør levesteder for særlige arter, typisk padder og insekter.

Raste- og yngleområder hovedsageligt for fugle: Større vådområder, samt Ramsar og EU-fuglebeskyttelsesområder.

3.4.3 Retningslinje for internationale naturbeskyttelsesområder

---

De internationale naturbeskyttelsesområder skal beskyttes og videreudvikles, så de arter og naturtyper, som er grundlaget for udpegningen, aktivt søges sikret eller genoprettet til en gunstig bevaringsstatus.

Områderne skal friholdes for aktiviteter og anlæg m.v., som kan indebære en forringelse af områdets naturtyper og levesteder for arterne eller kan medføre forstyrrelse, der har negative konsekvenser for de arter, området er udpeget for. Det gælder også for aktiviteter og anlæg uden for de internationale naturbeskyttelsesområder, men som kan have indvirkning inde i områderne.

Bilag IV-arterne og deres levesteder uden for de internationale beskyttelsesområder skal ligeledes beskyttes.

Der er forbud mod at udlægge nye arealer til f.eks. byzone og tekniske anlæg inden for de internationale naturbeskyttelsesområder, se faktaboks.

De internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000) er vist på kort.

Redegørelse

Overalt i Europa er naturen under pres, og dyr og planter går tilbage i antal og udbredelse. De internationale naturbeskyttelsesområder danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder i hele EU.

En række områder i Danmark er udpeget som vigtige naturtyper og som vigtige levesteder for udvalgte dyre- og plantearter i international sammenhæng. Områderne udgøres af habitatområder, EU-fuglebeskyttelsesområder og Ramsar-områder, og kaldes samlet Natura 2000-områder.

I administrationen af plan- og miljølovgivningen må der ikke gives tilladelse, dispensation eller godkendelse, hvis dette kan indebære forringelser eller forstyrrelser af de arter og naturtyper, som det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget på grundlag af. Disse forringelser og forstyrrelser belyses i en såkaldt konsekvensvurdering. Planforslag, som enten i sig selv eller i forbindelse med andre planer kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, skal også konsekvensvurderes.

Uanset ovennævnte kan der dog planlægges for foranstaltninger, som vil medføre forbedringer af naturforholdene i områderne.

Som ejer af arealer inden for Natura 2000-områder skal man være opmærksom på, at bestemte former for driftsændringer eller aktiviteter kræver en forudgående anmeldelse til enten kommunen eller Naturstyrelsen, også selvom de ikke normalt kræver tilladelse eller lignende.

Staten har udarbejdet bindende statslige naturplaner for alle Natura 2000-områder. Disse planer vil danne grundlaget for de naturtiltag, som skal igangsættes inden for områderne.

Natura 2000-planerne fastlægger målsætninger og retningslinjer for den indsats, som er nødvendig for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus i de internationale naturbeskyttelsesområder og dermed leve op til Danmarks forpligtelser efter fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet.

Kommunerne har udarbejdet Natura 2000-handleplaner, der beskriver de tiltag, der er nødvendige for at gennemføre Natura 2000-planerne.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land.

Fakta

Natura 2000-områder

De internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områderne) er sammensat af:

Ramsarområderne, der er større vådområder udpeget af hensyn til vandfugle.

EU-fuglebeskyttelsesområderne, der er områder udpeget som levesteder for trækfugle og truede fuglearter.

EU-habitatområderne, der er områder udpeget som bevaringsområder for naturtyper og dyre- og plantearter.

Bilag IV- arter

Habitatdirektivets artikel 12 indeholder krav om streng beskyttelse af forskellige dyre- og plantearter, som omfattes af direktivets bilag IV. Arterne er beskyttede overalt, hvor de findes både i og uden for Natura 2000-områderne. Det betyder, at der skal tages specielle hensyn til disse arter i forbindelse med alle de aktiviteter, som kommunen tager stilling til.

Beskyttelsen betyder således, at der er forbud mod at beskadige eller ødelægge arternes yngle- og rasteområder. Det betyder, at den planlæggende myndighed eller den myndighed, der giver tilladelse, dispensation eller godkendelse, er forpligtet til at varetage hensynet til arterne omfattet af habitatdirektivets bilag IV inden for de pågældende områder, som vil kunne blive påvirket af planer og projekter.

Kilde: Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

3.4.4 Retningslinje for Grønt Danmarkskort

Realiseringen af Grønt Danmarkskort skal over tid tilvejebringes ud fra følgende kriterier i prioriteret rækkefølge:

- Natura 2000-områder, samt eksisterende særligt værdifulde naturområder uden for Natura 2000-områderne
- Nye naturområder, som kan udvide eller skabe sammenhæng mellem eksisterende værdifulde naturområder herunder i tilknytning til og mellem Natura 2000-områder.
- Naturområder, som samtidig bidrager til andre formål, herunder klimatilpasning og klimaforebyggelse, et bedre vandmiljø eller rekreation
- Øvrige naturområder

Grønt Danmarkskort er vist på kort.

Redegørelse

Grønt Danmarkskort er en masterplan over den eksisterende natur og den potentielle natur, som den kommunale indsats fremover fokuserer på. Kortet viser, hvor kommunerne i fremtiden vil målrette deres naturpleje og planlægge for ny sammenhængende natur - på tværs af kommunegrænserne.

Grønt Danmarkskort består af:

- Beskyttede natur og skovområder, herunder de særligt værdifulde naturområder
- Natura 2000-områder
- Økologiske forbindelseslinjer
- Potentielle økologiske forbindelseslinjer
- Potentielle naturområder

Særligt for de potentielle økologiske forbindelser gælder, at udpegningen ikke er et udtryk for, at områderne over tid helt skal udgøres af naturarealer, men i stedet et udtryk for, at de enkelte naturarealer har en fornuftig indbyrdes afstand og størrelse, der kan opretholde et naturligt dyre- og planteliv. Hvilke dele af disse arealer, der er relevante som egentlige naturarealer i det samlede Grønt Danmarkskort, vil defineres, når den nærmere planlægning skal gennemføres - enten i forbindelse med lokalplaner, vandmiljøindsatser eller frivillige aftaler om naturpleje, skovrejsning, jordfordeling m.v.

Udpegningen for potentielle naturområder omfatter især arealer, der ligger tæt ved eksisterende natur og eksempelvis skræntskove, som ikke er omfattet af fredskov eller udvalgte lavbunds- og skræntarealer.

Eksisterende natur- og skovområder samt potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser er koordineret med det digitale naturkort, og hvor nødvendigt er det tilrettet og revideret efter ny viden.

Tilvejebringelse af Grønt Danmarkskort fokuserer i første omgang på at sikre de eksisterende særligt værdifulde naturarealer og Natura 2000-områder gennem optimal pleje. Udbygningen af Grønt Danmarkskort sker dernæst ved pleje af tilstødende eller nærliggende naturarealer, som har potentiale til at udvikle sig til værdifuld natur, samt ved at sammenbinde disse arealer, således at større sammenhængende og stabile værdifulde naturområder opstår. Denne indsats skal, hvor muligt, ses i sammenhæng med øvrige indsatser såsom områder for klimatiltag, vådområder, skovrejsning samt pleje af vildt- og småbiotoper som vandhuller, diger og levende hegn, krat, m.v.

Udpegningerne er ikke til hinder for almindelig landbrugsmæssig drift eller for andre eksisterende aktiviteter såsom jagt eller færdsel. Med undtagelse af områder, hvor pleje af eksisterende natur eller tilvejebringelse af ny natur tager afsæt i lovgivning, skal Grønt Danmarkskort overvejende udbygges ved frivillige aftaler med lodsejerne.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet på land

3.5 Landskaber og geologiske bevaringsværdier

3.5.1 Retningslinje for bevaringsværdige landskaber

De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg.

Hvor byggeri og anlæg tillades, skal det ske ved, at placering, skala, orientering, farvevalg og arkitektur tilpasses det konkrete landskab. Hermed sikres, at landskabets karakter, herunder de geologiske, kulturhistoriske og oplevelsesmæssige værdier, ikke forringes.

Ændringer i beplantning, terræn og arealanvendelse inden for bevaringsværdige landskaber skal så vidt muligt tilpasses landskabets karakter.

Større byggerier og anlæg uden for de bevaringsværdige landskaber må ikke forringe de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i de bevaringsværdige landskaber.

De bevaringsværdige landskaber er vist på kort.

Redegørelse

Bevaringsværdige landskaber er områder, der er udpeget for at beskytte særligt karakteristiske landskabstræk.

Alle landskaber består i udgangspunktet af geologisk dannede terrænformer og de typer af natur, der naturligt er dannet ovenpå, f.eks. ådale, søer og moser. Mange års menneskelig påvirkning har ændret udgangspunktet og tilføjet kulturskabte lag som beplantning, bebyggelse og vejstruktur.

Det er den rummelige og visuelle fornemmelse af landskabets enkelte dele, som skaber oplevelsen af landskabet.

Bevaringsværdige landskaber er områder, hvor et eller flere af disse forhold gør landskabet særligt karakteristisk, oplevelsesrigt og værdifuldt. Det kan f.eks. være områder med markante ådale, områder med velbevaret struktur i marker og levende hegn, markante kyst-strækninger eller områder med særlige udsigtsforhold.

De bevaringsværdige landskaber er sårbare over for ændringer, der påvirker landskabets karaktertræk. Det drejer sig om byggeri og anlæg, men kan også dreje sig om andre ændringer i arealanvendelsen.

Eksempler på byggeri og anlæg, der påvirker landskabets karaktertræk, er byudvikling, fritliggende bebyggelse, landbrugsbyggeri som stalde, siloer og gylletanke samt tekniske anlæg som vejanlæg, luftledninger, master, vindmøller og solcelleanlæg. Anlæg, der medfører kraftig eller permanent belysning, eller anlæg, der medfører støj kan også påvirke landskaberne væsentligt.

Beplantninger som læhegn, remisser eller egentlig skov kan i nogle tilfælde medvirke til at sløre dominerende byggeri. Omvendt kan beplantninger i andre tilfælde sløre karakteristiske landskabstræk eller udsigter, hvorfor beplantninger og skovrejsningsområder skal placeres med omhu. På samme måde kan eksempelvis reetablering af råstofgrave eller etablering af vådområder medvirke til at sløre eller fremme landskabelige træk. Eksempler på andre ændringer, der kan påvirke landskabets karakter, er nedlæggelse af diger, markveje og levende hegn samt etablering af støjvolde.

For at kunne tage mest muligt hensyn til det bevaringsværdige landskab er det vigtigt at belyse de lokale landskabelige forhold nøje, inden der gives tilladelse til ændringer, der kan påvirke landskabets karaktertræk. Hvor anlæg og byggeri nødvendigvis

skal tillades, er det vigtigt at finde den bedst mulige løsning, såvel arkitektonisk og kulturhistorisk som med hensyn til samspil med landskabet på netop det konkrete sted. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der tages de nødvendige landskabelige og arkitektoniske hensyn.

De bevaringsværdige landskaber er desuden sårbare overfor større byggerier og anlæg placeret uden for de udpegede områder. Det skyldes, at større byggerier og anlæg kan være synlige over lang afstand og derved påvirke oplevelsen af de bevaringsværdige landskaber. Graden af påvirkning, og dermed de nødvendige hensyn, afhænger af anlæggenes størrelse og placering i forhold til terræn- og udsigtsforhold. Ved ansøgninger om større byggeri og anlæg, skal det derfor altid undersøges, om projektet kan påvirke de visuelle og oplevelsesmæssige værdier i bevaringsværdige landskaber uanset afstanden til udpegningen.

Foto: Kolding Kommune

3.5.2 Retningslinje for større sammenhængende landskaber

De større sammenhængende landskaber skal som udgangspunkt friholdes for større byggeri og større tekniske anlæg, som slører de visuelle og landskabelige sammenhænge, påvirker landskabernes uforstyrrede karakter og som har konsekvenser for det karakteristiske og oplevelsesrige i nabolandskaberne.

Inden for de større sammenhængende landskaber tillades større byggerier og større tekniske anlæg kun, hvis de ved placering og udformning kan indpasses i landskabet, så de ovenstående hensyn varetages.

De større sammenhængende landskaber er vist på kort.

Redegørelse

Større sammenhængende landskaber er udpeget for at bevare eller forstærke større landskabelige sammenhænge. Inden for større sammenhængende landskaber skal det prioriteres højt at bevare eller styrke landskabernes karakter, herunder graden af uforstyrrelighed.

Større sammenhængende landskaber udpeges, hvor der er større landskabelige sammenhænge. De større sammenhængende landskaber omfatter ofte de bevaringsværdige landskaber og derudover områder med visuelle, geologiske eller kulturhistoriske sammenhænge i tilknytning til disse. De større sammenhængende landskaber har ofte en uforstyrret karakter. Der kan også udpeges områder, som binder bevaringsværdige landskaber sammen. Udpegningerne kan derfor også indeholde mindre værdifulde landskaber, som vurderes at have potentiale for skabe bedre sammenhænge og forbedre landskabets kvalitet.

Større sammenhængende landskaber er sårbare over for større byggerier og større tekniske anlæg. Det kan f.eks. være høje anlæg som master, skorstene

og vindmøller, som er synlige over store afstande og derfor påvirker landskaberne visuelt. Det kan også være byudvikling eller bygninger med stor højde eller stor volumen, som kan skabe visuelle barrierer, virke dominerende i landskabet eller påvirke oplevelsen af landskabets skala. Ligeledes kan anlæg som feriecentre, lufthavne, større veje og jernbaner samt store solcelleanlæg og råstofudvinding påvirke landskaberne visuelt, ved at skabe barrierer eller ved at dominere området ved deres skala eller karakter.

For at kunne tage mest muligt hensyn til de større sammenhængende landskaber er det vigtigt at belyse de lokale landskabelige forhold, inden der gives tilladelse til ændringer, der kan påvirke de visuelle og landskabelige sammenhænge eller landskabets uforstyrrede karakter.

Hvor større byggeri og større tekniske anlæg nødvendigvis skal tillades, er det vigtigt at finde den bedst mulige løsning i forhold til indpasning i landskabet. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der tages de nødvendige landskabelige hensyn.

3.5.3 Retningslinje for særligt værdifulde geologiske beskyttelsesområder

I de særligt værdifulde geologiske beskyttelsesområder må landskabstrækkene og deres indbyrdes overgange og sammenhæng ikke sløres eller ødelægges af gravning, terrænopfyldning, bebyggelse, tekniske anlæg, skovbeplantning eller kystsikring. Ved meddelelse af råstoffilladelse og godkendelse af indvindings- og efterbehandlingsplan skal det vurderes, om der er behov og mulighed for at bevare et eller flere geologiske profiler i råstofgraven.

De særligt værdifulde geologiske beskyttelsesområder er vist på kort.

Redegørelse

De særlige geologiske beskyttelsesområder omfatter:

- De nationalt udpegede bevaringsværdige geologiske områder (beskrevet på Naturstyrelsens hjemmeside) og i bøgerne "Geologisk Set" (Miljøministeriet)
- Nationale kystlandskaber og –profiler
- Områder af international betydning for forskning og undervisning (Geosites)
- Geologiske beskyttelsesområder udpeget af den enkelte kommune

Områderne er karakteriserede ved deres særlige visuelle oplevelsesmuligheder, hvor landskabsformerne afviger markant fra omgivelserne. Det er typisk særligt bevaringsværdige kystlandskaber, der afspejler undergrundens geologi, samt områder, som har særlig geologisk interesse. De fleste af disse områder indeholder tilmed betydelige natur- og kulturelementer. Særligt bevaringsværdige geologiske beskyttelsesområder rummer også landskabsformer, hvis indbyrdes samspil i særlig grad vidner om Danmarks dannelse i løbet af istiden. Eksempelvis nævnes det østjyske og fynske istidslandskab, der med dødishuller, å- og tunneldale m.v. besidder stor fortællerværdi om isens virke i Danmark.

Kategorien omfatter endvidere områder med skjulte geologiske interesser, eksempelvis et afgrænset område, hvis undergrund indeholder lag, der er af forsknings- eller særlig undervisningsmæssig værdi. Adgangen til sådanne områder ønskes bevaret og bør derfor friholdes for byggeri m.m.

Det er vigtigt at sikre visse geologiske dannelser og sammenhængende landskaber af hensyn til forskning, undervisning og den almene forståelse af landskabets opståen.

Områder af særligt værdifuld geologisk interesse er især sårbare over for bortgravning af materiale og opfyld, der kan betyde en permanent udslættelse af de geologiske informationer. En række geologiske interesseområder, f.eks. højmoser, er desuden sårbare over for afvanding og opdyrkning. Yderligere trusler er byudvikling og spredt bebyggelse, større tekniske anlæg herunder vindmøller, master m.v., infrastrukturanlæg, råstofindvinding samt tilplantning. I områder med risiko for oversvømmelse og erosion på grund af klimaændringer kan det være nødvendigt at lave kystsikringsanlæg.

Landskabsformer, blotlagte geologiske profiler m.v., som særligt tydeligt viser landskabets geologiske tilblivelse, skal bevares og søges holdt synlige uden skæmmende eller slørende beplantning, bebyggelse og anlægsarbejder.

Nogle af de statslige udpegninger angiver større geologiske enheder, som er udpeget på et mere overordnet niveau end de specifikt udpegede, mindre områder. Sikring af de geologiske værdier fordrer derfor altid en vurdering af den passende varetagelse af beskyttelsesinteresserne.

3.5.4 Retningslinje for kystnærhedszonen

I den kystnære zone skal hensynet til de landskabelige interesser prioriteres højt ved planlægning og administration. Derfor skal funktionelt begrundet byggeri (byudvikling og lignende) ske i tilknytning til byerne og eksisterende bygninger - først og fremmest bag ved eksisterende bebyggelse. De anlæg, som har behov for nærhed til kysten, skal placeres, så de påvirker kystlandskabet mindst muligt.

De særlige beskyttelsesområder og bevaringsværdige landskaber, der ligger inden for den kystnære zone, skal som hovedregel friholdes for nye anlæg. Bygninger og anlæg herunder landbrugsbygninger, der tillades opført uden tilknytning til eksisterende bygninger, skal indpasses i landskabet eller afskærmes af beplantning i nødvendigt omfang under hensyn til værdierne i det omgivende landskab.

I Middelfart Kommune gælder for de bevaringsværdige landskaber, der ligger i den kystnære zone, derudover retningslinjer for særligt værdifulde geologiske beskyttelsesområder.

Kystnærhedszonen ses på kort.

Redegørelse

Kystnærhedszonen er en ca. 3 km bred zone, der omfatter landzonen og sommerhusområder i kystområderne. Hensigten med kystnærhedszonen er at beskytte det danske kystlandskab, hvis udstrækning og variation er enestående i Europa. De danske kyststrækninger er flere steder noget af det mest uberørte natur og landskab, Danmark har.

Ud over ovenstående retningslinje skal retningslinjen for byudvikling i kystnærhedszonen også iagttages i kystnærhedszonen.

Planlægningen skal sikre, at kyststrækningerne i Trekantområdet fortsat bevarer deres karakter og helhed som et sammenhængende landskab, så også de efterfølgende generationer kan have glæde af at opleve de relativt uberørte kystlandskaber. Derfor skal funktionelt begrundet byggeri (byudvikling og lignende) ske i tilknytning til byerne og eksisterende bygninger - først og fremmest bag ved eksisterende bebyggelse. De anlæg, som har behov for nærhed til kysten, skal placeres, så de påvirker kystlandskabet mindst muligt.

De særlige beskyttelsesområder og bevaringsværdige landskaber, der ligger inden for den kystnære zone, skal som hovedregel friholdes for nye anlæg. Bygninger og anlæg, herunder landbrugsbygninger, der tillades opført uden tilknytning til eksisterende bygninger, skal indpasses i landskabet eller afskærmes af beplantning i nødvendigt omfang under hensyn til værdierne i det omgivende landskab.

3.5.5 Retningslinje for offentlighedens adgang

Offentlighedens adgang til kysterne og til oplevelsen af de bevaringsværdige landskaber skal sikres og udbygges.

Redegørelse

I Trekantområdet har det høj prioritet, at befolkningen sikres adgang til landskaber med stor oplevelsesværdi. Ikke mindst i kystområderne, hvor store kulturhistoriske, geologiske, natur- og landskabsmæssige kvaliteter er koncentreret. Udover den adgangsret, naturbeskyttelsesloven giver, er der derfor behov for at forstærke indsatsen for at sikre og forbedre de eksisterende mindre veje, herunder mark- og skovveje og stiforløb i landskabet.

Planlægges der inden for kystområderne, er det en forudsætning, at offentlighedens adgang til kysten sikres og udbygges.

Foto: ©Michael Fiukowski and Sarah Moritz

3.6. Anvendelse af vandløb, søer og kystvande

3.6.1 Retningslinje for badevandsområder

For områder til badeformål gælder følgende:

- Tilgængeligheden til badevandsområderne skal sikres og udbygges
- Badesikkerhed og hygiejniske forhold skal være forsvarlig
- Forureningskilder skal identificeres, overvåges og reguleres
- Offentligheden skal informeres om badeforholdene

De udpegede badevandsområder er vist på kort.

Redegørelse

Badevandsområder er områder udlagt til badeformål i kommuneplanen. Ifølge bekendtgørelsen om badevand og badeområder nr. 917 af 27. juni 2016 defineres badevand som ferskvand og havvand, hvor badning ikke er forbudt, og hvor der i almindelighed bades.

Trekantområdets 5 kystkommuner Fredericia, Kolding, Middelfart, Haderslev og Vejle har en samlet kystlinje på ca. 340 km. Længs denne strækning er der udpeget badeområder, hvor der er særlig fokus på badevandskvaliteten. Kommunerne fører generelt tilsyn med strande og badevandskvaliteten for at sikre, at vandet ikke er forurenat. Ved forurening af badevand eller badeområde skal den enkelte kommune træffe foranstaltninger til afhjælpning af dette.

Klimaforandringer med mere og kraftigere regn kan være en udfordring for badevandskvaliteten på grund af overløb fra fælleskloakerede byområder. Der bør være særlig fokus på at forebygge forurening af badevand ved kraftige regnskyl som følge af overløb.

Næsten alle danske strande og kyststrækninger er åbne for offentlighedens færdsel til fods. Der er fri adgang, blot der er en smule strand mellem havet og de udnyttede arealer. Det er imidlertid ikke alle steder, at tilgængeligheden er god, og det vil kommunerne arbejde på at forbedre.

Vi skal løbende sikre, at vores badevandsområder har en høj grad af tilgængelighed og en høj standard med hensyn til badesikkerhed og vandkvalitet.

Retningslinjen understøtter FN's verdensmål om: Livet havet

Akvakultur Generelt

Opdræt og håndtering af fisk er stærkt repræsenteret i Trekantområdet. I Trekantområdet opdrættes der ørreder, sandart og ål i jorddambrug, modeldambrug og fuldt recirkulerede anlæg (FREA). Yderligere findes der anlæg med sortering af ørredæg, et ørredslageri, samt anlæg, der viderefører opdrættede fisk og produkter heraf.

Ferskvandsdambrug

I Trekantområdet er der 38 aktive dambrug, heraf 6 modeldambrug. I dambrugene opdrættes hovedsageligt regnbueørreder i jorddamme, stål- eller betonkummer ved at indtage vand fra grundvand, dræn, vandløb og væld. Fisk og fiskeæg sælges til konsum, Put and Take-søer, udsætning eller opdræt.

Trekantområdet ønsker at støtte erhvervet i en bæredygtig udvikling – herunder ibrugtagning af nye, miljøforbedrende teknologier såsom ombygning til modeldambrug. Trekantområdet ønsker, at

eksisterende dambrug fortsat kan udgøre et væsentligt aktiv i regionens mere tyndtbefolkede landdistrikter.

Kommunerne i Trekantområdet vil arbejde for, at de eksisterende dambrug, som har et driftsmæssigt behov for en beliggenhed nær vandløbene, fortsat kan drives og udvikles. Det skal ske i overensstemmelse med gældende lovgivning og på en sådan måde, at natur-, miljø- og rekreative interesser varetages.

Kommunerne i Trekantområdet vil arbejde for at understøtte muligheden for at etablere FREA-anlæg, som er fuldt recirkulerede anlæg, enten i industriområder eller i det åbne land.

Foto: Middelfart Kommune

4

Turisme, kultur og fritidsliv

Turisme, kultur og fritidsliv

Trekantområdet skal fastholdes som et af Danmarks turistområder med størst omsætning. Billund og verdensarvsområder skal være drivkraften for turismeudviklingen og dermed bidrage til at styrke udviklingsmulighederne i Trekantområdet. Trekantområdet skal fastholde sin position som førende inden for dansk erhvervsturisme og udvikle området som et internationalt mødested.

Trekantområdet skal udvikles som en kulturmetropol med god tilgængelighed til et mangfoldigt udbud af kulturoplevelser. Trekantområdet består af byer og landområder, hvis egenart og kulturhistoriske særkende og identitet skal bevares og styrkes. De rekreative muligheder skal fortsat forbedres, og tilgængeligheden til naturen skal øges for alle.

Turisme og friluftsliv

Trekantområdet rummer mange, meget fine turistmål. Her kan nævnes friluftsturismen i Vejle Ådal, Lillebælt og Hærvejen. Kongernes Jelling og Christiansfeld er på UNESCO's verdensarvsliste, Haderslev er kulturarvskommune, og de er alle sammen eksempler på vigtige fortællinger i Danmarks historie. De store attraktioner som LEGOLAND, LEGO House, Lalandia og Givskud Zoo medfører, at mange familier besøger området og samtidig gør brug af områdets andre funktioner og oplevelser.

Turisme og friluftsliv i Trekantområdet retter sig mod områdets indbyggere og turister fra det øvrige Danmark samt turister fra udlandet. Beliggenheden midt i landet er fantastisk, og her er smukke landskaber, vand, natur og levende byer med et sprudlende kulturliv og oplevelser for hele familien. Dertil kommer, at Trekantområdet er et trafikalt knudepunkt blandt andet med Vestdanmarks internationale lufthavn og Fredericia Havn som krydstogthavn for Region Syddanmark. Trekantområdets udbud af overnatnings- og konferencekapacitet er stor og udvides og udvikles hele tiden, så f.eks. den ene halvdel af familien kan tage på messe, mens den anden halvdel bruger tiden på oplevelser og attraktioner.

Ved at fokusere på synergier og sammenhænge i planlægningen inden for turisme, kultur og fritidsliv, vil Trekantområdet fortsat kunne styrke sine positioner inden for erhvervsturisme, kyst- og naturturisme samt kultur- og oplevelsesturisme.

Turismen skal udvikles på et bæredygtigt grundlag. Det handler blandt andet om, at turismen skal indpasses og udvikles på en måde, så livskvaliteten for de lokale beboere og aktører ikke forringes. Desuden skal der være sammenhænge i lokalisering af nye funktioner og udbygning af infrastrukturen i området.

Gennem kommuneplanen tilvejebringes den fysiske planlægning, der understøtter udviklingen af turismen i Trekantområdet. I forhold til konkret kommuneplanlægning er turisme særligt aktuel når det handler om udlæg og udvikling af ferie- og fritidsanlæg, campingpladser, lystbådehavne og sommerhusområder. Områdets samlede overnatningskapacitet er delvist omfattet af de kategorier, men selvsagt også af øvrige faciliteter som hoteller, vandrehjem og Bed & Breakfast, samt et stigende marked for Airbnb.

Kommuneplanlægning kan desuden understøtte hverdags- og ferieturismen ved prioriteringer og synergier af ovenstående i forhold til rekreative stier og regionale og nationale ruter.

Kulturmetropol og kulturhistorie

Trekantområdet udgør på flere måder en funktionel storbyregion. Det gælder særligt i kraft af oplevelsen af et samlet arbejdskraft- og pendlingsområde, hvilket også har en positiv indflydelse på bosætning i området. En anden vigtig bosætningsfaktor er udbuddet af fritidsoplevelser, og herunder er kulturlivet en vigtig brik.

Kultur spiller en stor rolle for borgernes livskvalitet, og det er samtidig et afgørende element for manges identitetsfølelse. Kulturudbuddet er vigtigt for "det gode liv" på alle niveauer, fra forsamlingshuset i den lille landsby til store events. De enkelte kommuner i Trekantområdet har deres eget kulturliv, som skal fastholdes og udvikles. I sammenhæng kan denne mangfoldighed profilere området som et kulturelt vækstområde.

Trekantområdets kommuner har i flere år arbejdet med at styrke områdets profil som en kulturmetropol. Med en samlet befolkning på knap 500.000 har Trekantområdet et stort publikumsmæssigt potentiale for at gennemføre flere større events. Ambitionen er, at gennem samarbejder og borgernes medvirken til

og forbrug af kulturliv, kunst og events på tværs af kommunegrænser, vil der blive skabt et større og mere varieret udbud. Et fælles kulturpolitisk samarbejde giver mulighed for at udnytte synergimuligheder og skabe oplevelser, der rækker ud over Trekantområdets geografi. Kultur- og kunstinstitutioner, biblioteker, foreninger, højskoler og andre aktører, der arbejder inden for det kulturelle felt, er vigtige operatører i den sammenhæng.

Den historiske kultur ses næsten overalt i landskabet og i byerne, hvor der findes vidnesbyrd om menneskelige aktiviteter gennem tusinder af år. Samfundsudviklingen føjer hele tiden nye lag til kulturhistorien, som derfor altid vil være inde i en dynamisk proces. Det betyder i mange tilfælde, at værdifulde spor kan blive udvisket eller ødelagt. For at kunne beskytte og sikre den historiske kontinuitet er det derfor vigtigt at være opmærksom på den kulturhistoriske fortællerværdi, når der planlægges for ændringer i såvel by som det åbne land. Samarbejder med blandt andet Kulturstyrelsen og Nationalmuseet er her af vigtig betydning for sikring og formidling af en kulturarv af både national og international værdi.

4.1 Turisme

4.1.1 Retningslinje for ferie- og fritidsanlæg

Nye ferie- og fritidsanlæg skal placeres i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser, og på en sådan måde, at de indgår i og forbedrer byens rekreative områder.

I den kystnære zone kan der i - eller i umiddelbar tilknytning til større byområder, hvor der i forvejen er mange turistfaciliteter - udlægges arealer til ferie- og fritidsanlæg i overensstemmelse med de generelle retningslinjer for byudvikling.

Ferie- og fritidsanlæg er vist på kort.

Redegørelse

Nye ferie- og fritidsanlæg omfatter ferie- og kursuscentre samt andre overnatningssteder og større turistanlæg.

Specielt for kystnærhedszonen gælder, at der kun må inddrages arealer til anlæg i kystnærhedszonen, hvis der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær placering. Lokalisering af ferie- og fritidsanlæg i kystnærhedszonen skal endvidere ske efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser og kun i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser.

Turismens rekreative muligheder hviler i stort omfang på tilstedeværelsen af attraktive muligheder for ophold, overnatning og aktiviteter i tilknytning til større friluftsanlæg og feriecentre.

De eksisterende anlæg skal udnyttes bedst muligt og gøres tidssvarende ved hjælp af moderniseringer og udvidelser. I det omfang behovene overstiger de eksisterende muligheder, må der gennem planlægning tilvejebringes de fornødne forudsætninger for at kunne etablere nye anlæg. Sådanne nye anlæg bør fortrinsvis placeres ved eksisterende byer eller ved eksisterende samlinger af ferie- og fritidsanlæg. Der skal i den forbindelse og ved udvidelser tages hensyn til områdernes natur-, landskabs- og miljøinteresser samt til almene rekreative interesser.

Turisterne skal opleve god fremkommelighed og effektive trafikforbindelser. I forbindelse med udvikling

af nye ferie- og fritidsanlæg skal det derfor også sikres, at den trafikale infrastruktur fremtidssikres og svarer til den forventede øgede mængde trafik og de forskellige former for transport til/fra og i området.

Det er ambitionen, at forskellige tiltag til at udnytte lokale områders oplevelsesøkonomiske potentialer skal understøtte hinanden og være med til at skabe en synergieffekt, som spredes i hele Trekantområdet. Nogle turister vil ikke forlade feriestedet, mens andre vil opsøge f.eks. de større byer i Trekantområdet for her at opleve kulturelle arrangementer, gå på museer og tage på indkøbstur. Eller de vil opsøge naturoplevelser.

I tilknytning til Billund by er der udlagt områder til ressortturisme, og områderne strækker sig på tværs af kommunegrænsen ind i Vejle kommune.

Ifølge Planloven og Sommerhusloven kan der gives tilladelse til, at der i eksisterende overflødiggjorte bygninger i det åbne land indrettes overnatningsfaciliteter (lejligheder/værelser) til erhvervmæssig udlejning (f.eks. Bed & Breakfast). Etablering af nye ferieboliger på landbrugsejendomme og andre ejendomme i landzone kræver landzonetilladelse.

De hensyn der er defineret i ovenstående er særligt med til at understøtte henholdsvis verdensmålet om at gøre byer robuste og bæredygtige, samt at fremme iværksætteri, kreativitet og innovation, for dermed at understøtte og fremme produktive aktiviteter.

4.1.2 Retningslinje for campingpladser

Etablering af nye campingpladser eller større udvidelser af bestående pladser skal ske på baggrund af en lokalplan.

Etablering af nye campingpladser i kystnærhedszonen må kun ske i forbindelse med eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser. Samtidig skal offentlighedens adgang til kysten sikres og udbygges. Uden for kystnærhedszonen kan der normalt udlægges areal til nyetablering eller udvidelse af campingpladser i tilknytning til byerne, når størrelsen tilpasses byerne.

Eksisterende campingpladser og udlagte arealer til nye/udvidelser af campingpladser er vist på kort.

Redegørelse

Ved etablering eller udvidelser af campingpladser skal der lægges vægt på at tilgodese landskabs-, natur- og miljøinteresser. Lokalisering af campingpladser i kystnærhedszonen skal endvidere ske efter sammenhængende turistpolitiske overvejelser. Ifølge campingreglementet kan der kun etableres nye campingpladser på minimum 100 campingenheder, men såfremt ganske særlige forhold gør sig gældende, kan mindre pladser etableres.

Ved en campingplads forstås et areal, som erhvervsmæssigt eller mere end 6 uger om året benyttes til dag- og natophold i telte, hytter og campingvogne m.v.

Faciliteterne på campingpladsen henvender sig primært til dem, der bor på pladsen. Faciliteterne er ofte butik, parkeringsarealer, opholdsrum, legepladser, swimmingpool, tennisbaner, mindre supplerende oplevelsestilbud og tilsvarende mindre anlæg og faciliteter samt en bestyrerbolig.

Planlægning for campingpladser skal i øvrigt ske i henhold til gældende campingreglement, herunder overholde grænser for antal hytter i forhold til antal campingenheder.

Primitive lejr-/teltpladser er ikke omfattet af retningslinjen ovenfor. Primitive overnatningspladser er teltpladser af meget begrænset størrelse (5-8 telte) med minimum af komfort, hvor der for ingen eller lav betaling er mulighed for at overnatte i telt, og hvor opholdet kun er af kort varighed (typisk 2 nætter). Pladserne ligger normalt på steder, der ikke er tilgængelige med bil eller motorcykel, f.eks. i tilknytning til det regionale cykel- og vandrestinet og ved større vandløb, hvor der er mulighed for kanosejlads. Primitive overnatningspladser kan også stilles til rådighed af landmænd eller ligge i tilknytning til naturskoler, højskoler eller lignende. Primitive overnatningspladser (teltslagningspladser) er ikke omfattet af campingreglementet og reguleres af de generelle retningslinjer for det åbne land. Arealer, der anvendes til opstilling af maksimalt tre campingenheder i tilknytning til en beboelsesbygning på en landbrugsejendom (bondegårdscampering), er ikke omfattet af campingreglementet.

4.1.3 Retningslinje for sommerhusområder

Eksisterende sommerhusområder skal fastholdes til ferieformål.

Nye sommerhusområder må ikke udlægges i kystnærhedszonen. Retningslinjen kan kun fraviges i forbindelse med nye landsplandirektiver for sommerhusområder i kystnærhedszonen.

Uden for kystnærhedszonen kan der etableres nye sommerhusområder i umiddelbar tilknytning til eksisterende bysamfund eller væsentlige ferie- og fritidsanlæg. Ved planlægning skal områdets natur-, miljø- og landskabsværdier sikres.

De eksisterende sommerhusområder og udlagte arealer til nye sommerhusområder ses på kort.

Redegørelse

Ifølge Planloven må der ikke udlægges nye sommerhusområder i kystnærhedszonen. Dette betyder også, at der principielt ikke kan ske udvidelse af eksisterende sommerhusområder. Der er dog mulighed for at foretage mindre justeringer af sommerhusområdernes grænser, hvor der er en særlig begrundelse, og det i øvrigt er uproblematisk i forhold til de overordnede landskabs- og naturinteresser og offentlighedens adgang til kysten.

Egentlige nyudlæg af sommerhusområder må kun finde sted i indlandsområder, hvor det kan understøtte eksisterende bysamfund og større ferie-

og fritidsanlæg. Sommerhusområderne skal derfor udlægges i tæt fysisk tilknytning til mindre bysamfund eller væsentlige anlæg for ferie- og fritidsformål. En sådan sammenhæng vil gavne såvel det stedlige bysamfund/fritidsanlæg som sommerhusbebyggelsen.

For i særlig grad at tilgodese landdistrikterne skal nye sommerhusområder som udgangspunkt ikke placeres i tilknytning til områdets større byer. Nye sommerhusområder må ikke blive dominerende i forhold til lokalsamfundet, og det skal der derfor tages hensyn til ved beslutning om sommerhusområdets størrelse og beliggenhed.

Foto: ©Robin Skjoldborg

4.2 Friluftsliv og idræt

4.2.1 Retningslinje for større fritids- og idrætsanlæg

Trafikskabende anlæg som store idræts- og sportsanlæg med tilhørende faciliteter og lignende skal normalt placeres i eller ved hovedbyerne og centerbyerne.

Der kan placeres golfbaner i kystnærhedszonen, hvis de ikke forringer oplevelsen af kystlandskabet, og de bør som hovedregel samtidig placeres bynært.

Nye golfbaner skal etableres i overensstemmelse med vejledningen "Golf, natur og friluftsliv", og der skal som et resultat af golfbanens anlæg ske en forbedring af den almene rekreative brug af området (stier og opholdsarealer).

Eksisterende og nye golfbaner er vist på kort.

Redegørelse

Udviklingen imod oplevelses- og vidensamfundet medfører også større krav til fritidsudbud. Der skal derfor være rekreative rum til fritidsformål i både byer og landdistrikter – storbyoplevelser og aktiviteter med naturen lige om hjørnet.

Kommuneplanen skal fastsætte rammer for placering af anlæg til større fritids- og idrætsanlæg. Som udgangspunkt er det væsentligt, at de eksisterende anlæg udnyttes bedst muligt, og at de ved fornødne moderniseringer og udvidelser er tidssvarende. I det omfang behovene overstiger de eksisterende muligheder, må der igennem planlægning tilvejebringes forudsætninger for at kunne etablere nye anlæg.

Ved etablering af nye golfbaner og ved udvidelse af bestående golfbaner bør anlægget tilrettelægges på en sådan måde, at vandforbrug, gødskning og brug af pesticider minimeres. Anlægget bør endvidere udformes sådan, at der skabes gode/forbedrede levesteder for vilde planter og dyr, og således at der sikres gode adgangsmuligheder for offentligheden.

4.2.2 Retningslinje for rekreative stier og friluftsområder

De eksisterende og planlagte rekreative stier af regional og national betydning fastholdes og fremgår af kort.

Der skal i samarbejde mellem statsskovdistrikter, kommuner, private lodsejere og lokale interessenter arbejdes på at tilvejebringe de fornødne arealer til en udbygning af stisystemerne, herunder arealer til rekreativt ophold i tilknytning til stisystemer og væsentlige rekreative områder.

Dispositioner, som forhindrer opretholdelsen eller forringer værdien af nationale og regionale vandre- og cykelruter, må ikke foretages.

Redegørelse

Friluftsliv kan opdeles i det almene uorganiserede friluftsliv, hvor folk på egen hånd er aktive i det fri og i det organiserede friluftsliv i f.eks. sportsfiskerforeninger, spejderorganisationer og idrætsforeninger.

De vigtigste områder for friluftslivet er strandene/kysterne, skovene, havet og de store å-systemer. Herudover findes der mange oplevelsesrige og varierede landskaber, som kombineret med de mange mindre veje er særdeles velegnede til vandre- og cykelture. Den rekreative brug af det åbne land skal ske på et bæredygtigt grundlag under hensyntagen til natur, miljø og lokalbefolkning.

Tæt på byer og feriesteder er det vigtigt at etablere nye naturområder, skove og søer, så de bidrager til områdernes rekreative værdier. Det er vigtigt for friluftslivet, at man kan komme rundt i landskabet. Offentligheden må gå og cykle på veje og stier i det åbne land og i skove. Man må også færdes langs stranden og på visse udyrkede arealer, der ikke er indhegnede. Det tætte net af mindre veje, markveje evt. suppleret med nye stianlæg er i den forbindelse af stor betydning for friluftslivet.

Eksisterende veje og stier, der har væsentlig betydning for offentlighedens adgang til naturen m.v. må som udgangspunkt ikke nedlægges.

4.2.3 Retningslinje for lystbådehavne

Udbygning af lystbådehavne og bådehavne kan finde sted, såfremt nationale interesser og internationale naturbeskyttelsesinteresser er tilgodeset.

Etablering af nye lystbådehavne skal hovedsageligt ske i tilknytning til eksisterende lystbådehavne eller andre havneanlæg herunder bådehavne.

Lystbådehavne er angivet på kort.

Redegørelse

Ved lystbådehavne forstås egentlige havneanlæg for lystbåde (benævnes ofte marinaer) samt hertil knyttede faciliteter, som f.eks. landarealer til parkering og vinteroplægning samt skibshandel, toilet- og badefaciliteter m.v.

Bådehavne har mange træk tilfælles med lystbådehavne, men er typisk mindre og ikke så rigt udstyret med faciliteter. Bådehavne omfatter også i

den nederste ende jollehavne, der ikke huser kølbåde men alene de små joller, som ellers typisk trækkes op på den åbne kyst efter endt brug.

I lighed med andre anlæg, der nødvendigvis skal placeres ved kysten, er det af stor betydning at friholde den uspolerede kyst for nye anlæg. Derfor skal også lystbådehavne anlægges i umiddelbar sammenhæng med eksisterende havneanlæg.

Foto: Middelfart Kommune

5

Høj mobilitet og bæredygtig energiforsyning

Høj mobilitet og bæredygtig energiforsyning

Infrastrukturen i Trekantområdet skal binde byerne sammen trafikalt og forsyningsmæssigt. Infrastrukturen skal tilpasses, så den kan spille en vigtig rolle i den grønne omstilling. De enkelte elementer i infrastrukturen - veje, kollektiv trafik i form af bus- og jernbaneforbindelser, havne og lufthavne og el- og varmeforsyningen i form af vindmøller, solenergi- og biogasanlæg, olie- og gasanlæg samt højspændingsanlæg - skal understøtte hinanden, være bæredygtige og samtidig robuste over for de ændringer, som fremtiden måtte byde på. På den måde skal vi sikre de bedste betingelser for en bæredygtig vækst i forhold til boligudbygning, flere arbejdspladser, fritidsaktiviteter og turisme med mere.

Grøn omstilling af energiforsyning og transport

Som det er i dag i Trekantområdet står energi for udledning af 31 % af drivhusgasserne, mens transport står for 29 %. Det er derfor nødvendigt at integrere grøn omstilling i kommuneplanen for at bidrage til den nationale målsætning om 70 % reduktion af drivhusgasserne i 2030 i forhold til 1990.

Den grønne omstilling sker gennem omlægning af energiproduktionen fra fossile brændsler til vedvarende energikilder som vind- og solenergi, biomasse og geotermisk varme fra undergrunden. Hertil kommer en omfattende omlægning af måden, vi producerer og forbruger energi på. På energisiden handler det også om at reducere energiforbruget, effektivisere og omlægge energiproduktionen og udfase de fossile brændstoffer til opvarmning på landet med f.eks. varmepumper og jordvarme.

Adfærdsændring indgår også i den grønne omstilling. I byerne kan det give mening at fremme gang og cykeltrafik og forbedre den kollektive busstrafik med selvkørende busser, som har hyppige afgang. Såvel i byerne som på landet kan samkørsel og delebiler være med til at mindske trafikken på vejene, hvor rigtig mange biler i dag kun rummer én person.

Der kommer flere og flere elbiler på vejene, og derfor er Trekantområdet i gang med at planlægge for opstilling af ladestander i by og på land og på

en måde, så infrastrukturen understøttes. Cykler og løbehjul kører også på el og har også behov for ladestander. Især elcykler kan køre langt, og med anlæg af flere supercykelstier vil det blive attraktivt at cykle til og fra arbejde, selv om afstanden er op imod 15 km hver vej.

Fremtidens teknologi bliver en meget vigtig del af den grønne omstilling og vil bringe nye løsninger på udfordringen med at reducere CO₂-udledningen. Der vil komme løsninger, som vi i dag ikke har fantasi til at forestille os. Løsninger som kan påvirke, hvordan vi indretter byerne, og som også vil påvirke de plantilag, som skal muliggøre denne nye udvikling.

Trafikalt knudepunkt

Trekantområdet er begunstiget af en central placering, hvor landets vigtigste overordnede vej- og baneforbindelser mødes, og hvor også havne og lufthavne spiller en central rolle i såvel den nationale som den internationale infrastruktur.

Trekantområdet er et vigtigt knudepunkt for godstransport med forbindelse til hele Europa. Trekantområdet er et af landets mest trafikerede knudepunkter på motorvejsnettet og i forhold til landets sammenhængende togforbindelser.

Derfor skal Trekantområdet have hurtige, hyppige og højklassede togforbindelser og veje til andre vigtige vækstcentre i ind-/udland samt til landets øvrige store

byer og mod Hamborg. Der skal sikres god adgang til havnene i Fredericia, Middelfart, Vejle og Kolding, gode forbindelser til Billund Lufthavn samt en robust vej- og baneinfrastruktur, der kan klare nuværende og kommende trængsel.

Trafikal fremkommelighed

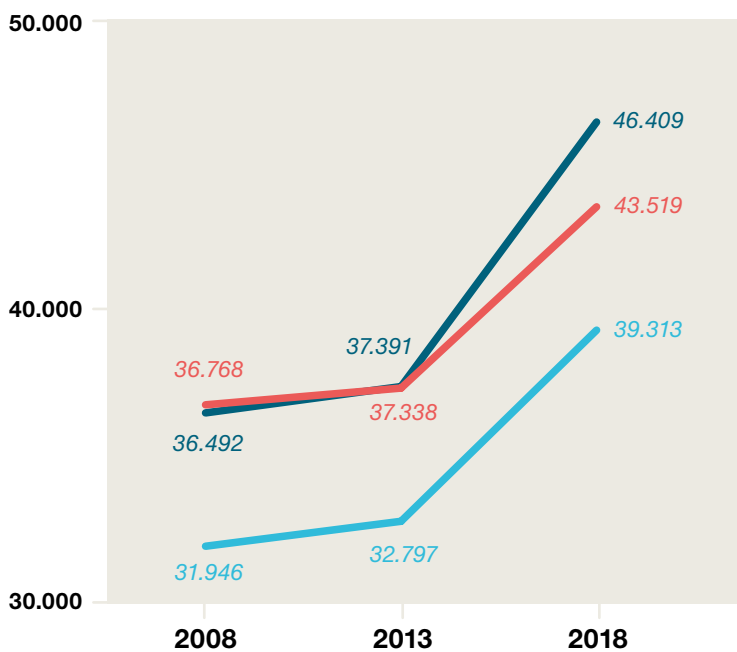
Det er på det statslige net af veje og skinner, at de største trafikale flaskehalse opstår og dermed skaber barrierer for fremkommeligheden.

Barriererne skyldes især utilstrækkelig kapacitet. Det kan ses på de betydelige trængselsproblemer, der

allerede i dag kan iagttages på de centrale dele af det overordnede vejnet i området, og som ifølge prognoser forventes at blive væsentligt forværret de kommende år. Årsdøgntrafikken på motorvejene ved Vejle Fjord og omkring Kolding var i 2016 på godt 80.000 biler i døgnet, men var i 2019 steget til omkring 90.000 biler i døgnet.

Grafen nedenfor viser, at pendlingen er stadigt stigende i Trekantområdet, og det uanset om der er tale om intern pendling mellem kommunerne i Trekantområdet eller ind- og udpendling til/fra Trekantområdet.

Pendling i Trekantområdet

Figur 3 viser pendlingsmønsteret i Trekantområdet.

- Intern pendling i Trekantområdet mellem kommunerne
- Udpending fra Trekantområdet til andre kommuner
- Indpendling til Trekantområdet fra andre kommuner

En anden barriere er de ikke-konkurrencedygtige rejsetider, der eksisterer på mange jernbaneforbindelser, som derfor forhindrer en optimal tilgængelighed og mobilitet. Det betyder, at ca. 93 % af de korte kilometer i Trekantområdet foregår i bil, og denne andel er svær at påvirke.

Mulige løsninger på de trafikale problemer

Staten fremlagde i perioden 2013-2015 strategiske analyser af fremtidens infrastrukturbehov i henholdsvis hovedstadsområdet og Østjylland og omfatter nedenstående projekter med relevans for Trekantområdet:

- Udbygning af E45
- Ny midtjysk motorvej
- Ekstra kapacitet over Lillebælt
- Kattegatforbindelse
- Timemodel for hurtige tog samt udbygning og opgradering af regionalbaner.

Med udgangspunkt i de strategiske analyser for udbygning af E45 er strækningen Skanderborg – Århus blevet udbygget til 6 spor, mens der er en VVM-proces i gang for resten af strækningen mellem Vejle og Randers.

Der er også udarbejdet VVM-redegørelse for udbygning af E20/E45 Fredericia - Kolding og en ny midtjysk motorvej fra Haderslev til Give via Billund. I forhold til ny midtjysk motorvej trænger projekter sig på med henblik på aflastning, indtil motorvejen er en realitet. Det drejer sig om "Borgmestervejen" syd om Vejle og opgradering af rute 30 mellem lufthavnsrundkørslen i Billund og Karlskovrundkørslen.

Trafikken over Lillebælt stiger væsentligt hurtigere end hidtil antaget, og allerede omkring 2025 vil der være kritisk trængsel med hyppig kødannelse og trafiknedbrud. Den mest hensigtsmæssige måde

at løse denne trængsel på vil være etablering af en ny parallelforbindelse over Lillebælt, og derfor vil kommunerne arbejde for, at staten hurtigst muligt sætter en VVM-proces i gang.

Der er også behov for, at staten forebygger trængselsproblemer på motorvejen mod Hamborg og færdiggør E20 syd om Odense.

Trafikken skal køre på en sådan måde, at der ikke kun er god fremkommelighed, men også sådan at antallet af dræbte og tilskadede bliver reduceret. Trafiksikkerhed vægtes derfor højt.

Kommunerne i Trekantområdet har et ønske om, at den kollektive trafik kan være med til fremme bosætning og erhvervsfremme. Til støtte herfor ønskes etableret en regional togstation i Erritsø og baneforbindelse mellem Vejle og Billund. Hyppigere og hurtigere togforbindelser er også en nødvendighed, bl.a. til Hamborg, men også i form af højfrekvent betjening af Fredericia, Kolding og Vejle. Planen skal også tage højde for sammenhængen med de lokale og regionale busforbindelser.

Af hensyn til den internationale forbindelse mod syd med såvel gods som passagerer ønsker Trekantområdets kommuner, at staten etablerer dobbeltsporet mellem Tinglev og Padborg.

FNs verdensmål

Retningslinjerne understøtter FNs verdensmål i forhold til den trafikale og energiforsyningsmæssige infrastruktur:

- Bæredygtig og robust trafik infrastruktur af høj kvalitet
- Forbedring af trafiksikkerheden, bl.a. ved at udbygge den kollektiv trafik
- Bæredygtig energi

5.1. Veje

5.1.1 Retningslinje for de overordnede veje

Til planlagte og foreslåede veje reserveres arealer. Nye vejtilslutninger og vejadgange begrænses eller undgås på det overordnede vejnet.

Eksisterende, overordnede veje fremgår sammen med planlagte og foreslåede veje af kort.

Redegørelse

Det overordnede vejnet består af motorveje, andre statsveje og kommunale veje af større betydning. Staten (Vejdirektoratet) er vejbestyrer for motorvejene samt andre overordnede landeveje, mens den enkelte kommune i Trekantområdet bestyrer det resterende vejnet.

Arealreservationer til nye veje skal sikre, at trafikken såvel internt i Trekantområdet som i forhold til de øvrige landsdele samt udlandet kan afvikles så problemfrit som muligt. Der må ikke udlægges arealer til andre formål inden for reservationerne, medmindre det kan dokumenteres, at dette ikke giver anledning til problemer.

Arealreservationerne er inddelt i planlagte og foreslåede veje:

- Planlagte veje omfatter overordnede vejanlæg, hvor der er fastlagt linjeføring.
- Foreslåede veje omfatter overordnede anlæg, som det overvejes at udføre på længere sigt, sandsynligvis først efter planperiodens udløb.

Det overordnede vejnet bærer størstedelen af biltrafikken i Trekantområdet, hvorfor det er vigtigt af såvel fremkommeligheds- som trafiksikkerhedsmæssige hensyn, at antallet af nye vejtilslutninger og -adgange begrænses til det mindst mulige. Der henvises til vejreglernes anbefalinger om afstande mellem sidevejstilslutninger afhængig af vejklasse.

Støj er en sideeffekt ved veje, som har konsekvenser for naboområder, se retningslinje for støjkonsekvenszoner.

Kort viser:

- Motorveje
- Øvrige overordnede veje
- Arealreservationer i Statens Vejplan
- Kommunale arealreservationer
- Kommunale forslag til veje

5.2. Kollektiv trafik

5.2.1 Retningslinje for den kollektive trafik

Busdrift

Hvor det er muligt, skal forholdene for busrutekørsel fremmes i forbindelse med etablering af nye eller ved ombygning af eksisterende vejanlæg, trafikløsninger eller terminalanlæg.

Jernbane

Til såvel planlagte som til mulige kommende jernbaneanlæg, standsningssteder og terminalanlæg reserveres arealer. Ved udvidelse af spornettet eller trafikaktiviteten skal det sikres, at miljøkonflikter forebygges (støj, vibration, luftforurening).

Jernbanenettet samt nye standsningssteder er vist på kort.

Redegørelse

Kommunerne i Trekantområdet har fokus på den kollektive trafik mellem de større byer, højfrekvente tog og sammenhængende dør-til-dør trafikløsninger. Det er målet, at kollektiv trafik skal være et reelt alternativ til bil mellem Trekantområdets 7 hovedbyer. På de banestrækninger mellem byerne, hvor der ikke p.t. er baneforbindelse, skal der tilstræbes ½-times busdrift.

Trekantområdet rummer imidlertid ikke den store, tætte by, hvor kollektiv trafik er det oplagte valg på grund af korte afstande og trængsel. Konsekvensen er, at der uden for de større byer reelt ikke er noget alternativ til bilen.

Bus- og togdrift

Kommuneplanen rummer ingen arealreservationer i forhold til buskørsel.

Trekantområdets kommuner vil arbejde for, at der udvikles sammenhængende, økonomisk bæredygtige mobilitetsløsninger uden for byerne – tilpasset borgernes daglige behov, der kan indgå i Sydtrafikks

og FynBus' kommende trafikudbud. Det kan indebære brug af kombinationer af eksisterende kollektive løsninger og nye teknologier, som f.eks. flextrafik og samkørsel.

Trekantområdets byer skal have hurtige og højfrekvente tog til København, Aarhus og Hamborg.

Der er udarbejdet VVM-redegørelser for en ny banestrækning over Vestfyn og en ny banestrækning over Vejle Fjord mellem Brejning og Daugård. I begge tilfælde er der udpeget interessezoner, jf. kort hos Vejle og Middelfart Kommuner. Det indebærer, at alle lokalplansager, byggeansøgninger, landzoneansøgninger, udstykninger m.v., der vedrører arealanvendelse eller ændret udnyttelse af ejendomme inden for interessezonen, skal sendes i høring hos Vejdirektoratet.

Der er ligeledes udarbejdet en VVM-redegørelse for en ny jernbaneforbindelse mellem Vejle og Billund. Projektet afventer, at Folketinget tager stilling til en eventuel etablering.

5.3. Lufthavne

5.3.1 Retningslinje for Billund Lufthavn

Billund Lufthavns eksisterende og planlagte områder kan ses på kort.

Forhold, der skal iagttages i by og på land som følge af Billund Lufthavn:

Inden for en afstand af 13 km fra Billund Lufthavn bør der af hensyn til flyvesikkerheden ikke etableres anlæg, som tiltrækker fugle, således at der er risiko for, at fuglene overflyver flyvepladsen på vej mellem anlæg, der tiltrækker fugle, og eventuelle yngle- og rasteplasser (Billund Lufthavn skal altid høres).

Der skal ske en høring og indgås en dialog med Billund Lufthavn og Trafikstyrelsen ved etablering af søer, regnvandsbassiner og lignende inden for følgende opmærksomhedszone:

- 3 km langs med startbanen
- 6 km for enden af startbanen.

De hindringsfrie planer for Billund Lufthavn skal respekteres.

Højt byggeri, som ligger under de hindringsfrie planer, skal i høring hos Billund Lufthavn og i visse tilfælde ved Trafikstyrelsen med henblik på dialog om eventuel belysning og lignende på bygningen, så trafikafviklingen i Billund Lufthavn ikke generes.

I og omkring Billund skal belysning på bygninger, veje og stier udføres, så trafikafviklingen i Billund Lufthavn ikke generes.

Lufthavnens planteliste skal indarbejdes i lokalplaner, jf. rammebestemmelserne.

Redegørelse

Billund Lufthavn er landets næststørste lufthavn med velfungerende rute-, charter- og godstrafikforbindelser til verdens storbyregioner og feriedestinationer.

Lufthavnen er centralt beliggende i Vestdanmark og betjener hele Jylland, Fyn og dele af Nordtyskland.

Lufthavnens arealbehov skal sikres i takt med den nødvendige udbygning, ligesom lufthavnens trafikale forbindelser fortsat skal søges udbygget med direkte adgang til landets motorvejsnet og de overordnede veje i det jysk-fynske område.

Af hensyn til flyvesikkerheden må der inden for en afstand på 13 km fra Billund Lufthavn ikke etableres anlæg, der kan tiltrække fugle. Den nærmere arealanvendelse fastlægges gennem Billund og Vejle kommuners lokalplanlægning.

Opmærksomhed henledes på de lovgivningsmæssige bestemmelser om luftfartsafmærkninger af vindmøller, benyttelse af laserlys til udendørs formål og flyvning med balloner og droner (ubemandede luftfartøjer).

Højdegrænseplaner i Billund Lufthavn – diverse oplysninger

Beskrivelsen her knytter sig til opførelse af bygninger, master, ledninger, anlægsarbejde og dertil hørende kraner og lignende samt beplantning og andre luftfartshindringer på de nære arealer ved Billund Lufthavn, det vil sige selve lufthavnsområdet, Billund by og nærliggende landområder.

Ved enderne og langs siderne af start/landingsbanen er der etableret hindringsfrie planer (højdegrænseplaner), som i nødvendigt omfang er tinglyst med servitut om største tilladelige højde.

Højden varierer efter, hvor tæt man er på lufthavnen, herunder hvor tæt man er på indflyvningslinjerne til lufthavnen.

Langs siderne af banen vil højdebegrænsningen stige med afstanden fra lufthavnen op til en højde på 45 m over terræn ud til en afstand af ca. 4 km fra lufthavnen. Herfra stiger hindringsplanerne yderligere via en konisk flade til 145 m over terræn.

Lignende stigning vil ske omkring indflyvningslinjerne til lufthavnen blot med en betydelig mindre stigegradient, hvoraf følger at højdebegrænsningerne vil være mest restriktive på og omkring indflyvningslinjerne øst og vest for banen.

Billund Lufthavn og Trafikstyrelsen holder i et samarbejde med Billund Kommune øje med, at de hindringsfrie planer ikke gennembydes.

For de arealer, hvor luftfartshindringer i henhold til de hindringsfrie planer højst må være indtil 25 m over terræn, sikres indflyvningen ved pålæg af servitut mod etablering af luftfartshindringer, der overskrider de højder, der er angivet på de hindringsfrie planer.

For de arealer, hvor luftfartshindringer i henhold til de hindringsfrie planer må være 25 m eller mere over terræn, skal ethvert projekt, der vil medføre luftfartshindringer over den grænse, forelægges for Trafikstyrelsen.

Pligten hertil skal respekteres af alle indehavere af rettigheder over det pågældende areal, uanset hvornår retten er stiftet. Pligten tinglyses på ejendommen efter anmodning fra Trafikstyrelsen, der sender en genpart af anmodningen til ejeren.

Fakta

Opmærksomheden henledes på følgende bestemmelser for luftfart:

På flere matrikelnumre i lufthavnens nærhed (herunder i fuglekvarteret i Billund) er der tinglyst servitut om største tilladelse højde.

Hindringsfrie planer generelt:

- EU Forordning 139/2014 Bestemmelser om etablering af offentlige VMC-flyvepladser
- EU Forordning 139/2014 Bestemmelser om etablering af offentlige IMC-flyvepladser
- BL 3-10 Bestemmelser om Luftfartshindringer (herunder BL 3-10A om ændring af BL 3-10)
- BL 3-11 Bestemmelser om luftfartsafmærkning af vindmøller med tilhørende Vejledning

Opmærksomheden henledes på baggrundsmateriale vedrørende fuglekollisioner:

- EU Forordning 139/2014 Bestemmelser om forholdsregler til nedsættelse af kollisionrisikoen mellem luftfartøjer og fugle/pattedyr
- Vejledning til flyvepladser vedr. anlæg med risiko for tiltrækning af fugle nær flyvepladser
- Rapport vedr. vådområder, flyvepladser og risiko for bird strikes

Opmærksomheden henledes på baggrundsmateriale vedrørende brug af udendørs laserlys og flyvning med balloner og droner:

- BL 3-41 Bestemmelser om benyttelse af laserlysdstyr til udendørs formål
- BL 7-9 Bestemmelser om ubemandede friballoner (herunder BL 7-9A om ændring af BL 7-9)
- BL 9-4 Bestemmelser om luftfart med ubemandede luftfartøjer, som ikke vejer over 25 kg

5.3.2 Retningslinje for Flyvestation Skrydstrup

Flyvestation Skrydstrups eksisterende og planlagte områder kan ses på kort.

Flyvestation Skrydstrup skal sikres arealmæssig mulighed for, at gældende sikkerhedsmæssige krav kan opfyldes.

Ved planlægning for arealudvidelser med et større antal starter og landinger eller ændringer i maskintyper, skal der tages de nødvendige hensyn med henblik på at forebygge miljøkonflikter i forhold til tilgrænsende arealanvendelser.

Inden for en afstand af 13 km fra Skrydstrup Flyvestation bør der af hensyn til flyvesikkerheden ikke etableres anlæg, som tiltrækker fugle, således at der er risiko for, at fuglene overflyver flyvepladsen på vej mellem anlæg, der tiltrækker fugle, og eventuelle yngle- og rasteplasser (Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste skal altid høres).

Redegørelse

Flyvestation Skrydstrup beflyves først og fremmest af Forsvarets luftfartøjer og huser desuden forsvarets hoveddepot. Men Vojens Lufthavn har også til huse på flyvestationen.

Af flysikkerhedsmæssige grunde skal Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste (FBE) høres forud for udpegning af vindmølleområder nærmere end 12 km fra forsvarets flyvestationer.

I det område der anvendes til radarindflyvning i 500 fod, skal tekniske anlæg (husstandsvindmøller, radiomaster m.v.) med en maksimalhøjde over havet på 500 fod – svarende til 152 m over havet (DVR) forelægges FBE.

5.4. Vindmøller

5.4.1 Retningslinje for vindmølleområder

Der må kun opstilles nye vindmøller inden for de udpegede vindmølleområder. Områdernes endelige afgrænsning og det maksimale antal møller i hvert område fastlægges endeligt i den nærmere planlægning af områderne.

Vindmølleområderne er vist på kort.

Redegørelse

Udbygning af energiproduktionen fra vindmøller på land kan ske enten ved en sanering og udskiftning i vindmølleparken til færre, større og mere effektive vindmøller eller ved udlægning af nye vindmølleområder.

Foto: Trekantområdet Danmark

5.4.2 Retningslinje for opstilling af vindmøller

Opstilling af møller skal ske på baggrund af en lokalplan og kan kun ske, hvis en række nærmere angivne krav kan opfyldes. Ved lokalplanlægning for vindmøller skal der gennemføres en VVM-procedure og udarbejdes et kommuneplantillæg. Krav til opstilling af vindmøller inden for de udpegede områder:

- Vindmøller skal fortrinsvis opstilles i grupper.
- Møllerne skal opstilles i et let opfatteligt mønster. Vindmøllerne skal placeres på rette linjer og med samme indbyrdes afstand på 3-5 gange rotordiameteren. Vindmøllernes navnhøjder skal følge rette linjer. Ved 5 eller flere vindmøller kan møllerne opstilles i en buet række.
- Møller i en gruppe skal have ensartet størrelse (både navnhøjde og rotordiameter), udseende, omdrejningstal og omløbsretning samt være 3 bladet. Harmoniforholdet mellem tårn og rotordiameter på vindmøllerne skal som udgangspunkt være mellem 1:1,1 og 1:1,35. Alle dele af møllen skal farvesættes med samme lysegrå, ikke reflekterende farve. Der må ikke være reklamer på vindmøllerne, dog tillades vindmølleproducentens firmanavn og logo i begrænset størrelse på nacellen.
- Afstanden til nærmeste nabo skal være mindst 4 gange møllens totalhøjde. Kravene til støj i støjbekendtgørelsen skal dog altid være opfyldt.
- Det skal så vidt muligt sikres, at nabobeboelser ikke udsættes for skyggekast fra vindmøller i mere end 10 timer om året beregnet som reel skyggetid.
- Ved placeringen af møllerne og de tilhørende anlæg, adgangsveje og arbejdsarealer skal arealforbruget minimeres, og de jordbrugsmæssige interesser skal tilgodeses.
- Ved opstilling af møller skal der tages hensyn til højdebegrænsninger og indflyvningszoner omkring flyvepladser og lufthavne. Møller med en totalhøjde på 100 meter eller derover skal forelægges Trafikstyrelsen til godkendelse inden opførelse.
- Ved opstilling langs veje og jernbaner og i disses sigtelinjer skal vindmøller placeres, så de ikke udgør en unødigt risiko for trafiksikkerheden.
- Der må ikke opstilles vindmøller i kystnærhedszonen, hvis Søfartsstyrelsen kan påvise, at dette kan have væsentlige negative konsekvenser for afviklingen af skibstrafikken. Der henvises endvidere til retningslinjerne om kystnærhedszonen.
- Der må som udgangspunkt ikke placeres høje konstruktioner (vindmøller) nærmere olie- og gastransmissionsledninger end 2 gange konstruktionens maksimale højde, minimum 200 meter.
- Der må ikke planlægges for vindmøller i internationale naturbeskyttelsesområder.
- Det skal sikres, at møller, som har været ude af drift i mere end 1 år eller som udgår af varig drift, fjernes uden udgift for det offentlige. Ved nedtagning af møller skal tilhørende fundamenter og veje fjernes til 1 meter under terræn og arealet reetableres.

- Vindmøller skal placeres og udformes under hensyntagen til det åbne lands interesser, herunder især hensynet til natur- og kulturlandskaber.
- Vindmøllerne skal placeres i forhold til andre planlagte og eksisterende vindmøller og vindmøllegrupper under hensyntagen til, at de fremtræder tydeligt adskilte i landskabet. Vindmøllerne skal placeres i forhold til øvrige større tekniske anlæg, så samspillet mellem disse i forhold til landskabet er harmonisk.
- Vindmøller skal som minimum placeres i en afstand fra deklaraionsarealet langs luftledninger svarende til vindmøllens fulde højde.
- Vindmøller bør ikke placeres nærmere end 50 meter fra deklaraionsarealet til el-kabelanlæg (jordkabler).

Redegørelse

Opstilling af møller i de udpegede områder skal ske på baggrund af en lokalplanlægning, hvor der gøres rede for de landskabelige, naturmæssige, kulturelle og jordbrugsmæssige interesser samt redegøres for påvirkningen med støj og skyggeafkast på nabobeboelser. Opstilling af vindmøller skal ske i overensstemmelse med Miljøministeriets bekendtgørelse om støj fra vindmøller. Se endvidere retningslinje for støjkonsekvenszoner og retningslinje for arealer til støjfølsom anvendelse.

For at opnå en stor andel vindkraft og samtidig undgå unødigt indvirkning fra vindmøllerne på landskab, natur og naboer skal vindmøller fortrinsvis opstilles samlet i grupper i let opfattede geometriske mønstre.

Vindmøller skal enkeltvis og sammen i vindmøllegruppen gives et harmonisk udseende. Harmoniforholdet er forholdet mellem vindmøllens tårn og vinger, hvilket har betydning for møllens egen æstetik. Nyere mølletyper, som er større og har slankere proportioner, har det mest harmoniske udtryk ved forhold på mellem 1:1,1 og 1:1,2. Ved forhold over 1:1,3 kan vingerne virke overdimensionerede, særligt i landskaber, hvor det nederste af tårnet er skjult af terræn, bebyggelse og beplantning, og hvor det er svært for beskueren at vurdere, hvor høje mølletårnene er.

Vindmøllerne i et område skal fremstå som en klart sammenhængende gruppe. En indbyrdes afstand mellem vindmøllerne på 3-5 gange rotordiameteren virker mest harmonisk. Ved afstande over 5 gange rotordiameteren fremstår møllerne ikke længere som

en enhed (Miljøministeriets Vejledning om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller (2015)). Vindmøllegrupper skal koordineres landskabeligt med andre vindmøller og vindmølleområder samt øvrige tekniske anlæg. Vindmøllegrupper skal fremtræde adskilte i landskabet med et indbyrdes harmonisk samspil, eksempelvis ved at rækkernes hovedretning er ens.

Møllerne må ikke opstilles nærmere boliger end 4 gange møllens totalhøjde. Dette skal forebygge væsentlige visuelle gener som glimt og skyggekast (Bekendtgørelse og vejledning om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller).

Opstillede vindmøller skal til enhver tid overholde de støjgrænser, der er gældende på tidspunktet, hvor tilladelsen til møllerne er givet. Den nødvendige afstand til naboer kan derved overstige afstandskravet på 4 gange møllens totalhøjde (Bekendtgørelse om støj fra vindmøller).

Det skal så vidt muligt sikres, at nabobeboelser ikke udsættes for skyggekast fra roterende møllevinger i mere end 10 timer om året, beregnet som reel skyggetid med et anerkendt beregningsprogram. Ved beregningen skal tages højde for meteorologiske forhold og årstider.

Vindmøller må som udgangspunkt ikke placeres nærmere veje og baner end 1 gange møllens totalhøjde. Hvis der foreligger konkrete sikkerhedsmæssige problemer såsom distraktion af trafikanter, kan afstandskravet blive større. Ved

placeringer mellem 1 og 1,7 gange vindmøllens totalhøjde fra veje og baner skal henholdsvis Vejdirektoratet og Banedanmark høres.

Af hensyn til risikoen ved lynnedslag og gensidige påvirkninger skal høje konstruktioner som udgangspunkt placeres i en afstand fra olie- og gastransmissionsledninger på mindst 2 gange konstruktionens maksimale højde. Hvis høje konstruktioner ønskes placeret nærmere end den angivne afstand, skal ledningsejerne informeres for at kunne vurdere, om jordingsanlægget er tilstrækkeligt eller skal suppleres. I ”Cirkulære om lokalplanforslag og zonelovsansøgninger vedrørende arealer indenfor 200 meters afstand på hver side af transmissionsledningerne for olie og naturgas” fremgår det, at kravene til ledningernes konstruktion er forskellige, afhængig af befolkningstætheden, eksisterende bygninger og rekreative områder m.v. inden for et areal på 200 meter på hver side af ledningen. Såfremt disse forhold ændrer sig, kan det blive nødvendigt at foretage ændringer, f.eks. ved udskiftning af de eksisterende rør med kraftigere rør. Sådanne ændringer af de faktiske forhold kan således få væsentlige økonomiske følger.

Byrådet skal i henhold til denne bestemmelse i cirkulæret derfor underrette Energistyrelsen om lokalplanforslag, der åbner mulighed for ny bebyggelse eller ændret anvendelse af bygninger og arealer inden for 200 meter fra transmissionsledningerne for olie og naturgas.

For opstilling af vindmøller gælder en række hensyn til interesser, som knytter sig til det åbne land, herunder landskaber, naturområder og kulturmiljøer.

De møller, som opstilles i dag, er synlige over store afstande og kan have en væsentlig indflydelse på landskabet omkring dem. Man vil sandsynligvis kunne finde egnede områder til opstilling af møller i alle kategorier af landskaber, men kyst- og morænelandskaberne er ofte mere komplekse og sårbare. Landskabets skala har også betydning, idet et storskala-landskab vil være bedre egnet til at opstille store vindmøller i. I mange landskabstyper kan der være særlige geologiske, landskabsmæssige eller kulturhistoriske elementer, der vil være sårbare over for opstilling af vindmøller, og som derfor kræver en særlig stillingtagen.

Som udgangspunkt gælder, at vindmøller skal opstilles uden for områder, der er beskyttet af

§ 3 i Naturbeskyttelsesloven. Hvis der opstilles møller i områder, der er udpeget som økologiske forbindelseslinjer og potentiel natur, må møllerne ikke forringe mulighederne for at oprette nye naturområder eller hindre, at der skabes sammenhænge mellem eksisterende naturområder. Ligeledes gælder ved opstilling af møller inden for områder, der er udpeget til lavbundsarealer, at møllerne ikke må forhindre, at det naturlige vandstands niveau kan genskabes.

For vindmøller, der placeres i nærheden af Natura 2000-områder eller i områder, der indeholder arter, der er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, skal der laves en konsekvensvurdering i henhold til Habitatdirektivet, hvis det ikke kan afvises, at møllerne vil kunne give en væsentlig påvirkning.

Vindmøller skal placeres uden for sø- og åbeskyttelseslinjer, beskyttede diger og uden for beskyttelseszoner for fortidsminder. Vindmøller må ikke placeres inden for skovens nærzone (30 m). Placering inden for den yderste del af skovbyggelinjen (30-300 m) kan kun ske efter en nærmere vurdering.

For de udpegede områder med kulturhistoriske værdier er udgangspunktet, at der kun må opstilles møller, hvis de beskyttelses- og bevaringsmæssige interesser ikke tilsidesættes. Inden for områder, der er udpeget som kirkeomgivelser, bør man så vidt muligt undgå opstilling af vindmøller. Uden for kirkeomgivelserne skal forholdene vedrørende indsigt til kirken og udsyn fra kirkegården undersøges nærmere ved opstilling af vindmøller. Eventuelle fortidsminder i vindmølleområdet er omfattet af Museumsloven, og det anbefales, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, inden anlægsarbejdet går i gang.

For afmærkning af vindmøller henvises til BL. 3-11, Bestemmelser om luftfartsafmærkning af vindmøller.

Radiokædetraceer

Vindmøller må ikke opstilles, så de forstyrrer overordnede radiokædeforbindelser. Som udgangspunkt må der derfor ikke opstilles vindmøller nærmere end 200 meter fra sigtelinjen mellem to positioner i en radiokæde, alt afhængig af radiokædeforbindelsens robusthed. Inden der planlægges for eller gives tilladelse til opstilling af vindmøller inden for radiokædetraceer, skal den pågældende radiokædeoperatør derfor høres. Oplysninger om radiokædeoperatører af en bestemt radiokædeposition kan findes på Mastedatabasen.

5.4.3 Retningslinje for husstandsmøller

Husstandsmøller med den største totalhøjde på 25 meter kan opstilles ved fritliggende ejendomme i umiddelbar tilknytning til ejendommens bygninger, hvis det ud fra en konkret vurdering findes foreneligt med det åbne lands interesser.

- Der må ikke opstilles vindmøller i internationale naturbeskyttelsesområder og bevaringsværdige landskaber i kystområder. Der henvises endvidere til retningslinjerne om naturbeskyttelse og kystnærhedszonen.
  - Ved opstilling langs veje og jernbaner og i disses sigtelinjer skal vindmøller placeres, så de ikke udgør en unødigt risiko for trafiksikkerheden.
  - Det skal sikres, at vindmøller, der er varigt ude af drift, fjernes af møllejer, inden 1 år efter driften er ophørt. Ved nedtagning af møller skal tilhørende fundamenter fjernes til 1 meter under terræn og arealet reetableres.
  - Der må ikke opstilles husstandsmøller, der kan hindre en udnyttelse af områder til store vindmøller.
-

Redegørelse

Opstilling af husstandsmøller kræver normalt en tilladelse efter Planlovens landzonebestemmelser.

Ved en husstandsmølle forstås normalt en mindre, enkeltstående mølle med en totalhøjde på under 25 meter, der opstilles i tilknytning til eksisterende bebyggelse i det åbne land – typisk i landzone. Ved småmøller forstås normalt enkeltplacerede møller med et rotorareal på enten op til 1 m² (mikromøller) eller et rotorareal på 1-5 m² (minimøller).

Vindmøller under 25 meters totalhøjde i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygningsanlæg kræver tilladelse efter Planlovens landzonebestemmelser. En placering i umiddelbar tilknytning til en ejendoms eksisterende bygninger svarer som udgangspunkt til en afstand på maksimalt 20 meter, så bebyggelsen sammen med vindmøllen opleves som en samlet enhed i landskabet. I sagsbehandlingen skal der tages størst muligt hensyn til nabobeboelser og til øvrige interesser, der er knyttet til anvendelsen af det åbne land, herunder især de landskabelige værdier. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der ved opførelse af husstandsmøller i det åbne land tages de nødvendige landskabelige hensyn.

I og ved landsbyer og andre boligområder kan der være begrænsninger i mulighederne på grund af nærheden til naboer, og i landsbyerne kan der være særlige kulturmiljø-mæssige hensyn at tage.

Se i øvrigt bekendtgørelse og vejledning for planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller og bekendtgørelse om støj fra vindmøller.

5.5. Solenergianlæg

5.5.1 Retningslinje for lokalisering af store, fritstående solenergianlæg

Store, fritstående solenergianlæg kan placeres enten i tilknytning til bymæssig bebyggelse eller i det åbne land.

I det åbne land skal anlæggene som udgangspunkt placeres på landbrugsarealer uden natur-, landskabs- eller kulturhistoriske interesser. Store hegnede anlæg må ikke enkeltvis eller ved flere enkeltliggende anlæg skabe barrierer for vildtets passage i landskabet. Beplantning skal afskærme anlæggene i forhold til naboer, veje og øvrige interesser i det åbne land.

Planlægning i kystnærhedszonen kræver en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse.

Projekter, som giver nye muligheder for at forbinde natur- og landskabsområder, eller som bidrager til at tjene klimatilpassningsmæssige, miljømæssige eller rekreative formål vil blive vægtet højt. Det samme gælder anlæg, som kan bidrage til en lokal forankring eller som kan placeres i tilknytning til eksisterende tekniske anlæg som for eksempel biogasanlæg og vindmøller.

Redegørelse

Danmark har et klimamål om at nå en reduktion på 70 % af CO₂-udledningen i 2030. Det skal nås ved en grøn omstilling, hvor energiproduktionen og energiforbruget baserer sig på vedvarende energi som vind, sol og biogas. Solenergianlæg kan være både solfangeranlæg, som producerer varme, og solcelleanlæg, som producerer strøm.

Solenergianlæg er arealkrævende og medfører væsentlige ændringer i det bestående miljø ved opstilling i det åbne land. Det er derfor vigtigt at placere dem hensigtsmæssigt i forhold til naboer og i forhold til de landskabs-, natur- og kulturhistoriske interesser, der knytter sig til det åbne land. Omvendt kan solenergianlæg, der anbringes på arealer, der hidtil har været dyrket landbrugsmæssigt, give nye muligheder. Etablering af passager gennem de tekniske anlæg kan forbinde natur- og landskabsområder og medvirke til bedre ledelinjer og flere trædesten for dyr og planter. På tørbundslande kan der være mulighed for udsåning af frøblandinger med blomstrende urter til gavn for insekter. Restarealer i forbindelse med planlægning af solenergianlæg kan indgå i projekter, der tjener naturmæssige, klimatilpassningsmæssige eller rekreative formål. Endelig er det vigtigt, at projekterne kan give noget til lokalsamfundene, således at man skaber en lokal forankring.

Retningslinjen gælder store solenergianlæg, der kræver en egentlig planlægning. Anlæggene vil som udgangspunkt være lokalplanpligtige, hvis de producerer mere strøm end til eget forbrug eller hvis de medfører en væsentlig ændring af det bestående miljø. Skillelinjen vil typisk være ca. 1 ha, men det skal vurderes konkret i det enkelte tilfælde. Mindre solenergianlæg vil kræve en landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, hvis de placeres i landzone.

Store, fritstående solenergianlæg skal som udgangspunkt placeres på arealer uden natur-, landskabs- eller kulturhistoriske interesser. Der skal endvidere i planlægningen ske en afvejning i forhold til de landbrugsmæssige interesser i området.

Desuden skal man være opmærksom på arealer, hvor afskærmende beplantning har begrænset effekt på f.eks. skrånede arealer eller bakkede arealer.

Det skal endvidere sikres, at store hegnede solenergianlæg ikke skaber barrierer for vildtets bevægelse i landskabet. En faunapassage skal have en bredde på mindst 20 m, hvis den skal benyttes af hjortevildt. Den optimale virkning fås først ved bredder på 50 m og derover.

For solfangeranlæg, der opstilles inden for særlige drikkevandsområder (OSD) eller inden for vandindvindingsoplande, skal der redegøres for, at anlægget ikke udgør en trussel for grundvandet.

Det skal sikres, at der ikke sker blanding af flytrafikken i indflyvningszonerne til lufthavne.

Det forudsættes, at arealerne til opstilling af solenergianlæg i det åbne land forbliver i landzonen og kan reetableres til natur- eller landbrugsformål efter drift.

Det er vigtigt, at der i hvert enkelt tilfælde tilvejebringes den bedst mulige løsning, både teknisk og i forhold til omgivelserne. I planlægningen vil der blive lagt vægt på, at anlæggene bliver opstillet i sammenhængende og velafgrænsede enheder. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der tages de nødvendige hensyn til naboer og til interesserne i det åbne land.

Solenergianlæg kan etableres på tagflader, f.eks. på landbrugsbygninger eller store erhvervsvirksomheder, eller kan opstilles fritstående i tilknytning til bymæssig bebyggelse, andre tekniske anlæg eller i det åbne land. Ved byerne kan der f.eks. være uudnyttede erhvervsarealer eller restarealer mellem byen og de større veje, som vil kunne bruges til solenergianlæg.

Foto: Adobe stock

5.6. Biogasanlæg

5.6.1. Retningslinje for lokalisering af biogasanlæg

Interesseområderne vist på kort er særligt egnet til placering af fælles biogasanlæg til behandling af husdyrgødning. I interesseområderne skal anden anvendelse, der kan være i konflikt med produktion af biogas, så vidt muligt undgås.

Lokalisering af biogasanlæg kan ske både inden for og uden for interesseområderne. Der lægges vægt på, at placering og udformning er hensigtsmæssig i forhold til natur, miljø, landskab og naboer.

Redegørelse

I Danmark er det et nationalt mål at gøre landet uafhængigt af fossile brændsler i 2050, og energiproduktionen skal derfor omstilles til vedvarende produktionsformer som vind, sol, biomasse og geotermi. Det er et overordnet mål, at Danmarks energiforsyning i 2050 skal hvile på 100 % vedvarende energi samtidig med, at forsyningssikkerheden opretholdes. Flere energiaftaler siden 2012 har opstillet økonomiske rammebetingelser, som skal øge produktionen af biogas. Biogas kan indgå som en del af kraftvarmeproduktionen eller sendes ud på naturgasnettet. Alternativt kan biogassen kombineret med andre teknologier og processer omdannes til brændstoffer.

Biogas erstatter fossile brændsler og reducerer dermed CO₂-udledningen. I tillæg hertil er der en positiv klimaeffekt ved mindre tab af metan i landbruget.

I Trekantområdet er der de seneste år etableret et nyt biogasanlæg, mens to nye anlæg tages i brug i 2020 og 2021, ligesom flere anlæg er udvidet. De nye og større anlæg vil samlet kunne modtage ca. 2,56 mio. tons biomasse og dermed bidrage til en reduktion i CO₂-udledning på 210.000-250.000 tons pr. år.

I Trekantområdet er der fortsat et stort potentiale for biogasproduktion baseret på husdyrgødning. For at fremme udviklingen af biogasproduktion vil kommunerne i Trekantområdet arbejde for, at så meget som muligt af den eksisterende gylle udnyttes til biogasproduktion. På baggrund af data om husdyrgrundlaget i Trekantområdet er der udpeget en række interesseområder, som i forhold til den tilgængelige biomasse, afstanden mellem husdyrproduktionerne og biogasanlægget samt afstanden mellem anlæggene internt, vil være særligt

egnede til fælles biogasanlæg. Det er hensigten, at så mange landmænd som muligt skal have en passende afstand (maksimalt 15-20 km) til et biogasanlæg.

Der er udpeget 12 interesseområder for biogasanlæg. Interesseområderne er vurderet i forhold til byudvikling, natur, miljø, landskabsinteresser samt beliggenheden i forhold til det overordnede kommunale vejnet og naturgasnettet. Ifølge de statslige udmeldinger er biogasanlæg ikke kategoriseret som et potentielt grundvandstruende anlæg.

For at sikre udnyttelsen af interesseområderne til fælles biogasanlæg forventes der ikke i indeværende planperiode udlagt områder til byudvikling, nye skovrejsningsområder og større fritidsanlæg af permanent karakter inden for interesseområderne. Eksisterende skovrejsningsområder inden for interesseområderne bevares.

Det vil være muligt at placere fælles biogasanlæg på særligt egnede arealer uden for interesseområderne. F.eks. kan placering i tilknytning til eksisterende erhvervsområde være fordelagtig, såfremt anlægget kan modtage affald fra nærliggende virksomheder, såsom slagterier eller lignende, eller vil kunne afsætte gas til nærliggende kraftvarmeanlæg.

Den endelige placering af biogasanlæg sker gennem en detaljeret planlægning i den enkelte kommune baseret på en konkret projektansøgning. Planlægningen skal sikre, at der tages hensyn til naboer, så de ikke påvirkes væsentligt af støj og lugt fra anlægget. Endvidere er det afgørende, at anlæg, arkitektur og landskab tænkes sammen, så de landskabskvaliteter, der gør sig gældende i det enkelte område, styrer udformningen, og anlægget påvirker det omkringliggende landskab mindst muligt.

5.7.olie- og gasanlæg

5.7.1 Retningslinje for olie- og gasanlæg

Naturgasnettet i Syd-og Sønderjylland

Der udlægges en 50 meter bred etableringszone på hver side af planlagte linjeføringer for nye gastransmissionsledning, inden for hvilken gasledningen skal etableres. Den 100 meter brede etableringszone er vist på kort.

Der er udlagt en 200 meter bred observationszone på hver side af gastransmissionsledningen. Inden for denne zone skal Energistyrelsen underrettes om lokalplanforslag, der åbner mulighed for ny bebyggelse eller ændret anvendelse af bygninger, og høres, inden der meddeles landzonetilladelse til bebyggelse eller ændret anvendelse af bygninger.

Kompressorstation ved Egtved

Der er udlagt en indre sikkerhedszone på 100 m omkring de 80 bar overjordiske trykbærende anlæg. Inden for denne zone må der ikke reserveres areal eller gives landzonetilladelse til byggeri og anlæg. Der udlægges en ydre sikkerhedszone på 200 m omkring de 80 bar overjordiske trykbærende anlæg. Inden for den ydre zone kan der ikke reserveres areal eller gives landzonetilladelse til boligbyggeri i mere end én etage, institutioner for børn, ældre, syge eller handicappede, brandfarlig virksomhed eller oplagring af brandfarlige materialer.

Olieanlæg

Der skal reserveres et areal til en rørledning for råolie og kondensat fra Fredericia til Lillebælt. Reservationszonen udgør et 40 m bredt bælte. Det reserverede areal skal friholdes bolig- og erhvervsformål og andre foranstaltninger, herunder rekreative anlæg.

Eksisterende og planlagte transmissionsledninger og arealreservationer er vist på kort.

Redegørelse

Reservationen af nye transmissionsledninger til gas ophæves, når linjeføringen er endeligt fastlagt, og erstattes med sikkerhedszoner efter de gældende bestemmelser. På arealer, der er omfattet af reservationer, må der ikke udlægges arealer til byformål m.v., gives tilladelse til opførelse af boliger, institutioner eller erhverv eller iværksættes andre tiltag, som kan hindre etableringen af transmissions- og fordelingsledningerne.

Der er ved transmissionsledninger en observationszone (Class Location zone) på 200 m fra transmissionsledningen. Denne zone betyder, at kommunerne ved planlægning inden for denne zone er

pligtig til at sende planforslag i høring hos ejeren af en given ledning.

Omkring kompressorstationen ved Egtved er der udlagt indre og ydre sikkerhedszoner, inden for hvilke retningslinjen fastlægger, hvilke anlæg eller aktiviteter, der ikke kan etableres eller finde sted.

Fra oliefelterne i Nordsøen er der etableret en råolieledning til Ørsteds olieterminal i Fredericia. Da det på længere sigt kan blive aktuelt at forlænge olieledningen til danske raffinaderier eller til udskibningssted ved Lillebælt, er der foretaget en arealreservation for en ledning fra olieterminalen til strandkanten ved Lillebælt.

5.8. Højspændingsanlæg og antennemaster

5.8.1 Retningslinje for højspændingsanlæg

Der reserveres 200 m brede arealer til fremføring af planlagte højspændingsforbindelser med en spænding på 400 kV og 150 kV. Arealerne er angivet på kort.

På arealer, der er omfattet af reservationerne, må der ikke udlægges areal til byformål m.v., gives tilladelse til opførelse af boliger, institutioner eller erhverv eller iværksættes andre tiltag, som kan hindre etableringen af højspændingsforbindelserne.

For høje genstande som f.eks. vindmøller, antenner, skorstene m.v. gælder følgende:

- De bør som minimum placeres i en afstand på genstandens fulde totalhøjde fra respektafstanden langs luftledningsanlæg
  - De bør ikke placeres nærmere end 50 m fra deklarationsarealet til elkabelanlæg (jordkabler)
-

Redegørelse

Der er en tinglyst deklARATION om respektafstand til Energinet.dk's lednings- og kabelanlæg i henhold til stærkstrømsbekendtgørelsen.

Kommuneplanerne skal reservere arealer til planlagte højspændingsledninger.

Når ledningsføringen er endeligt fastlagt, ophæves reservationerne og erstattes med sikkerhedszoner efter gældende bestemmelser.

Nye 400 kV-ledningsanlæg kan normalt fremføres som luftledninger i det åbne land, når det kan ske

uden at komme i konflikt med særlige nationale naturinteresser. Trekantområdet vil arbejde for, at 400 kV-luftledningerne kabellægges.

Nye ledningsanlæg på 150 kV og derunder skal som hovedregel kabellægges. Luftledninger bør kun overvejes i særlige tilfælde som f.eks. første trin i en senere 400-150 kV-kombiledning og eventuelt i tilfælde med meget store behov for overføringsevne på 150 kV-niveau over større afstande.

Saneringer i det eksisterende højspændingsnet bør så vidt muligt foregå efter den saneringsplan, som er aftalt med transmissionsselskaberne.

5.8.2 Retningslinje for master og antenner

Nye sendemaster og antenner skal så vidt muligt placeres i områder, der er udlagt til erhvervsformål eller placeres på eksisterende master eller høje bygninger.

Der kan normalt ikke opstilles master o. lign. i internationalt beskyttelsesområde, naturområde og værdifulde bevaringsværdige kyst- og landskabsområder.

Redegørelse

Da master og antenner kan være markante i landskabet, er det vigtigt, at der tages hensyn til natur og landskab i det åbne land, når der skal placeres nye master og antenner. Derfor skal master og antenner forsøges placeret i eksisterende erhvervsområder eller på høje bygninger og anlæg, som allerede er markante i landskabet.

Hvis ovenstående ikke kan realiseres, skal ansøger dokumentere, hvor en given placering i det åbne land er absolut nødvendig, og hvordan en eventuel antenne eller mast vil påvirke oplevelsen af landskabet. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der ved placering af nye master og antenner i det åbne land tages de nødvendige landskabelige hensyn.

Der skal ved placering af master og antenner endvidere tages hensyn til Billund Lufthavn, Flyvestation Skrydstrup og øvrige flyvepladser.

Hvis master og antenner ikke længere skal anvendes, skal de nedtages senest 1 år efter, at anvendelse er ophørt. Dette skal stilles som et vilkår i forbindelse med en tilladelse.

6

Miljøforhold

Miljøforhold

Trekantområdet skal sikre balancen mellem forudsætningerne for fortsat at kunne udvikle sig som funktionel byregion med velfungerende infrastruktur og driftigt erhvervsliv og samtidig sikre fundamentet for det gode liv for den enkelte borger.

Støj kan have en række uønskede virkninger. I Trekantområdet skal den enkelte borger så vidt muligt sikres mod sundhedsskadelig støj. Støjende anlæg, virksomheder og aktiviteter skal placeres og drives, så de ikke generer omgivelserne. Der skal sikres områder i det åbne land, hvor det er muligt at opleve naturens stilhed, og i byerne skal der sikres rekreative områder med en relativ stilhed.

Der skal samtidig sikres placeringsmuligheder til støjende virksomheder og anlæg, herunder skal der sikres mulighed for etablering og udvidelse af større infrastrukturanlæg. Forsvarets behov for øvelsesområder med støjende aktiviteter skal også tilgodeses.

Luftforurening kan påvirke menneskers helbred og gøre skade på naturen. Miljøfølsom anvendelse og miljøbelastende aktiviteter skal derfor etableres i passende indbyrdes afstand, således at miljøgener så vidt muligt undgås.

Støj og luftforurening

Mange mennesker oplever støj som en af de største miljøbelastninger i byerne, men også uden for byerne giver støj anledning til gener både i forhold til boliger og i forhold til natur- og landskabeligt værdifulde områder. Mulige støjkloder er veje, jernbaner, havne, lufthavne, virksomheder, forlystelsesparker, vindmøller, skydebaner, motorsportsanlæg, forsvarlets øvelsesområder med videre. Det kan være forbundet med helbredsmæssige konsekvenser at være udsat for støj. For særligt trafikstøj kan konsekvenserne være alvorlige.

Luftforurening i form af lugt, støv og anden luftforurening udgør ligeledes en miljøbelastning

for omgivelserne. Hvor støv og luftforurening i form af emissioner kan have sundhedsskadelige konsekvenser, betragtes lugt fra virksomheder og husdyrbrug ikke som forurening, men som en gene.

Trekantområdet skal via planlægning medvirke til at forebygge, at der opstår konflikter mellem støjende eller luftforurenende og støj- og miljøfølsomme aktiviteter og anvendelser. Dette for at sikre menneskene mod støj og luftforurening, men også for at sikre virksomheder mod etablering af f.eks. naboboliger, som vil være med til at skærpe miljøkravene til virksomheden og eventuelt lukke den på længere sigt.

6.1 Støjforhold

6.1.1 Retningslinje for støjkonsekvenszoner

Støjbelastede områder må ikke udlægges til støjfølsom anvendelse. Omkring anlæg eller aktiviteter, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne, udlægges støjkonsekvenszoner, hvor der kan forekomme støjniveauer, der overskrider de vejledende grænseværdier. I støjkonsekvenszoner kan der ikke udlægges områder til støjfølsom anvendelse (som f.eks. boliger), før det er dokumenteret, at det samlede støjniveau er acceptabelt. Der udlægges støjkonsekvenszoner om planlagte og allerede eksisterende arealer og anlæg for:

- Overordnede veje
- Jernbaner
- Lufthavne
- Vindmøller
- Motorbaner
- Skydebaner
- Grusgravområder
- Områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav
- Forsvarets skydebaner, øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner samt militære flyvestationer

Støjkonsekvenszonerne kan ses på kort.

Redegørelse

Formålet med udlæg af støjkonsekvenszoner er at sikre, at støjforholdene undersøges ved planlægning af nye støjfølsomme områder nær aktiviteter eller anlæg, der kan være støjende.

I støjkonsekvenszonerne gælder, at ændret arealanvendelse kræver skærpet opmærksomhed på støjforholdene. Områderne er ikke nødvendigvis støjbelastede, men en placering i nærheden af aktiviteter eller anlæg, der kan være støjende, gør det nødvendigt med en særlig støjvurdering. Støjkonsekvenszonen kan også skyldes, at der er planlagt – men endnu ikke etableret – et støjende anlæg (f.eks. en arealreservation til en vej eller et område planlagt til placering af vindmøller). Der kan der ikke udlægges områder til støjfølsom anvendelse, før det er dokumenteret, at det samlede støjniveau er acceptabelt.

Støjkonsekvenszonerne for de forskellige typer af ekstern støj er udlagt efter de respektive gældende vejledende grænseværdier for placering af boliger. Ønskes der placeret andre former for støjfølsom anvendelse end boliger, skal den konkrete anvendelse indgå i vurderingen (se faktaboks nedenfor).

Støjkonsekvenszonerne er i hovedtræk fastsat ud fra erfaringstal eller simple beregningsmodeller. Med undtagelse af støjkonsekvenszonen langs statens veje, som er baseret på en støjkortlægning (beregning), er der således ikke taget højde for faktiske terrænforhold, eventuelle støjafskærmninger, afskærmende bebyggelse eller lignende i kortlægningen af støjkonsekvenszonerne for de forskellige typer af ekstern støj. Dog er der for visse anlæg anvendt oplysninger fra de støjregninger, der har ligget til grund for miljøgodkendelsen.

Overordnede veje

Støjkonsekvenszonerne langs de overordnede veje omfatter statens veje (motorveje, motortrafikveje m.v.) samt kommunale hovedlandeveje.

De vejledende grænseværdier for vejtrafikstøj er beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/2007 "Støj fra veje". For boligområder ligger den vejledende støjgrænse på 58 dB. Grænseværdierne for andre støjfølsomme anvendelser fremgår af vejledningen.

Grænseværdierne er til planlægningsbrug og anvendes ved planlægning af nye boligområder langs eksisterende veje, men lægges også til grund,

når støjulemper ved eksisterende boliger langs eksisterende veje skal vurderes. Ved planlægning af nye vejanlæg og vejudbygninger bør der tages hensyn til støjkonsekvenserne og sikres det lavest mulige støjniveau i eksisterende støjfølsomme områder.

Ved en konkret vurdering må der tages hensyn til den forventede udvikling af trafikken – dels en fremskrivning og dels en vurdering af, om byudvikling eller trafikomlægninger vil have særlig indflydelse på trafikmængden.

For statsveje er støjkonsekvenszonerne udlagt på grundlag af oplysninger fra Vejdirektoratet. Støj kortlægningen er vist på Miljøstyrelsens støj kort.

Med Bekendtgørelse nr. 1309 af 21. december 2011 om kortlægning af vejtrafikstøj er det ikke længere obligatorisk for kommunerne at udarbejde nye støj kortlægninger. Enkelte kommuner har efterfølgende gennemført støj kortlægninger af udvalgte vejstrækninger. Støjkonsekvenszonerne vil fremgå af de lokale dele af kommuneplanen.

Jernbaner og lufthavne

De vejledende grænseværdier for støj fra jernbaner fremgår af et tillæg (juli 2007) til Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1997 "Støj og vibrationer fra jernbaner". For boligområder ligger den vejledende støjgrænse på 64 dB. Grænseværdierne for andre støjfølsomme anvendelser fremgår af vejledningen.

Grænseværdierne er til planlægningsbrug. Der gælder desuden krav til både det maksimale støjniveau (85 dB) og vibrationsniveau (75 dB KB-vægtet accelerationsniveau) ved de enkelte boliger. For at undgå vibrationer er der fastsat en planlægningsmæssig mindsteafstand mellem spormidte og de forskellige støjfølsomme anvendelser (bortset fra nyttehaver). Hvis det kan dokumenteres, at vibrationsniveauet kan overholdes, kan der bygges tættere på sporet. Støj kortlægningen er vist på Miljøstyrelsens støj kort.

De vejledende grænseværdier for flystøj er beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1994 "Støj fra flyvepladser". For boligområder ligger den vejledende støjgrænse på 45 dB for almene flyvepladser og 55 dB for lufthavne og flyvestationer. Grænseværdierne for andre støjfølsomme anvendelser fremgår af vejledningen.

Grænseværdierne benyttes til såvel miljøgodkendelse af flyvepladser og lufthavne som til planlægningsbrug. For såvel Billund Lufthavn som Haderslev Flyveplads ved Skovbølling og Kolding Lufthavn er miljøgodkendelsernes støjkurver anvendt til fastlæggelse af støjkonsekvenszoner.

Vindmøller

Der er fastlagt støjgrænser for vindmøller i bekendtgørelse nr. 135 af 7. februar 2019. For enkeltstående ejendomme i det åbne land må den samlede støjbelastning fra vindmøller ikke overstige 44 dB ved en vindhastighed på 8 m/s og 42 dB ved 6 m/s. For støjfølsom anvendelse må den samlede støjbelastning ikke overstige 39 dB ved en vindhastighed på 8 m/s og 37 dB ved 6 m/s.

For områder udlagt til store vindmøller er anvendt en støjkonsekvenszone på seks gange møllernes totalhøjde omkring områderne – uanset om der er opstillet møller i området. For opstillede vindmøller uden for de udlagte områder er støjkonsekvenszonen beregnet ud fra møllernes størrelse (effekt) eller møllernes totalhøjde eller kildestyrke.

Støjende fritidsaktiviteter

De støjende fritidsaktiviteter omfatter primært aktiviteter knyttet til motor- og skydebaneanlæg.

De vejledende grænseværdier for støj fra motorsportsbaner fremgår af Miljøstyrelsens vejledning nr. 2/2005 "Støj fra motorsportsbaner". Der er fastsat forskellige grænseværdier for boligområder, afhængigt af hvor mange dage der køres træning pr. uge. Jo flere træningsdage pr. uge, des lavere er grænseværdien. De varierer fra 53 dB til 45 dB om dagen og 48 dB til 40 dB om aftenen. Grænseværdierne for andre støjfølsomme anvendelser fremgår af vejledningen.

Støjkonsekvenszonerne for motorsportsbaner er beregnet ud fra de konkrete oplysninger, der er lagt til grund for banernes miljøgodkendelse. For de motorsportsbaner, hvor der mangler oplysninger, er der fastsat en støjkonsekvenszone på 1.000 m, dog 500 m for køretekniske anlæg. For Vojens Speedway Center er der fastsat en støjkonsekvenszone på 2.000 m.

De vejledende grænseværdier for skydebaner fremgår af Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1995 "Skydebaner". Grænseværdierne benyttes både ved miljøgodkendelse og ved planlægning.

De vejledende grænseværdier afhænger af, om der er tale om en nyanlagt eller en eksisterende skydebane. Jo længere skydetid der tillades for skydebanen, des lavere er støjgrænsen. For nye skydebaner varierer grænseværdien mellem 70 dB og 60 dB. Efter kl. 22, er den nede på 55 dB. For eksisterende skydebaner er der højere vejledende grænseværdier, op til 80 dB. Det afgøres i den konkrete sag, hvor meget støjdæmpning der skal udføres på eksisterende skydebaner, da udgangspunktet altid er de vejledende grænseværdier for nye baner.

Støjkonsekvenszonerne for skydebaner er fastsat i henhold til skydebanernes miljøgodkendelse. For ikke miljøgodkendte skydebaner eller skydebaner, hvor der mangler oplysninger, er støjkonsekvenszonen fastsat til 1.000 m. I Haderslev Kommune er disse støjkonsekvenszoner fastsat ved beregning af den anvendte våbentype og et aktivitetsniveau på 7 dage pr. uge for den enkelte skydebane.

Erhvervsområder, virksomheder og grusgrave

Omkring områder til virksomheder med særlige beliggenhedskrav og udlagte områder til råstofgrave er anvendt en støjkonsekvenszone på 500 m.

For grusgrave uden for de udlagte graveområder, som er vurderet som særligt støjbelastende, er der udlagt en støjkonsekvenszone på 300 m.

For virksomheder i erhvervsområder udlagt i kommuneplanerne vil støjhensynet indgå i vurderingen af grænsefladen mellem erhvervs- og boligområder. Som udgangspunkt anvendes de planlægningsafstande, der relaterer sig til hvilke virksomhedsklasser, der kan etableres i et givent erhvervsområde (klasse 1-7) jf. Miljøministeriets "Håndbog i Miljø og planlægning – bolig og erhverv i byerne".

Forsvarets arealer

Støjkonsekvenszonerne for forsvarets arealer omfatter skydebaner, øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner samt militære flyvestationer.

De vejledende grænseværdier for flystøj og skydebaner i forhold til boliger er nævnt ovenfor.

Støjkonsekvenszonerne omkring forsvarets skydebaner og øvelsesterræn i Fredericia Kommune er fastsat ved beregning af miljøgodkendelserne (55 dB(C)).

Støjkonsekvenszonerne omkring forsvarets skydebaner i Haderslev Kommune er fastsat ved beregning af miljøgodkendelserne. For Flyvestation Skrydstrup er miljøgodkendelsernes støjkurver anvendt.

Fakta

De vejledende støjgrænser er et udtryk for en støjbelastning, som Miljøstyrelsen vurderer er miljømæssigt og sundhedsmæssigt acceptabel. Der er tale om en afvejning mellem de virkninger, støjen har på mennesker og samfundsøkonomiske hensyn.

Typisk vil de vejledende grænseværdier svare til et støjniveau, hvor omkring 10-15 % af befolkningen (de mest støjfølsomme) angiver at være stærkt generet af støjen. Hvis støjen er lavere end de vejledende grænseværdier, vil kun en mindre del af befolkningen opleve støjen som generende, og den forventes ikke at have helbredseffekter.

Der findes vejledende støjgrænser for de fleste typer af ekstern støj. Da de forskellige typer af støj ikke er lige generende, undersøges de hver for sig. Beregningsmetode såvel som angivelse af grænseværdier (dB) for forskellige arealanvendelser varierer fra støjkilde til støjkilde.

Grænseværdierne udgør grundlaget for myndighedernes vurdering af støjforurening. Grænseværdierne er vejledende, og

myndighederne kan lempe eller skærpe dem i konkrete afgørelser, hvis særlige forhold taler for det.

I forhold til fysisk planlægning udlægger myndighederne den støjkonsekvenszone omkring veje, jernbaner, skydebaner og andre støjkilder, hvor støjen er højere end de vejledende støjgrænser.

I støjkonsekvenszonen må der ikke bygges eller indrettes boliger eller andre støjfølsomme anvendelser, med mindre der træffes særlige forholdsregler imod støjen. Det vil kræve en nøjere analyse eksempelvis i forbindelse med lokalplanlægning af et område. Grænseværdierne til planlægningsbrug er således udelukkende et planlægningsværktøj.

Støjkonsekvenszonerne afgrænses i forhold til støjfølsom anvendelse med udgangspunkt i de bekendtgørelser og vejledninger, der gælder for de forskellige typer af ekstern støj.

En ajourført oversigt over Miljøstyrelsens vejledninger og bekendtgørelser findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.

6.1.2 Retningslinje for arealer til støjfølsom anvendelse

Ved udlæg af nye områder til støjfølsom anvendelse (boliger, rekreative områder m.v.) skal der sikres tilstrækkelig afstand til eksisterende eller planlagte støjende anlæg (erhvervsområder, infrastruktur, støjende fritidsaktiviteter m.v.). Hvis de vejledende støjgrænser ikke kan sikres ved tilstrækkelig afstand, skal der i forbindelse med planlægning af konkrete projekter tages højde for etablering af støjbegrænsende foranstaltninger.

Redegørelse

Støjfølsom anvendelse bør som udgangspunkt ikke etableres i støjbelastede områder. Ved støjfølsom anvendelse forstås bolig- og sommerhusområder, daginstitutioner, skoler, plejehjem, hospitaler, hoteller, kontorer samt rekreative områder såsom parker, kolonihaver, campingpladser og lignende.

Ved udlæg af områder til støjfølsom anvendelse på støjbelastede arealer skal det ved bestemmelser i og udformning af lokalplaner sikres, at de vejledende støjgrænser overholdes. Dette gælder såvel boligområder som rekreative områder og støjfølsomme erhvervs- og centerområder. I forbindelse med udlæggene bør der tages stilling til behovet for støjdæmpende foranstaltninger og zoneopdeling af områderne, så der sikres acceptable støjforhold. Mens bygninger kan isoleres mod støj udefra, kan uendørs arealer være vanskelige at afskærme mod støj. Det er umuligt at dæmpe støj fra fly, mens f.eks. vejstøj kan dæmpes ved anvendelse af støjdæmpende asfalt eller støjskærme. Der kan være forskellige støjkilder, som hver for sig påvirker det pågældende område. I bykernerne vil der ofte være støj, da støjen akkumuleres fra flere støjkilder.

Ved udlæg af nye støjfølsomme områder nær støjende anlæg skal det sikres, at planlægningen ikke begrænser eller umuliggør anvendelse eller udvikling af eksisterende erhvervsområder eller virksomheder.

I støjkonsekvenszoner omkring en række støjkilder som trafik, støjende erhverv og fritidsaktiviteter, kræver en ændring af anvendelsen til støjfølsomme formål (f.eks. boliger) en skærpet opmærksomhed på støjforholdene. Zonerne er ikke nødvendigvis i hele deres udstrækning støjbelastede over de vejledende

grænseværdier, men afstanden til anlæg, der kan være støjende, kan gøre det nødvendigt med en detaljeret dokumentation for støjforholdene.

Ved lokalplanlægning tages der udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støjfølsom anvendelse. Da de forskellige typer af støj ikke er lige generende, er de vejledende grænseværdier forskellige afhængig af typen af ekstern støj. De enkelte anvendelser må derfor vurderes konkret i forhold til støjkilderne.

Selv om de vejledende grænseværdier varierer, er der dog nogle arealanvendelser, der betragtes som mere støjfølsomme end andre.

Arealanvendelser som f.eks. sommerhusområder, campingpladser i naturområder og rekreative områder med offentlig adgang betragtes som særligt støjfølsomme, hvor grænsen for acceptabel støj er lavere end for boligområder. For disse arealanvendelser kan støjniveauet derfor være uacceptabelt også uden for den samlede planlægningsafstand. For disse arealanvendelser må der derfor også uden for planlægningszonen foretages en særlig støjmæssig vurdering. Andre arealanvendelser betragtes som mindre støjfølsomme. Det gælder liberale erhverv som hoteller, kontorer m.v., hvor grænsen for acceptabel støj er højere end for boligområder.

Nye støjisolerede boliger i eksisterende tætte støjbelastede byområder

Ved planlægning af byfornyelse og vitalisering af eksisterende, tætte boligområder i byerne samt ved huludfyldning vil der være risiko for støjgener. En forudsætning for at etablere boliger og andre

tilsvarende støjfølsomme anvendelser her er, at der tages særlige støjforanstaltninger: Det skal sikres, at alle udendørs områder, der anvendes til ophold i umiddelbar tilknytning til boligen, overholder den vejledende grænseværdi for den pågældende områdetype. Endvidere kan det accepteres, at støjgrænserne ikke overholdes på boligens facader, når blot facaderne udformes, så støjniveauet i sove- og opholdsrum indendørs med åbne vinduer overholdes for den pågældende områdetype. Overholdelse af værdierne kan eksempelvis sikres ved særlig afskærmning uden for vinduerne eller ved særligt støjisolerende konstruktioner.

Byomdannelsesområder

Udpegningen af et byomdannelsesområde bruges i forbindelse med, at anvendelsen af arealer til erhvervsformål, havneformål eller lignende aktiviteter, skal ændres til boligformål eller andet formål, der er forenelige med anvendelse til boligformål.

En forudsætning for udpegningen er, at den oprindelige anvendelse i hovedparten af området er ophørt eller under afvikling. En overgangsordning for støj gør det muligt at påbegynde omdannelsen på et tidspunkt, hvor der er stadig et støjniveau, der overstiger de vejledende støjgrænser i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984.

Med overgangsordningen kan der laves lokalplaner, der tillader støjfølsom anvendelse af støjbelastede arealer, når det kan sikres, at støjbelastningen bringes til ophør inden for en begrænset overgangsperiode. Overgangsperioden må ikke væsentligt overstige 8 år efter det tidspunkt, hvor den endelige lokalplan er offentliggjort. I den periode kan det accepteres, at de vejledende støjgrænseværdier overskrides med op til 5 dB.

Transformationsområder

For at muliggøre opførelse af nye boliger på varigt støjbelastede arealer, uden at det giver grundlag for skærpede miljøvilkår for de omkringliggende eksisterende virksomheder, kan kommunen udpege et transformationsområde, hvor det er muligt at opføre boliger beliggende i første række mod en produktionsvirksomhed, selvom støjen er op til 5 dB over Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser. Det er en forudsætning, at der er udendørs opholdsarealer i tilknytning til boligen, der ikke er støjbelastede, og at det indendørs støjniveau kan overholdes med åbne vinduer. Det er en forudsætning for udpegning af et transformationsområde, at området ligger i et konsekvensområde omkring et erhvervsområde forbeholdt produktionsvirksomheder (jf. retningslinje for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv).

6.2 Luftforurening

6.2.1 Retningslinje for arealer belastet af lugt, støv og anden luftforurening

Ved udlæg af nye områder til miljøfølsom anvendelse (boliger, institutioner, kontorer, rekreative formål m.v.) skal der sikres tilstrækkelig afstand til eksisterende eller planlagte luftforurenende anlæg (erhvervsområder, husdyrbrug m.v.). Hvis de vejledende grænser ikke kan sikres ved tilstrækkelig afstand, skal der i forbindelse med planlægning af konkrete projekter tages højde for etablering af afværgeforanstaltninger, som f.eks. områdets udformning, bebyggelsens højde eller placering.

Redegørelse

Miljøfølsom anvendelse bør som udgangspunkt ikke etableres i miljøbelastede områder. Ved miljøfølsom anvendelse forstås boliger, institutioner, kontorer, rekreative formål m.v.

Ved udlæg af nye miljøfølsomme områder nær luftforurenende anlæg skal det sikres, at planlægningen ikke begrænser eller umuliggør anvendelse eller udvikling af eksisterende husdyrbrug, erhvervsområder eller virksomheder.

Ved udlæg af områder til miljøfølsom anvendelse på luftforureningsbelastede arealer skal det ved bestemmelser i og udformning af lokalplaner sikres, at de vejledende grænseværdier for lugt, støv og anden luftforurening overholdes. Dette gælder såvel boligområder, liberale erhverv og institutioner som rekreative områder og miljøfølsomme erhvervs- og centerområder.

I henhold til planlovens § 15b skal en lokalplan redegøre for, at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for lugt, støv og anden luftforurening kan overholdes. Hvorvidt det er muligt at overholde Miljøstyrelsens grænseværdier vil bero på en konkret vurdering.

Udpegnings af lugtbelastede arealer

For at muliggøre opførelse af nye kontorer og boliger på varigt lugtbelastede arealer, uden at det giver grundlag for skærpede miljøvilkår for de omkringliggende eksisterende virksomheder, kan kommunen udpege op til 2 lugtbelastede arealer hvert fjerde år. Det er en forudsætning,

at de lugtbelastede arealer ligger i byen og i et konsekvensområde omkring et erhvervsområde forbeholdt produktionsvirksomheder (jf. retningslinje for konsekvensområder omkring områder forbeholdt produktionserhverv).

Inden for de lugtbelastede arealer er det muligt at opføre byggerier til bolig- eller kontorformål, såfremt den påkrævede mekaniske ventilation og dennes luftindtag har en placering, hvor Miljøstyrelsens grænseværdier for støv, lugt og luftforurening kan overholdes, og at der er adgang til udendørs opholdsarealer, hvor grænseværdien for lugt er overholdt.

Det er op til kommunen at vurdere, om der skal udpeges lugtbelastede arealer, men hvis der er ønske om at udarbejde lokalplaner for boliger i de udpegede områder, forudsætter det tilladelse fra Erhvervsministeren.

For udpegningerne gælder desuden, at det skal være arealer i byen med en særlig efterspørgsel efter attraktivt beliggende arealer, men hvor beliggenheden i forhold til eksisterende produktionsvirksomheder medfører overskridelser af grænseværdierne for lugt.

Arealer, der er belastet af lugt, vil kunne omfatte ældre erhvervsområder i de centrale dele af byerne. Det kan fx være havneområder eller områder med nedlagte slagterier og kraftværker.

Arealer, der er belastet af lugt, vil imidlertid også kunne findes i andre dele af byen, bl.a. på grund af røgfanerne fra produktionsvirksomheder.

Fakta

Luftforurening, herunder støv, påvirker helbredet for mennesker og gør skade på naturen. Hvor farlig forureningen er, afhænger både af, hvilke stoffer der er i luften, og hvor store mængder der er.

Luftforurening fra industrivirksomheder bliver reguleret med emissionsgrænser for udledning fra den enkelte skorsten, krav til brug af filtre m.v. samt de såkaldte B-værdier, der er en grænseværdi for den enkelte virksomheds bidrag til luftforureningen i virksomhedens omgivelser.

B-værdier skal beskytte befolkningen mod skadelige effekter fra luftforurening. B-værdier er fastlagt, så særligt følsomme grupper bliver beskyttet, og så borgere ikke vedvarende bliver udsat for forurening. B-værdier afhænger af hvilket stof, der udledes, men skelner ikke mellem følsomheden af arealanvendelsen, f.eks. om der er tale om et boligområde eller et erhvervsområde.

En række virksomheder og husdyrbrug kan derudover være generende for omgivelserne på grund af lugt. I Danmark betragtes lugt ikke som en forurening, men som en gene.

Udledning af lugtstoffer fra skorstene og afkast (punktkilder) reguleres ved hjælp af lugtgrænseværdier, der er en grænseværdi for bidraget til lugt i omgivelserne. Grænseværdier for lugt afhænger af, om der fx er tale om et boligområde eller et erhvervsområde.

Skorstene og afkast fra industrivirksomheder dimensioneres, så der sikres en tilstrækkelig fortynding af udledningen af stoffer til atmosfæren, så B-værdier og lugtgrænseværdier overholdes. Dimensioneringen foretages ved hjælp af spredningsberegninger med OML-modellen.

Lugtgener fra husdyrbrug reguleres afhængig af de omkringliggende arealanvendelser. Der kræves kun en reduktion, hvis lugtgrænseværdien er overskredet. Grænseværdien for lugt afhænger af, om der er tale om byzone, bebyggelse eller enkeltbolig.

Overholdelse af grænseværdier for luftforurening og lugt skal normalt ske i 1½ meters højde, men hvis mennesker opholder sig i højere bebyggelser, gælder grænseværdierne også i den højde, hvor mennesker er udsat for forurening/gene.

Lugt, støv og anden luftforurening fra virksomheder opstår også fra mere spredte diffuse kilder, f.eks. fra oplag eller håndtering af produkter som af- og pålæsning. Regulering af diffuse emissioner fra virksomheder sker som udgangspunkt ikke ud fra grænseværdier, men ud fra krav til indretning og drift, f.eks. krav om vanding af ubefæstede arealer for at minimere støvemission. Derudover indeholder mange miljøgodkendelser vilkår om, at virksomheden ikke må ikke give anledning til støv- eller lugtgener, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

7

Klima

Klima

En af de allerstørste udfordringer for menneskeheden er at bremse og standse de menneskeskabte klimaforandringer, der finder sted i disse år. Trekantområdet vil fortsat og i endnu højere grad bidrage ambitiøst til, at de nationale klima- og energimål kan nås.

Der skal arbejdes for at reducere udledningen af kuldioxid og drivhusgasser til atmosfæren ved at optimere energiforbruget, omlægge og øge produktionen af el og varme på vedvarende energi og udfase fossile brændsler. Der skal gives plads til innovative teknologiske løsninger, som f.eks. Power-to-X, der kan bruge grøn strøm og omdanne det til f.eks. transportbrændstof.

Udover at sætte turbo på forebyggelsen af klimaforandringerne og reduktion af udledningen af drivhusgasser vil kommunerne i Trekantområdet sørge for, at vores byer og landområder tilpasses til klimaforandringerne.

Klimaforandringer

Forandringerne i klimaet, der skyldes udledning af drivhusgasser forårsaget af menneskelig aktivitet, er en realitet. Den globale middeltemperatur stiger og forventes at fortsætte med at stige indtil år 2100.

Konsekvenserne af temperaturstigningen er meget forskellige på forskellige dele af kloden. Der forventes over det meste af kloden kraftigere vejmæssige udsving, storme, orkaner, voldsomme regnskyl og også længerevarende tørkeperioder samt stigende havspejl. I Danmark vurderer DMI, at den forventede vandstandsstigning i 2100 vil ligge på mellem 0,3 og 0,6 meter afhængig af klimascenarierne, og at den øvre grænse for vandstandsstigning er 1,2 meter.

Det er dog stadig muligt at begrænse temperaturstigningerne, hvis der sættes massivt ind. På COP21 i Paris i 2015 indgik de 196 medlemslande i FN's klimakonvention en juridisk bindende klimaaftale – Parisaftalen – med målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til under 2 °C og at arbejde for at begrænse stigningen til 1,5 °C.

Både internationalt, på EU-plan og nationalt er Danmark forpligtet af en række målsætninger om at øge andelen af vedvarende energi (VE) og om at reducere energiforbruget og udledningen af CO₂ som et led i at forebygge klimaændringer.

I Klimaloven fra 2020 er der fastsat et mål om 70 % reduktion af drivhusgasudledningen i 2030 ift. 1990 samt et mål om at nå netto-nul senest i 2050. I Trekantområdet har vi de samme høje ambitioner og vil nå målene blandt andet via initiativer til grøn omstilling.

Forebyggelse af klimaændringer

I Trekantområdet vil vi bygge videre på det veletablerede samarbejde på varme- og energiområdet og samarbejde om konkrete omstillingsprojekter. Vi vil levere det nødvendige plangrundlag i forhold til at komme i mål med den grønne omstilling og målene for reduktion af drivhusgasudledning.

Udover de tiltag, vi indarbejder i den fælles kommuneplan og/eller samarbejder om, arbejder de enkelte kommuner med andre tiltag, som f.eks. er besluttet i lokale DK2020-klimaplaner.

Produktion af vedvarende energi i Trekantområdet

CO₂-udledningen fra energiforbrug (el og varme) i Trekantområdet udgør i dag ca. 1,2 mio. tons CO₂ årligt svarende til ca. 31 % af den samlede CO₂-udledning i området.

Forsyningen med vedvarende energi i Trekantområdet er baseret på en række forskellige vedvarende energikilder, herunder biomasse (flis, halm og træpiller), biogas, vindenergi, solenergi (solfangere og solceller) og jordvarme.

Den samlede produktion af el i Trekantområdet på vedvarende energi – vind og sol – udgjorde i 2017 22,9 % af det samlede elforbrug i Trekantområdet.

Kommunerne i Trekantområdet arbejder for at øge produktionen af vedvarende energi. Udover etablering af nye forsyningsanlæg sker det ved at ombygge og udbygge eksisterende anlæg, så vedvarende energikilder kan tage over for fossile brændsler.

Vindkraft kommer til at spille en afgørende rolle i fremtidens energisystem i Danmark. Energistyrelsen forventer, at vindkraft i 2030 vil dække ca. 80 % af elforbruget i Danmark. Med en udskiftning af mindre vindmøller til nye og større vindmøller vil elproduktionen fra vindenergi kunne øges betydeligt med færre møller end i dag. Landvindmøller er desuden den billigste måde at producere el på.

Der er de senere år sket en udvikling af solcelleteknologierne og samtidig sket et markant prisfald på solceller. Produktionsomkostningen på solcellestrøm på store markplacerede anlæg er markant billigere end for de tagplacerede husstands anlæg. Det er dog stadig oplagt at udnytte mange af de store uudnyttede tagflader til solcelleanlæg, særligt på større bygninger med et stort elforbrug i dagtimerne.

Etablering af biogasanlæg kan ligeledes bidrage til den grønne omstilling. Den producerede biogas kan, hvis den opgraderes til naturgaskvalitet, fortrænge fossilt naturgas.

Retningslinjer for bæredygtig energiforsyning og biogasanlæg er indarbejdet i kapitel 5.

Biogas kan kombineres med andre innovative teknologier og processer såsom brintproduktion, metaniseringsanlæg og power-to-X² og omdannes til grønne brændstoffer til eksempelvis transportsektoren.

En supplerende måde at reducere CO₂-udledning på er ved at indfange og lagre CO₂ fra biomasse- eller affaldsfyrede anlæg, da det hermed kan kompensere for anden CO₂-udledning. Den opfangede CO₂ kan deponeres eller sammen med et power-to-X anlæg anvendes til produktion af grønne brændstoffer til transportsektoren.

I Trekantområdet har vi produktion og transmission af el og varme, raffinering og brint-produktion samt biomasse- og affaldsforbrænding. Der er således potentiale for at etablere en ny symbiose hvor vedvarende energikilder, biomasse og affald er de primære kilder til produktion af el, varme samt brændstoffer (H₂ og biobrændstoffer).

Fjernvarme er den mest udbredte opvarmningsform i Trekantområdet og ca. 65 % af alle boliger har fjernvarme. En stor del af fjernvarmen forsynes via TVIS (Trekantområdets Varmetransmissionsselskab), og er primært baseret på overskudsvarme og flis og har dermed en lav CO₂-udledning. De øvrige fjernvarmeselskaber producerer også grøn varme, men derudover producerer en række fjernvarmeforsyninger dele af varmen på naturgas.

Fjernvarmeproduktionen kan blive mere grøn ved at samarbejde på tværs af kommuner og sektorer og ved at flere fjernvarmeforsynings selskaber etablerer egen varmeproduktion på vedvarende energikilder, f.eks. ved udnyttelse af overskudsvarme, opsætning af solvarmefangere, etablering af lagre (dam/tanke) til solvarme, fliskedler eventuelt kombineret med store varmepumper.

Kommunerne i Trekantområdet samarbejder om at udfase olie og gas fra både den kollektive og individuelle varmeforsyning.

CO₂-reduktion fra andre sektorer end energisektoren

Skal målet om 70 % CO₂-reduktion i 2030 og netto-nul udledning i 2050 nås, er det ikke nok at se på en omlægning af energiforsyning og -forbrug.

Note [2]: Power-to-X er en betegnelse for et anlæg, hvor billig grøn strøm udnyttes via elektrolyse til at lave brint (eller andre gasser eller brændsler via f.eks. elektrolyse). Brint har den fordel, at det kan lagres og enten anvendes direkte eller viderebehandles til fx transportbrændstof.

Udledning af drivhusgasser fra landbruget udgør over 20 % af den samlede udledning i Danmark og i Trekantområdet som helhed ca. 38 %. Udledningen sker i forbindelse med produktion af husdyr og i forbindelse med dyrkning af afgrøder. Ændret arealanvendelse og en helhedsorienteret arealplanlægning er nogle af de planlægningsmæssige virkemidler vi vil benytte, og som indgår i kapitel 3 "Det åbne land".

Det samme gælder for transportområdet, der står for lige under 30 % af udledningen af drivhusgasser i Trekantområdet. Vi kan blandt andet gennem planlægningen af infrastruktur påvirke transporten og mobiliteten i Trekantområdet til at være grønnere, og derfor er der i kapitel 5 en række tiltag, der fremmer grøn omstilling på transportområdet.

Tilpasning til klimaforandringer

Danmark skal beskyttes mod skader fra fremtidige oversvømmelser og øget kysterosion som følge af mere og kraftigere regn, hyppigere og mere voldsomme stormflodshændelser, havspejlsstigninger samt stigende grundvandsspejl. Det er en opgave, som kommuner og forsyningsselskaber skal bidrage til at løse sammen med staten, virksomheder og borgere. Det er nødvendigt at lade klimahensynet få høj prioritet og benytte lovgivningens muligheder, når der planlægges, og når der stilles krav. Nye innovative teknologiske løsninger vil også spille en rolle.

Risikoområder for oversvømmelser

I forbindelse med implementeringen af EU's oversvømmelsesdirektiv skal alle EU-medlemslande planlægge for ekstreme oversvømmelser, som kan medføre væsentlige negative følger for sundhed, miljø, kulturarv eller økonomi. Direktivet er i Danmark implementeret i Miljøministeriets "Lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer" og Kystdirektoratets "Bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet".

Fredericia, Kolding og Vejle er af Miljø- og Fødevareministeren ved Kystdirektoratet udpeget som risikoområder for oversvømmelse fra vandløb, søer, havet og fjorde.

Selv om Haderslev og Middelfart ikke er udpeget som risikoområder, kan det konkluderes, at også disse byer er udsatte for potentiel oversvømmelse fra havet.

Kommunale handleplaner for klimatilpasning

Kommunerne har efter aftale mellem regeringen og KL udarbejdet klimatilpasningsplaner, der indeholder en kortlægning af risikoen for oversvømmelser og skaber overblik over og prioriterer indsatsen. Da oversvømmelser sjældent stopper ved kommunegrænserne, har Trekantområdets kommuner udarbejdet en fælles metode til værdikortlægning, der er anvendt i klimatilpasningsplanerne i seks af Trekantområdets kommuner.

Områder i risiko for oversvømmelse og erosion

Den 1. februar 2018 trådte planlovsændring om forebyggelse af skader ved oversvømmelse og erosion i kraft. Dermed skal der fremover i kommuneplanen ske udpegnings af områder, der er i risiko for oversvømmelse eller erosion samt fastsættes bestemmelser om afværgeforanstaltninger. Det sker i den fælles retningslinje for oversvømmelse og erosion.

Den nærmere redegørelse findes i de enkelte kommuners lokale dele af kommuneplanen.

Verdensmål

Mål og retningslinjer for klima i kommuneplanen retter sig direkte og specifikt mod verdensmålet for klimaindsats, idet tiltag mod klimaforandringer her bliver integreret i planlægningen.

Gennem planlægningen arbejdes der på at øge byernes modstandskraft og tilpasningsevne til klimarelaterede risici.

Med ambitionerne i Trekantområdet for at gennemføre den grønne omstilling arbejdes både for målene i verdensmål 13: Klimaindsats og 7: Bæredygtig energi herunder at andelen af VE øges væsentligt med de beskrevne indsatser.

7.1 Klimatilpasning

7.1.1 Retningslinje for klimatilpasning og risikoområder

Der må ikke udlægges arealer til en anvendelse, der hindrer tilpasning til klimaændringer på længere sigt.

Nye byudlæg, etablering af nye bebyggelser eller ændret arealanvendelse i et oversvømmelsestruet område, som er udpeget jf. EU's oversvømmelsesdirektiv eller kommunernes klimatilpasningsplaner, kan kun ske, hvis nyt byggeri på nye arealer er klimatilpasset og dermed sikret mod oversvømmelse.

Områder, der som led i kommunernes klimatilpasningsplaner skal kunne fungere som midlertidige reservoirs eller forsinkelsesbassiner til opmagasinerings af vand, må ikke bebygges.

Redegørelse

En risikovurdering af potentielle oversvømmelser giver et billede af, hvor der er kritiske områder ved oversvømmelse, eller hvor det er uhensigtsmæssigt at placere nye bydele eller etablere et nyt anlæg eller byggeri. Desuden kan risikovurderingen give borgerne et kvalificeret billede af konsekvenserne af fremtidens klima i det område, hvor de bor.

Formålet med at udpege områder, der er potentielt udsatte for at blive oversvømmet, er at sikre, at der tages højde for, at det kan blive nødvendigt at inddrage arealer i planlægning af nye områder til håndtering af store mængder nedbør. Ved planlægning i disse områder skal der tages hensyn til de topografiske forhold. Det vil sige, at man skal være meget opmærksom på ikke at udlægge arealer til byudvikling i f.eks. lavbundsområder og oven på rørlagte vandløb. Stigende grundvandsstand og ændrede indvindingsmønstre på store vandværker kan, hver for sig og i kombination, medføre oversvømmelser på arealer, som ikke tidligere har været oversvømmet.

Lavtliggende arealer bør forsøges udnyttet bedst muligt set i et klimatilpasningsmæssigt perspektiv. Vi skal her i endnu højere grad inddrage håndteringen af vandet som et rekreativt element i planlægningen. Tilsvarende er det ved byudlæg og byomdannelse i øvrige områder hensigtsmæssigt at overveje foranstaltninger for at forebygge, at der på sigt kan opstå problemer med oversvømmelser som følge af klimaændringer.

Nye anlæg, herunder tekniske anlæg, veje m.v., der ikke kan placeres andre steder end på lavbundsarealer, skal udformes, så muligheden for naturgenopretning på lavbundsarealet i øvrigt ikke går tabt. Anlægget skal udformes, så det kan modstå en forøget vandstand.

7.1.2 Retningslinje for oversvømmelse og erosion

Planlægning af nye byområder, fortætning af eksisterende by, særlige tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse m.v. inden for områder med risiko for oversvømmelse og erosion må kun ske under hensyntagen til anvendelse af afværgeforanstaltninger, som sikrer mod oversvømmelse eller erosion.

Anlæg af kystbeskyttelse skal begrænses. Der bør som udgangspunkt kun etableres kystbeskyttelse, hvor det har et væsentligt formål og ikke hindrer den frie adgang langs kysten.

Områder med risiko for oversvømmelse og erosion er vist på kort.

Redegørelse

Danmark forventes i fremtiden at opleve mere voldsomt vejr som følge af klimaændringerne, hvilket vil medføre flere oversvømmelser og mere erosion af kysterne med betydelige skader til følge, hvilket i nogle tilfælde kan have store samfundsmæssige omkostninger.

I sommerhalvåret kan forventes mere ekstremnedbør (skybrud) og store mængder regn, hvilket vil sætte kloaksystemerne og vandløbene under yderligere pres. I byerne er kloakkernes kapacitet udfordret af de øgede regnmængder, da de mange steder har svært ved at følge med. Det får regnvandsledningerne til at løbe over. I enkelte tilfælde sker overløb af fælleskloakken, hvorfra en oversvømmelse kan være sundhedsskadeligt.

Der forventes forøgede regnmængder, især om vinteren. Længerevarende nedbørsperioder kan dels medføre nedsat mulighed for nedsivning af nedbør, dels medføre en forhøjet grundvandsstand i de øvre jordlag, hvilket kan bevirke opstuvning af vand på overfladen og problemer med at lede vandet væk. Derudover resulterer det i en øget udledning af overfladevand til vandløbene, hvor den øgede vandmængde kan forårsage oversvømmelse i de lavtliggende områder omkring vandløbene.

I vinterhalvåret opleves der kraftige storme, som medfører en risiko for stormflod i de kystnære områder, der giver erosion af kysterne og oversvømmelse i kystnære byer og sommerhusområder.

Klimaforandringerne afstedkommer, at havvandstanden stiger. Dermed forøges oversvømmelserne ved stormflod. Stigende havvandstand øger desuden erosionen af kysterne. Det ses ved, at havet æder af skrænter og forstrand, hvorefter havet transporterer og aflejrer sedimentmaterialet et andet sted. Derfor ses det, at der nogle steder forsvinder sediment, og andre steder aflejres sediment.

Fysisk planlægning er et vigtigt redskab, når kommunerne skal sikre nye og eksisterende by- og sommerhusområder mod oversvømmelse og erosion. Det er en særlig udfordring at sikre mod oversvømmelse og erosion og samtidig bevare områdets kvaliteter som kulturmiljø, havudsigt, havnefront, bybillede m.m., hvilket kræver helhedsorienterede og velovervejede afværgeforanstaltninger. Ekstremhændelser kan være vanskelige at sikre sig helt imod, men de kan blandt andet forebygges igennem langsigtet og målrettet fysisk planlægning.

Med planlovsændringen per 1. februar 2018 fastsættes nye regler for forebyggende planlægning for oversvømmelse og erosion. Reglerne er gældende for hele kommunen, både land og by, og stiller krav til afværgeforanstaltninger, når der planlægges for nye byområder, fortætning af eksisterende by, særlige tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse m.v., hvor det planlagte område vurderes at være udsat for oversvømmelse og erosion. Områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, udpeges

i kommuneplanen. Med planlovens nye regler har kommunerne mulighed for at kræve, at en bygherre skal sikre, at der etableres afværgeforanstaltninger i de områder, som i kommuneplanen er udpeget som potentielt oversvømmelses- eller erosionstruede.

I kommunernes økonomiaftale for 2013 blev det besluttet, at kommunerne skulle udarbejde klimatilpasningsplaner med tilhørende risikokortlægning. Fokus i klimatilpasningsplanerne var at prioritere indsatsområder i kommunen, og risikokortlægningen var en forudsætning for medfinansiering af klimatilpasningsprojekter fra spildevandsselskaberne. En udpeging af oversvømmelses- og erosionstruede områder erstatter ikke risikokortlægningen.

EU vedtog i 2007 et oversvømmelsesdirektiv på baggrund af store oversvømmelser i flere europæiske lande. Danmark har implementeret direktivet i følgende lovbekendtgørelse LBK nr. 1085 af 22. september 2017 og nr. 894 af 21. juni 2016, som indeholder krav om vurdering og styring af oversvømmelser via en risikostyringsplan. Fredericia, Kolding og Vejle kommuner er udpeget i oversvømmelsesdirektivet og skal derfor udarbejde risikostyringsplaner. Risikostyringsplanen er overordnet kommuneplanen. En udpeging af oversvømmelses- og erosionstruede områder kan derfor ikke træde i stedet for risikostyringsplanen.

Foto: Kolding Kommune

7.1.3 Retningslinje for håndtering af tag- og overfladevand

Ved lokalplanlægning af nye områder til by, bolig og erhverv skal tag- og overfladevand håndteres tættest muligt på kilden.

Redegørelse

Overfladevand fra tage og befæstede arealer skal så vidt muligt håndteres lokalt for at modvirke problemer affødt af klimændringerne. Aflledning af overfladevand fra byområder og tæt befæstede områder er et stigende problem, da vandløb og afløbssystemer ikke er dimensionerede til at modtage de stigende og voldsomme regnmængder.

Virkemidler kan f.eks. være lokal nedsivning via faskiner, kantstens- og nedsivningsbede, permeable belægninger, etablering af søer og vådområder, grønne tagflader m.m., som kan medvirke til at tilbageholde vandet eller genanvende det som brugsvand.

8

Forhold til anden planlægning

Forhold til anden planlægning

Trekantområdets planlægningsopgaver

Trekantområdets kommuneplan skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen på et bæredygtigt grundlag. Kommuneplanen er den samlede arealplanlægning for Trekantområdet og fastsætter rammerne for arealanvendelsen, og på en række områder rammerne for den mere detaljerede planlægning i Trekantområdets kommuner. Kommuneplanen skal også afspejle og forholde sig til en række regionale og statslige mål, planer og hensyn. Kommuneplanen er en konkretisering af de overordnede mål for Trekantområdets kommuner. Målene for Trekantområdet tager udgangspunkt i Strategi for vækst og attraktivitet fra 2019, der bygger videre på målsætningerne fra planstrategierne fra 2007, 2011 og 2015.

Den statslige trafikplan

Den kommunale trafikplanlægning skal spille sammen med ministerens vejplan og statslige infrastrukturplaner i øvrigt.

Togfonden DK

Med Togfonden DK-aftalen er det besluttet, at der med den såkaldte timemodel skal gennemføres en ambitiøs udbygning af hovedbanenettet mellem København og hhv. Aarhus/Aalborg og Esbjerg, nye banestrækninger, opgraderinger, elektrificering og nye, hurtige tog. Som en del af den præsenterede plan for timemodellen har det været forudsat, at også Fredericia, Kolding, Vejle, Horsens og Randers skal betjenes med de hurtige superlyntog, og dermed få fordelene af væsentligt forkortede rejsetider. Med aftalen i forligskredsen bag Togfonden DK, fra maj 2014, var det også besluttet, at forbindelsen til Billund skulle være en konventionel bane via Jelling – i tilknytning til Vejle-Herning banen, og at den skulle være færdig senest i 2020. De oprindelige tidsplaner er ikke længere aktuelle. Dog er banen til Billund stadig er på tegnebrættet, eftersom der blev foretaget en VVM-undersøgelse i 2018. Sammen med Billund-banen er hastighedsopgradering på strækningen Fredericia-Aarhus samt en ny bane på tværs af Vejle Fjord endnu ikke finansieret.

Den nye bane hen over Vestfyn har anlægsstart i 2023.

De statslige vandområdeplaner

Vandområdeplanerne for anden planperiode (2015-2021) blev offentliggjort i 2016.

Der er udarbejdet en vandområdeplan for hvert af de fire vandområdedistrikter, som Danmark er inddelt i. Vandområdeplanerne er en opdatering og videreførelse af vandområdeplanerne for første planperiode (2009-2015) og er baseret på et nyere vidensgrundlag.

Vandområdeplanerne beskriver, hvordan Danmark implementerer EU's vandrammedirektiv.

Kommuneplanen må ikke stride mod vandområdeplanerne. I de lokale dele af Kommuneplan 2021 har de 7 kommuner i Trekantområdet redegjort for, hvordan kommuneplanen forholder sig til vandområdeplanerne.

Den statslige vandplanlægning for næste planperiode 2021-2027 består af en vandområdeplan for hvert hovedvandopland. Vandområdeplanerne sendes i høring i 2021 og skal endelig vedtages senest den 21. december 2021. De endelige vandområdeplaner er på tidspunktet for udarbejdelsen af denne kommuneplan endnu ikke vedtaget og udsendt.

Risikostyringsplaner

EU vedtog i 2007 et oversvømmelsesdirektiv på baggrund af store oversvømmelser i flere europæiske lande. Staten har på baggrund af EU's oversvømmelsesdirektiv udpeget en række områder i Danmark som områder, hvor der er en stor sandsynlighed for oversvømmelse og hvor der samtidig er risiko for, at store værdier går tabt.

I Trekantområdet blev Fredericia og Vejle byer udpeget i oversvømmelsesdirektivets 1. planperiode, og kommunerne har derfor udarbejdet risikostyringsplaner for disse byer i henhold til direktivet. Risikostyringsplanerne har særligt fokus på forebyggelse, sikring og beredskab. Planerne indeholder kort over de særligt udsatte områder og der er opstillet mål og handlinger for styringen af risikoen for oversvømmelse.

Risikostyringsplanerne revideres hvert 6. år ved, at staten reviderer risiko og kortlægning, og kommunerne efterfølgende reviderer risikostyringsplanerne. Kolding er blevet udpeget som nyt risikoområde i oversvømmelsesdirektivets 2. planperiode 2016–2021.

Revisionen af Fredericias og Vejles risikostyringsplaner fra 2015 samt udarbejdelse af ny risikostyringsplan for Kolding skal være afsluttet inden udgangen af 2021. Kommuneplanen må ikke være i strid med risikostyringsplanerne.

De statslige Natura 2000-planer

De statslige Natura 2000-planer for planperioden 2016-2021 blev vedtaget i april 2016. Natura 2000-områderne udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder. Områderne er udpeget for at beskytte særligt værdifulde arter og natur. Der er lavet Natura 2000-planer for 252 naturområder, og hver plan beskriver, hvordan naturen kan udvikle sig positivt. Overordnet skal planerne forhindre tilgroning, udtørring og opsplitning af naturtyperne i Natura 2000-områderne, samt sikre at naturtyper og arter kommer i gunstig bevaringsstatus. For at føre planerne ud i livet er der i 2017 udarbejdet handleplaner i et samarbejde mellem Naturstyrelsen og kommunerne. Kommuneplanen må ikke stride mod naturplanerne. I de lokale dele af Kommuneplan 2021 har de 7 kommuner i Trekantområdet redegjort for indholdet i Natura 2000-planerne.

Regional planlægning

Kommuneplan skal forholde sig til den regionale planlægning og må ikke være i strid med råstofplanen.

Den gældende regionale råstofplan 2016, der blev vedtaget i marts 2017, indeholder retningslinjer for råstofindvindingen og udpeger råstofgrave og råstofinteresseområder. Den fælles kommuneplan for Trekantområdet strider ikke mod de mål, retningslinjer og arealudlæg, der indgår i råstofplanen.

Regionen har i foråret 2019 gennemført idéhøring i forhold til udarbejdelse af en ny råstofplan. Regionen har udtrykt forventning om, at et forslag til Råstofplan 2020 vil blive politisk behandlet i efteråret 2020, hvorefter det vil blive sendt i offentlig høring. Den endelige råstofplan forventes at kunne vedtages medio 2021.

Regionen har udarbejdet en regional udviklingsstrategi med hjemmel i erhvervsfremmeloven, der trådte i kraft i december 2018. Den regionale udviklingsstrategi 2020-2023, der blev vedtaget i maj 2020, bygger på følgende seks strategispor:

- Grøn omstilling, klima og ressourcer
- Rent vand og jord
- Kompetencer til fremtiden
- Sunde levevilkår
- En attraktiv og oplevelsesrig region
- Mobilitet for alle

Det er ikke længere et krav, at der i kommuneplanen skal redegøres for, at den ikke strider mod den regionale udviklingsstrategi. De strategiske mål, der er udtrykt i kommunernes planstrategi 2019, og hvoraf nogle udmøntes i kommuneplanen, falder i god tråd med den regionale udviklingsstrategi.

Forhold til andre kommuners planlægning

I henhold til Planlovens bestemmelser skal kommuneplanen redegøre for, hvordan planen forholder sig til nabokommuners planlægning, og det forudsættes, at der samarbejdes på tværs af kommunegrænserne. Samarbejdet i Trekantområdet er i høj grad med til at tilgodese dette krav, da der laves en fælles kommuneplan, således at der skabes sammenhænge på tværs af kommunegrænserne. Uden om Trekantområdet er der en række nabokommuner, som de enkelte kommuner i Trekantområdet herudover har haft en dialog med. Dialogen er foregået ved møder, telefonkontakt og ved nedsættelse af ad-hoc grupper efter behov.

Appendix

Metode til udpegning af "Særligt værdifulde landbrugsområder (SVL)"

Bufferzone om byerne

For at kunne vurdere byernes udviklingsmuligheder er der taget udgangspunkt i en bufferzone rundt om byerne. Bufferzonernes størrelse og hvilke byer, der skal arbejdes med, er baseret på bymønstret, byernes størrelse samt deres befolkningsvækst. Bufferzoner er lagt uden om de byområder, der er udlagt i kommuneplan 2013. Det giver følgende kriterier:

- En bufferzone på 2 km om de 3 største byer Vejle, Fredericia og Kolding.
- En bufferzone på 2 km om Middelfart grundet placeringen, der kun giver mulighed for en udviklingsretning mod øst.
- En bufferzone på 1 km om Grindsted og Vejen samt byer mellem 2.000 og 10.000 indbyggere, som ligger tættere på Vejle, Fredericia og Kolding end 20 km.
- En bufferzone på 500 m om øvrige byer over 2.000 indbyggere.
- For byer mellem 1.000 og 2.000 indbyggere vurderes i de enkelte tilfælde, om der indsættes en bufferzone på 500 m om byerne.

Bufferzonen rundt om byerne er vurderet og justeret efter landbrugets struktur, infrastruktur (planer og naturlige afgrænsninger), kendte perspektivplaner (både boliger, erhverv, rekreation m.m.), kendte byudviklingsretninger, byers behov (skov, frirum m.m.) og afstand til samlet bebyggelse.

Ud fra ovenstående er der taget stilling til udpegning af SVL inden for de enkelte bufferzoner om byerne i Trekantområdet. Resultatet fremgår af den udpegning, der knytter sig til retningslinje for særligt værdifulde landbrugsområder.

Det åbne land

I det åbne land vil der i SVL-udpegningen være en særlig interesseafvejning i forhold til naturen.

- Natura 2000-områderne er fastlagt ved lovgivning, og der er udarbejdet naturplaner for hvert område, hvor det er bestemt, hvordan naturen skal behandles. Natura 2000-områderne er derfor ikke områder, hvor landbruget kan garanteres en fortrinsret. Dog er der enkelte landbrugsarealer inden for Natura 2000-områderne, som er medtaget i SVL, da det er højbundsjord i omdrift, og driften er i overensstemmelse med udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.
- Fredsskov og naturområder, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3, er egentlige naturområder, hvor der er lovbestemte begrænsninger for landbrugsdrift. Disse områder er derfor udeladt af SVL.
- Potentielle naturområder er områder, der er udpeget i Kommuneplanen, og som over tid kan udvikles til ny natur. Disse er derfor ikke SVL. Udpegningsgrundlaget for potentiel natur er af varierende kvalitet i Trekantkommunerne. SVL vil derfor blive justeret i forhold til dette tema ved kommende revisioner af kommuneplanen.
- Skovrejsningsområder er en del af SVL, da skovrejsning som udgangspunkt er at opfatte som en del af jordbrugserhvervet. Dog er enkelte skovrejsningsområder, der ligger bynært, eller hvor der er konkrete skovrejsningsprojekter, ikke medtaget i SVL.
- Lavbundsarealerne er lavtliggende arealer, som ofte ligger i ådale og omkring vandløb, og er ikke en del af SVL. Arealerne er i forvejen vanskeligere at opdyrke, og de indeholder samtidigt et stort potentiale for at forøge naturværdierne i det åbne land. I nærheden af byerne er det desuden vigtigt at friholde lavbundsarealer, der kan rumme overfladevand ved kraftige regnskyl.

Appendix

- Kommunerne i Trekantområdet har vurderet, at behovet for beskyttelse af vandområder og grundvand i forhold til dyrkning af landbrugsjorden udmøntes dels gennem indsatser i vandmiljøplanerne, dels gennem indsatsplanlægning for grundvandsbeskyttelsen samt i henhold gældende lovgivning på miljøområdet.
- Da råstofindvindingsområderne efter råstofgravning kan tilbageføres til landbrugsformål, er det besluttet at fastholde disse områder i SVL.
- Kulturmiljøområderne er udpeget i kommuneplanen og der kan ske udvikling i form af byggeri, anlæg og råstofgravning m.m. inden for områderne, hvis der tages hensyn til de kulturhistoriske værdier. Derfor kan disse områder indgå i SVL-udpegningen.
- Resultatet af ovenstående interesseafvejninger i det åbne land fremgår af SVL-udpegningen, der fremgår af kommuneplanens kort.

Fakta

Model for udpegning af økologiske forbindelser

Modellen søger at udpege dyr og planters naturlige bevægelsesveje i landskabet ved hjælp af GIS-analyse af naturområders type, kvalitet og afstand til hinanden. Indledningsvis udpeges et netværk af naturområder, som ligger inden for en afstand af max 500 meter fra hinanden. Udpegningen justeres efter en række fastsatte principper således, at den endelige udpegning primært består af områder med koncentrationer af henholdsvis tørre naturtyper, våde naturtyper og skov samt større landskabsstrøg som ådale, vandskel eller vigtige biotopområder. Da særligt værdifulde naturområder og Natura 2000-områder rummer vigtige arter, indgår disse områder overvejende som kerneområder.

